ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\Nová složka\May K. - Ztracený syn 02 - Oběť zhýralce.pdb

PDB Name: 02 Oběť zhýralce
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.4.2007
Modification Date: 11.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May
Oběť zhýralce
Původní název Der verlorne Sohn, oder Der Fůrst des Elends
2. román z cyklu Ztracený syn

KAPITOLA PRVNÍ Vloupání

Následujícího dopoledne zastavily před palácem barona voň Helfensteina nádherné saně. Vystoupil z nich kníže a vešel.
„Lze mluvit s paní baronkou?" zeptal se sluhy a předal mu svou navštívenku. Sloužící vrhnul pohled na korunku a písmo, uklonil se tak hluboce, že se jeho špičatý nos málem dotknul země, a odpověděl:
„Hned vás ohlásím. Vstoupila by Vaše Výsost zatím laskavě sem dovnitř?" Co nejrychleji pospíchal do předsálu baronky, kde našel komornou.
„Hrome, Mildo, milostivá je už vzhůru?" ptal se hlasem, jako by nesl mimořádné a nepochopitelné zprávy, nesnesou-cí odkladu.
„Ne. Proč?"
„Kníže Befour, který má majetek v hodnotě miliardy, ji chce navštívit!"
„Ó je! Ještě leží v posteli! Co uděláme?"
„Takového kavalíra nemůžeme poslat pryč!"
„To už je doba návštěv?"
„Přirozeně, skoro půl hodiny, vy ochrápaný národe!"
„Já k ní dovnitř nemůžu!"
„Proč ne?"
„Pán s ní pije čokoládu!"
„Ať vezme čert pána, madam, čokoládu i tebe! Co si o mně kníže pomyslí, když ho nechám tak dlouho čekat? Kde potom zůstane spropitné, he?"
„Zůstaň tady! Já se o to pokusím." Zaklepala a vstoupila.
Baron před chvílí vešel do ložnice své paní, aby ji seznámil se včerejšími zážitky, protože ona v noci nedodržela slovo a šla si lehnout. Když vstoupil, právě se probudila.
„Dobré jitro!" pozdravil lhostejným hlasem muže, který musí splnit kyselou povinnost. Ani mu nestačila odpovědět. První její zvolání byl výkřik hrůzy:
„Ježíši, jak to vypadáš, muži?"
„Já? Proč?"
„To ses ještě nepodíval do zrcadla?"
„Samozřejmě, podíval."
„No a co máš s tváří?"
„Stalo se to dnes v noci v knihovně. Hledal jsem knihu a jeden foliant spadl z regálu a mně přímo do tváře." Usmála se svým zvláštním způsobem a litovala ho:
„Chudáčku! Existují také pěsti, které mají sílu a váhu deseti foliantů. Ale posaď se! Dívka už prostřela čokoládu. Vyprávěj, jak skončilo vaše včerejší podnikání?" V tomto okamžiku vstoupila komorná.
„Pan kníže Befour si přeje mluvit s milostivou paní baronkou."
„Ach!" zvolala.
„Včera večer jsme spolu seděli u tabule. Jaká je to pozornost! Přichází, aby se zeptal na mé zdraví."
„Hm! Ale tady ho přece nemůžeš přijmout!" namítal baron.
„Hlupáku!" šeptala mu do ucha. Potom se obrátila na komornou s rozkazem:
„Řekni sluhovi, že za minutu budu k dispozici. Ať Výsost promine, chci ho přivítat s italskou noblesou. Ty se hned vrať a urovnej postel!" Dívka odešla a za dveřmi řekla lokajovi:
„Za minutu bude madam připravena. Výsost má prominout, milostivá ho chce přivítat italským způsobem."
„Krucifix! Co to znamená?"

„V posteli, hlupáku!"
„Hm, v Itálii by se mi líbilo!" Odešel. Když se objevil kníže, očekávala ho komorná přede dveřmi. Baronka ležela ve své posteli v malířské pozici a usmívala se vstupujícímu radostně vstříc. Baron stál vedle a hluboce se uklonil.
„Promiňte, milostivá, že touha splnit sladkou povinnost mě nenechala čekat déle!" prohlásil kníže a chopil se její ruky k polibku.
„Vyznamenání, jehož se mi nyní dostává, nemůže člověk přijmout nikdy příliš brzy," odpověděla.
„Můj manžel, baron, Výsosti. Dnes je bohužel následkem malého úrazu trochu indisponován." Kníže se uklonil. Barona napadlo, že bude vhodné omluvit svou vadu na kráse:
„Studium některých foliantů může být někdy spojeno s jistými nepohodlnostmi, knížecí Výsosti. Občas někomu padnou tam, kam by patřit neměly." Třebaže měl na sobě včera baron falešné vousy, kníže ihned věděl, na čem je. Takže tohoto muže včera uhodil do tváře a byl to tento baron, jehož včera pozoroval pod stromy u věznice. Celá záplava myšlenek a závěrů mu zabouřila v hlavě. Potlačil je a nezávazně odpověděl:
„Zřítí-li se duch na ducha, v každém případě by mezi tím nemělo být nic tělesného. S tělem to myslí přátelsky pouze jediný duch, arnika."
„Znám ho a prosím o povolení, abych se k němu stáhl zpět." S těmito slovy se baron vzdálil. Baronka mezitím nechala přistavit taburet a to velice blízko k posteli. Dala si za úkol spoutat tohoto zvláštního muže a až ho ovládne, blýsknout se ve společnosti po jeho boku. Pokynula, aby si sedl a ten to udělal se šikovností muže, který je zvyklý jednat s krásnými ženami.
„Přivítala jsem vás, Výsosti," začala, „i když jsem nejdříve měla na rtech jistou výčitku."
„Jste se mnou nespokojená, milostivá?"
„Velice."
„To mě činí nešťastným!"
„Kdo chce být šťastný, nesmí nikdy opouštět místo, kde toto štěstí našel."
„Ach! Rozhněval vás můj rychlý odchod? Víte, že my Indové jsme barbaři, alespoň částečně. Musíme se ještě hodně učit."
„Vy najdete učitele snadno."
„Děkuji! Kdo chce tuto vědu studovat, musí se obrátit na zkušenosti dam. Salonnímu umění nemůže nikdy nikoho naučit muž."
„Potom byste se i vy, Výsosti, měl co nejrychleji poohlédnout po nějaké učitelce."
„Vaše rada je báječná, madam, ale omezení, které k tomu dodáváte, je pro mne velice nešťastné." Nebyla duševně natolik vyvinutá, aby ho ihned pochopila. Proto se tázala:
„Omezení? O žádném nevím."
„Myslel jsem výraz ‚co nejrychleji. Kdybych si měl učitelku zvolit co nejrychleji, nacházím zde pouze jednu dámu a nemám právo si myslet, že mi tato dáma prokáže účast i ohledy."
„Ale jedině přesvědčení dokáže přesvědčit!"
„Souhlasím s tímto přeloženým francouzským příslovím. Nemusím tedy to přesvědčení přinést s sebou?" Odvážně se na něj zahleděla a odpověděla: a
„Dovoluji vám to."
„Jak, vy máte být tou holubicí, podle níž bych řídil svůj let?"
„Ráda! Létejte do našeho domu kdykoliv to bude vaším přáním."
„Takže jsem dnes vlétl do vašich komnat jako barbarská vrána a jednou je opustím jako šikovná vlaštovka."
„Doufám, že do té doby uplyne dlouhá doba!"
„To bude naprosto ve vaší moci. Rozdělte váš kurz, jímž mě chcete poctít, do většího množství lekcí."
„To udělám a ihned získám výhodu, že s těmi lekcemi začneme co možná nejpozději."
„Nalézám ve vašich slovech velmi rozumné rozhodnutí, má krásná učitelko. Hořím ale touhou zjistit, jaké jsou vaše vyučovací metody."
„Přejete si zkušební lekci?"
„Pochopitelně!"
„Tedy zkušební lekci z knihy o jednání s lidmi?"
„Ano, a to z oddílu o jednání s dámami."
„Tato zkušební lekce je vám k dispozici."
„Smím zvolit téma?"
„Doufám, že si vyberete chování k dámě v salonu, ne?" Ne." "v divadle?"
„Ne."
„Na promenádě?"
„Také ne."
„Nebo na výletě při pikniku?"
„To ještě méně."
„Na cestách vlakem?"
„Ale to už vůbec ne."
„Musím přiznat, že mě přivádíte do rozpaků, protože má témata jsou téměř vyčerpána."
„Snažte se ještě nějaké nalézt."
„Snad jednání s dámami při rodinných slavnostech?"
„To není ono."

„V domácnosti?"
„Už jste blíže."
„Ach! V budoáru?"
„Ano, to je ono. Rád bych vás o to požádal."
„Vy jste ještě nikdy nebyl sám s dámou v budoáru?"
„Ale ano choval jsem se však jako barbar. Vaše současná lekce má odstranit mé chyby."
„Myslíte si, že bych měla začít?"
„Žádám vás o to, má vznešená vychovatelko." Šťastně se usmála. Domnívala se, že je na nejlepší cestě, aby se do ní zamiloval. Proto poznamenala s opakovaným přikyvováním hlavou:
„Právě pozoruji, že můj chovanec není bez společenského talentu. Takže připusťme, že vstoupíte k dámě. Jste ohlášen a když-------"
„Pardon," přerušil ji.
„Začněme s něčím pozdějším. Vždyť jsem již vstoupil a dokonce už u dámy sedím. Začneme tedy v této chvíli."
„Jak si přejete, můj vědychtivý žáku! Laskavě se ptejte a já budu odpovídat."
„To bude naše učební hodina velice zajímavá. Tak, řekněme, že sedím u dámy, která mě přijala italským způsobem."
„Tak jako já?"
„Ano. Ale tato dáma je bohužel vdaná —"(
„Jako já, bohužel."
„Jak bych této dámě měl například prokázat nejvyšší čest? $nad tím, že jí políbím ruku?"
„Ano, tak by to bylo správné."
„Tak mi dovolte, abych vás uctil." Vzal její ruku do své a přitiskl své rty na špičky jejích prstů, aniž by ruku poté pustil.
„To byla veleúcta a její vyznání. Nyní přijde náklonnost. Bude to samozřejmě také polibek, ale kam?"
„Ne jinam, než na čelo," poučila ho.
„Ach, asi takto?" l Naklonil se nad ni a políbil její čelo.
„Tak je to správné," souhlasila.
„Chápete společenská pravidla velice rychle!"
„Vaše uznání mě činí tak šťastným, že dostávám odvahu k dosažení dalšího stupně."
„A který to bude?"
„Ten, jenž se nazývá ‚být s někým zadobře."
„Ach, to je zajímavé!"
„Jak se tohle vyjadřuje polibkem?"
„Tuto odpověď bych vás nechala uhodnout samotného."
„Dobrá, budu hádat. Dovolte mi, abych neodpovídal pouze slovy, ale hned příkladem." Políbil ji něžně na ústa, která se mu bez zdráhání nastavila.
„Takže už jste na konci společenského vyznávání úcty a náklonnosti?" zeptala se potom.
„Nemyslím. Chybí nám ještě k dobytí nejvyšší a poslední stupeň. Myslím tím lásku!"
„Ach! Je vám tedy známá, Výsosti?"
„Před dvěma minutami ještě nebyla. Ale musím se vás zeptat, jakým způsobem bych měl v tomto případě prokázat dámě svou lásku?" Ležela v nočních šatech koketně na posteli, přes kterou byla přehozena červená hedvábná deka. Vlasy jí splývaly z jemné síťky a bylo možné se obdivovat její kráse.
„Na to vám mohu pouze odpovědět," řekla,
„že jste skutečně žák."
„Ach! Skutečně?"
„Ano. Kdybyste dámu skutečně miloval, ani byste se neptal. Lásce a zacházení s ní se učí beze slov, Výsosti!"
„Potom je má láska skutečně pravá, neboť cítím, že nemám zapotřebí ji dokazovat slovy." Vzal její hlavu, objal ji a líbal na čelo, tváře, ústa, krk i paže. Také ona ho objala a ptala se tichým hlasem, kterým promlouvá vzdávající se láska:
„Takže mě skutečně milujete, skutečně, skutečně?"
„Ano, skutečně," odpověděl,
„jestli bylo vaše předchozí vysvětlení správné."
„Bylo správné. Ale dovolte mi, abych zazvonila na komornou a vykonala svou ranní toaletu." Posadila se a sáhla pro zvonek. Ještě než stačila zazvonit, zaznělo zaklepání, ve dveřích se objevila dívka a ohlašovala:
„Paní vládní radová z Krausbergu nechá prosit."
„Ach! Jak nepříjemné!" Kníže se rychle zvedl se slovy:
„Můj čas vypršel, baronko. Mohu odejít s vědomím, že vás můj včerejší výstup uspokojil?"
„Děkuji. Přišla jsem domů poněkud rozčilená, proto jste mě našel ještě v posteli. Budu mít tu čest vás opět brzy pozdravit?"
„Žák je nucen přijít co nejdříve k dalším lekcím." Políbil jí ruku a odešel. Dívka dostala příkaz vpustit paní radovou. Baronka na několik okamžiků osaměla. Vítězoslavně spráskla ruce a zvolala:
„Vyhráno, vyhráno! Miluje mě! Jen ať se zapřahne před můj vůz a vítězně mě protáhne všemi salony! A ti ostatní vysocí, ti vznešení, ať prasknou závistí a vztekem!" A on, když kráčel pomalu dolů po schodech ze sebe vyrazil krátký smích a šeptal si pro sebe:
„Líbat bývalou komornou! Ach — fuj! Promiň mi, můj sluneční paprsku, ale jen s odporem jsem hrál domácího přítele a zbožňovatele. Bohužel, je to jediná cesta, která vede k odhalení dvojnásobného vraha. Její muž, tento baron je .kapitán, to je jasné! Ať mi ho vydá do rukou!"

Když se vrátil baron do svého bytu, odebral se do tajného kabinetu, kam nesměl ani jeho osobní sluha. Zde měl mimořádný výběr různých převleků a toaletních potřeb. Když opět vyšel ven, byl přestrojen za Angličana. Na nose měl velké brýle, které nedávaly možnost rozeznat jeho oči. Sestoupil úzkými bočními schody, prošel poměrně tmavou chodbou a vyšel ven vrátky, která za sebou opět uzamkl. Nikdo by v tomto hubeném Angličanovi nepoznal barona voň Helfensteina. Pomalým krokem prošel několika uličkami a konečně se ocitl ve Vodní ulici. Vstoupil do domu s číslem jedenáct a po schodech vystoupil ke dveřím, na nichž byla tabulka s nápisem: WILHELM FELS, mechanik. Chvíli naslouchal a slyšel dva ženské hlasy. Konečně zaklepal a vstoupil. Slepá seděla jako vždy na lavici u kamen. Byla u ní Marie. Zbylo jí několik okamžiků volného času, a proto navštívila tuto chudou a osamělou ženu. Když spatřila vstupujícího, stáhla se do rohu místnosti. Pozdravil s anglickým přízvukem a zeptal se:
„Zde bydlí mechanik pan Fels?"
„Ano, pane," odpověděla matka.
„Je doma?"
„Ne. Je v práci."
„Kdy se vrátí?"
„Kolem poledne."
„On pracuje na tom stroji soukromě, pravda?"
„Ano, můj pane."
„To je to, co jsem si objednal. Kdy s tím bude hotov?"
„Říkal, že snad do vánoc."
„To je mi milé, protože ho do té doby budu potřebovat. Dnes nebo zítra večer opět přijdu." Odcházel. Tu přiskočila Marie a otevřela mu dveře. Vyšla s ním na chodbu, následovala ho až k domovním dveřím, kde ho zastavila svými slovy:
„Promiňte, mylorde, mohu vám přednést malou prosbu?" Neměla tušení, že stojí před mužem, který ji tak často pronásledoval a obtěžoval. Brýle zakrývaly žádostivý pohled jeho očí.
„Jakou prosbu?" otázal se.
„Kdyby byl Wilhelm doma, řekl by vám to jistě sám."
„Wilhelm? Kdo je Wilhelm?"
„Právě ten mladý mechanik, který pro vás pracuje."
„Vy jste jeho sestra?" Ne "
„ne.
„Jeho příbuzná?"
„Ne," odpověděla rozpačitě.
„Ach, tedy nevěsta, jeho milá!"
„Ano, mylorde," přiznala se a zrudla.
„Proto mi snad nebudete zazlívat, že mluvím za něho."
„Mluvte!"
„Wilhelm je chudý a nemůže kupovat ten drahý materiál, který pro váš stroj potřebuje. Proto si musel vypůjčit ze zásob svého nadřízeného, ale nepožádal ho o povolení. Kdyby si toho majitel všiml, považoval by Wilhelma za zloděje. Proto jsem vás chtěla poprosit, a dělám to jeho jménem, abyste mu poskytl zálohu, kterou by vyrovnal zapůjčený materiál." Prohlédl si ji od hlavy k patě a mínil:
„Až přijdu, přinesu mu peníze. Adieu!" Vrátila se radostně zpět nahoru. On šel domů. Když se převlékl ve své místnosti, mnul si spokojeně ruce.
„Dvě mouchy, dvě mouchy jednou ranou!" těšil se.
„Fels je jeden z nejlepších a nejšikovnějších mechaniků a mně se může hodit jako nikomu jinému! Ale nejdříve ho musím zbavit cti! Konečně se dostal do mých rukou ten švindl se strojem byl výborný nápad. Ještě dnes by měl být zatčen. Když bude patřit mezi zloděje, nikdo ho nezaměstná a bude můj! A to statné, jadrné děvče k zakousnutí, hmmm? Takže jeho milá! Ten chlap by mi ji ještě vyfoukl! Ale právě ta jejich láska ji přivede do mých rukou. Vše klape tak dobře, že mohu být spokojen!" Kolem poledne opustil v nočním převleku svůj palác a odebral se do nejživějších ulic, kde vstoupil do mechanického a optického ateliéru.
„Mohu mluvit s panem Hartwigem?" ptal se.
„To jsem já," odpověděl muž, na něhož se obrátil. Všichni pracovníci odešli k obědu a v tuto dobu býval v krámu většinou ředitel pouze sám.
„Čím vám mohu sloužit, můj pane?" ptal se.
„Mně nijak, ale myslím, že mohu já posloužit vám."
„Tak, tak! Máte něco na prodej?"
„Ne, ale něco vám ukážu. Zde, pane Hartwigu!" . Vytáhl z kapsy policejní známku a strčil mu ji před oči.
„Ach, vy jste detektiv?" zarazil se majitel obchodu.
„Ano, jak vidíte. Pracuje u vás jistý Wilhelm Fels?"
„Ano."
„Jaký je to člověk?"
„Je to můj nejšikovnější a nejspolehlivější pracovník."
„Tak, tak! Hm, hm! Skutečně spolehlivý?"
„Ano."
„Taky věrný?"

„Myslím, že ano. Proč se ptáte, můj pane?"
„Už dlouho ho sledujeme v činech, jejichž sdělení nemá s vaší věcí nic společného. Při této příležitosti jsme ale zjistili, že vám bere materiál."
„Myslím, že toho není schopen."
„Přesvědčte se! Po celé noci pracuje doma a prodává stroje a přístroje na svůj vrub. Právě nyní dokončuje nějaký stroj pro jistého Angličana. Není dobré, když jsou ředitelé příliš důvěřiví. Tím pádem se totiž zaměstnanci stávají nečestnými a máme s nimi práci."
„Pane, příliš mluvíte!"
„Ale je to pravda. Doufám, že tomu podvodníkovi zarazíte jeho jednání dříve, než vám způsobí ještě větší škody. Ohledy a mírnost by nebyly v tomto případě namístě!"
„Říkáte, že má ten stroj doma?"
„Ano. Jakmile přijde z oběda, můžete tam jít a přesvědčit se."
„To tedy skutečně udělám a doufám, že ho shledám bez viny. Pokud mi však opravdu odcizil nějaký materiál, nechám ho bez ohledů potrestat. Pokud nechci poskvrnit jméno mé firmy, mohu zaměstnávat jedině bezúhonné lidi."
„To máte pravdu! Adieu!"
„Žijte blaze a děkuji za vaše upozornění." Po obědě se vrátil Wilhelm Fels od matky a pokračoval ve své práci. Nikomu nebylo nápadné, když vyšel ředitel ven stávalo se tak často. Odešel do Vodní ulice číslo jedenáct, kde ho nikdo neznal. Slepá byla doma sama.
„Je pan Fels doma?" zeptal se.
„Ne. Co si přejete?"
„Chtěl jsem mu dát zakázku na soukromou práci. Bere takové?"
„Velice rád, můj pane. Mohl byste přijít dnes večer?"
„To je možné. Bylo by mi milé, kdybych mohl vidět nějakou z jeho prací. Nemá teď doma něco takového?"
„Ó ano! Venku v komoře stojí stroj, který zhotovuje jednomu Angličanovi." Mechanik prohlédl stroj, poznal svůj materiál a vzdálil se. Nešel přímo domů, ale na policii, kde si vyžádal doprovod strážmistra. O hodinu později seděl Wilhelm Fels ve vyšetřovací vazbě.
K večeru téhož dne ukončil Robert zároveň s Marií svou práci. Už se setmělo, takže se oba nemuseli stydět vyjít ve svých šatech na ulici. Šli spolu a rozdělili se před obchodem, kde měla Marie odevzdat svou výšivku. Vstoupila. Bylo zde ještě několik zákazníků, ale jedna z prodavaček se jí hned zeptala na její přání.
„Přináším vyšívání."
„Jak se jmenujete?"
„Marie Bertramová."
„Dejte mi to a posaďte se! Ihned to oznámím madam!" Místo, aby se odebrala do místnosti představené, vyběhla rychle ven na dvůr. V temném rohu rozbalila papír v němž byla výšivka zabalena, vytáhla z kapsy malou lahvičku oleje a většinu obsahu nalila na látku. Uvedla balení do původní podoby, zavázala provázek a teprve teď se odebrala k madam. Zavolali Marii. Dlouhé měsíce pracovala se železnou pflí na této zakázce. Věděla, že dělá vše k největší spokojenosti, a proto předstoupila před přísnou dámu s veselou tváří.
„Konečně hotovo!" vzdychla paní.
„Tato práce byla objednána baronkou voň Helfenstein, která na ni již dlouho bolestně čeká. Ukažte!" Vzala balíček, rozvázala provázek, odstranila papír a rozprostřela práci. Při prvním pohledu ze sebe vyrazila výkřik úleku a roztrpčení.
„Jemine, co to je? Ta výšivka doslova plave v oleji! Co jste mi to přinesla?!" Marie se k smrti ulekla. Dáma držela její práci před očima. Drahocenné hedvábí bylo zničeno, krajky, perly, všechno, všechno bylo pryč. Marie si myslela, že se propadne do země, ale sebrala se a vysvětlovala, že olej doma nemají a ani cestou se nemohl na výšivku dostat. Ale to ještě ,přilila olej do ohně. Došlo k výstupu, který se ani nedá popsat. Pracovnice i prodavačky přispěchaly, aby viděly, jak byla poničena práce za několik set tolarů. Marie byla studem bez sebe, také však zlostí a bolestí. Výsledkem bylo, že se představená chtěla pokusit odstranit olej chemickou cestou. Zítra odpoledne Marie opět přijde, aby odevzdala osobně práci baronce, která dodala veškerý materiál. O vyplacení pracovní mzdy samozřejmě nepadlo ani slovo, a přitom byla navíc ujištěna, že v budoucnu nemůže se žádnou další zakázkou počítat. Napůl mrtvá se odpotácela domů. Táišila se na spoustu peněz, už si vypočítala, co za ně pořídí a jakou radost jimi udělá otci, Robertovi, sourozencům a hlavně svému milému Wilhelmovi — a nyní byla práce mnoha měsíců úplně zbytečná. Nedostala nic, jenom ostudu, výsměch a pokoření. Netroufala si vstoupit do dveří rodina čekala bplestně na peníze. Ve světnici vládla stísněná nálada. Menší sourozenci se stáhli do rohu, oteč kašlal, jako by si chtěl roztrhnout plíce a Robert se smutně díval ven z okna. Když vstoupila, otočil se.
„Konečně!" zvolal.
„Doufám, že jsi dopadla lépe, než já, milá Marie!"
„Nedopadl jsi dobře?" vydechla.
„Ne. Pán odjel. Nechali si noty, aniž by mi vyplatili peníze. Mám přijít zítra, nebo za týden, nebo ještě mnohem později."
„Bože, ó Bože!" vzlykala.
„Jsme ztraceni. Jak dostane baron svůj nájem?" Vyprávěla, co se jí stalo. Otec hlasitě naříkal a sourozenci plakali. Pouze jeden neříkal nic — Robert. Šel do komory a přinesl svůj řetízek. Zabalil ho do nejbližšího kousku papíru a plížil se tiše pryč. Dole na ulici sepjal ruce a modlil se:
„Pane Bože, tentokrát mi pomoz! Dej Solomonovi Levi-mu světlý okamžik, aby mi nabídl tolik, kolik potřebuji!" Plížil se podél domů a dorazil ke dveřím žida. Bylo zavřeno. Zaklepal. Stará Rebeka trochu pootevřela a když slyšela důvod jeho návštěvy, vpustila ho dovnitř. Musel projít před-pokojem do místnosti, v níž včerejší večer byla paní klíčníka. Tam

nyní seděl Solomon Leví, žid a — Judita, jeho dcera. Přišla na chvíli dolů, aby se pozeptala po nějakých domácích věcech. Její oči padly na oduševnělý, krásný, ale starostmi bledý a hubený obličej mladíka.
„Co si přeje mladej pán?" ptal se starý.
„Dal byste mi zálohu na zlatý řetízek?" tázal se Robert.
„Jakou má cenu?"
„Nerozumím tomu a nemohu to odhadnout. Tady je!" Podal mu ho včetně papíru v němž byl zabalen. Starý si nasadil brýle, roztáhl řetízek, papír odhodil na stůl a dal se do zkoumání. Když skončil, vrhnul ostrý, téměř bodavý pohled na mladíka a tázal se:
„Ten řetízek je váš majetek?"
„Ano."
„Odkud ho máte?"
„Každopádně od rodičů."
„Váš otec je nějakej baron nebo svobodnej pán?"
„To nevím. Jsem nalezenec a když mě našli, měl jsem tento řetízek na krku."
„To by mohl říct každej! Máte s sebou nějakej papír na potvrzení pravdivosti vašich slov?"
„Ano, tady je!" Robert z opatrnosti již předtím zasunul do kapsy legitimaci a nyní ji předal starému. Ten ji chvíli zkoumal a potom se nechal slyšet:
„Papíry jsou v pořádku. Kolik za něj chcete?"
„Kolik mi můžete dát?"
„Deset tvrdých, blýskavých tolarů!"
„To je málo!"
„Jak? Co?! To mladýmu pánovi nestačí? K čemu potřebujete tolik hříšných peněz?"
„Pane Leví, můj opatrovnický otec je chudý a nemocný, a mám ještě malé sourozence, kteří nemohou dosud vydělávat. Dlužíme za nájem a nemáme co jíst. Potřebuji víc, než deset tolarů!" Tu přistoupila Judita blíže, aby se podívala na řetízek, a její pohled padl na papír. Složení řádek ukazovalo, že se jedná o báseň. Zvedla papír a prohlížela ho. Sotva přečetla první řádky, zvolala:
„Co je to? Kdyi kolem Befourských hor začne první večerní tah stínů — To je přece báseň hadžiho Omanaha! Ale ne, tady to pokračuje úplně, ale úplně jinak!" Četla dál a dál. Když skončila, zeptala se:
„Kdo to napsal?"
„Já," odpovědělRobert.
„Z čeho jste to opsal?"
„To není opis, to je originál."
„Originál? A kdo to zbásnil?"
„Já, milá slečno." Tu na něj namířila své tmavé sršící oči, pozorovala ho důkladněji než prve a tázala se:
„Vy? Skutečně vy? Pak je to náhoda, že jste přišel tak blízko ke svému vzoru! Vždyť je to část Tropické noci od hadžiho Omanaha!"
„Ano, je to úryvek z této básně. První báseň je epická a tato je tragická. Ale nejen ta první, ale obě jsou od hadžiho Omanaha."
„Jak to můžete tvrdit? Leda byste byl sám autorem Domácích, tropických a pouštních obrazů!" Tváře se mu začervenaly a jeho postava se jakoby napřímila.
„Nevypadám jako básník, že slečno," zeptal se.
„Jak může hledat básník pomoc v zastáváme! Můj otec umírá na souchotiny a mé opatrovnické sestry pláčou a naříkají hlady. A přece je mým pseudonymem hadži Omanah!" Tu k němu přistoupila, položila mu obě ruce na ramena a zeptala se jemným hlasem:
„Vy že byste byl hadži Omanah? Že bych konečně našla svého oblíbeného básníka? Můžete to nějak dokázat?" Její oči se rozzářily, její tváře hořely a její hruď se prudce dmula pod bouří citů, které v tomto okamžiku procházely jejím srdcem. Zvedl k ní své věrné, poctivé a přece duchaplné oči a odpověděl:
„Jak to mám dokázat, pokud mi sama nevěříte? Musel bych vás odvést ke svému nakladateli a on by to potvrdil."
„To není nutné! Já chci vědět, já musím vědět, jestli jste ten duch, jehož jsem obdivovala a který oblouznil mou duši. Já se to dozvím a to hned teď! Zde leží papír a tady je inkoust a pero. Mám vám dát námět? Můžete mi napsat hned nějakou báseň?" Se sebevědomým výrazem hleděl do její rozrušené tváře a odvětil svým přátelským tónem:
„Zkuste to, milá slečno!"
„Dobře! Dám vám námět, který se hodí k vaší povaze, vaší nádherné mluvě a jiskrným rýmům: mořská bouře. Představte si mořskou vflu na tichém hlubokém mořském dně. Nikdy neměla v srdci lidské city, ale náhle slyšela lidské děti. Její srdce zabouřilo, hnětlo a kypělo — víte, co tím myslím?"
„Ano, slečno."
„Vezměte si tedy papír!"
„To není nutné, budu improvizovat."
„To dokážete?"
„Nikdy bych nenazval básníkem toho, kdo není pánem svých slov."
„To máte pravdu! Dobrá, začněte!" Okamžik hleděl do jejích tmavých očí a poté řekl:
„Musel bych Učit vás, slečno. Vy jste se podobala studené mořské víle, než padla do vašich očí a srdce jiskra světla. Poslouchejte: Tam, kde nezní hlasů tón, na dně krystalického moře, leží uvězněna a mře v kouzelném zámku mořská víla. Sní o životě a lásce, nad jejím královstvím vřící, obklopují ji titáni a skřítci, vše pozorným a tajným okem sledujíc — "

Chtěl pokračovat, ale ona ho chytila za paži se slovy:
„Zadržte! Vy jste hadži Omanah, ano, jste to vy! To je jeho řeč, jeho výraz a jeho verše! Pane, těžce jsem vás svou nedůvěrou urazila a musím vás žádat o prominutí."
„Rád vám prominu," odvětil jednoduše.
„Ještě se mi nestalo, že by mě někdo, kdo mě spatřil, považoval za tak vysokého ducha. Jak bych se tedy mohl na vás zlobit? Vy jste četla mé ‚Pouštní obrazy?"
„Stokrát, ne, tisíckrát! Ale ne, nemluvte nyní o vás, ale o důvodech, jenž vás donutily, abyste přinesl tento řetízek. Každopádně od vás tuto záruku nevezmeme a nabídneme vám tolik, kolik potřebujete." To bylo přece jen příliš odvážné pro jejího otce. Ten se raději nadchnul nad zárukami, než nad básněmi.
„Judito!" varoval ji.
„Děkuji vám, slečno!" vpadl do toho Robert.
„Nemohu vám dát za půjčku nic jiného, než tento řetízek, ale bez záruky nevezmu ani fenik!"
„Slyšíš to, drahá Rebeko?" ptal se starý.
„Nikdy bych nevěřil tomu, že pisatel rýmů a veršů a jak se to jmenuje, může mít taky smysl pro záruky v obchodě a obchodní jednání!"
„Dobrá," vmísila se Judita,
„ten řetízek vezmeme. Řekněte, kolik potřebujete?" Nyní byl v rozpacích. Vymýšlet verše z hlavy, to dokázal ihned, ale stanovit jistou částku pro něho nebylo snadné.
„Opravdu jsem to ještě přesně nespočítal," omlouval se. »
„Stačí padesát tolarů?" Bylo divné, že Solomon Leví při této částce nevykřikl leknutím nebo neudělal kotrmelec. Dokonce i Robert udělal gesto překvapení a odporoval:
„To je příliš, slečno! Tolik snad přece jen nepotřebuji."
„To je jedno. Dám vám na tento řetízek padesát tolarů, ne více a ne méně. Vyplať mu to otče, nebo mám sáhnout do vlastní pokladny?"
„Ne, ne! Kdybys to dala z vlastní pokladny, bylo by to bez procent a zisku. A obchodník musí pít a jíst i tehdy, když půjčí padesát tolarů básníkovi, kterej dělá rýmy, bratru za devadesát tolarů a vosům stříbrňáků každej!" Přinesl peníze a položil je před Roberta. Nedá se popsat mladíkova radost, s jakou pohlížel na tyto peníze. Nyní chtěl Solomon Levi vystavit potvrzení, ale Judita ho zadržela rozhodným hlasem:
„Teď ještě ne! Kde bydlíte, můj pane?"
„Vodní ulice, jedenáct."
„Tak blízko, tak blizoučko! A já vás chtěla hledat v Orientu. Nyní jděte, vaši budou mít starost. Ale za hodinu mi prokažte čest a povečeřte se mnou. Mohu věřit, že neprosím nadarmo? Potom se může také uzavřít písemně i váš obchod." Cítil se přemožen dobrotou této hezké dívky. Podal jí ruku a ujišťoval:
„Docela určitě přijdu, slečno. Mé srdce touží po tom, abych vám dokázal, jaké jste mi prokázala dobro a jak jsem vám vděčný."
„A smím se ještě dozvědět vaše jméno?"
„Jmenuji se Robert Bertram. Musím vám říci jméno, které mi lidé vtiskli, když jsem byl příliš malý." Mnohoslibně se na něj usmála a lichotila:
„Básník vašeho talentu dlouho malý nezůstane! Brzy si budete moci dopřát! Už nyní máte nejlepší doporučení, které může být. Míním tím vaše ‚Domácí, tropické a pouštní obrazy. Každá rodina vlastnící vaši knihu by si považovala za čest vás nazývat svým přítelem. Také my doufáme, že tak budeme moci činit. Proto vás prosím, abyste nás nenechal dlouho čekat!" Vstřícně mu podala ruku a on ji vděčně přitiskl ke svým rtům. V jejích tmavých očích se zableskla předzvěst vítězství a uspokojení a její pohled visel na dveřích ještě dlouho poté, co za nimi zmizel. Stará Rebeka ho vyvedla za dveře a když se vrátila, pokývala hlavou a obrátila se na dceru: .Judito, cos to udělala za hloupost! Jak můžeš mluvit o ctí, která nás potká, když on navštíví náš dům a pokoje. Jak jen můžeš pozvat jeho, aby snědl naši večeři, která je určena, aby nás tři nasytila?" Tu se stalo něco, co nepokládala stará za možné: Solomon Levi obhajoval svou dceru! Položil Rebece ruku na rameno se slovy:
„Řekni mi, stará, jestli víš, co je to básník!"
„Jestli vím? Básník je muž, kterej dělá rýmy, aby je prodával kus za čtyry krejcary a to dělá padesát rýmů za jeden gulden, zlatej gulden. Ale on píše milostný dopisy pro děvečky a čeledíny, kus po šesti krejcarech."
„Ty si ale hloupá! Básník je muž, kterej v životě hladoví a pomník se mu postaví teprve po smrti, když už nepotřebuje jíst ani pít. Kdo ho v jeho bídě podpoří, toho jméno pak bude na pomníku vytesaný taky. Potom bude moje jméno svítit na mramoru zlatejma písmenama, který se platí dvacet krejcarů za kus." Překvapeně se ho ptala:
„Je to pravda, co říkáš, Solomone?"
„Ty nechceš, aby byly naše jména na mramoru z Carrary nebo Namúru?"
„To chci, jo, to chci!"
„Aby svítily zlatě do světa za cenou, kterou jsem říkal?"
„Ano, i to chci! Ale můžeš mi zajistit, že tam taky bude stát Rebeka, což je jméno, který mně patří?"
„Bude tam jeho jméno a Solomon, Rebeka a Judita, jako zachránci velkýho básníka Roberta Bertrama, kterej rýmoval o vlasti a taky dokonce o poušti! A co nás ta sláva přijde — ?"
„Peníze, hodně peněz!"
„Ne, málo peněz! Judita mu předloží chleba, kus sejra z mlíka zbavenýho tuku a pár stroužků česneku, aby si ten žvanec okořenil. Co bude ta sranda stát? Jeden groš, pět fe-niků, nebo devět krejcarů."
„Ale pak si přijde vypůjčit zase víc peněz!"

„Ten řetízek má cenu šedesát tolarů. Dal jsem mu tedy padesát a tedy jsem pořád ještě udělal dobrej obchod. A když bude chtít víc peněz, ať přinese víc takovejch řetízků!"
„Žádný jiný už nebude mít!"
„Tak ňáký dostane! Básník totiž vždycky dostane řetězy od knížat a jinejch potentátů, který mu nechtějí dát chleba, prádlo, boty a nájemný i s daní z příjmu, když on žádnej příjem nemá."
„Ale když on takovej slavnej muž je, jak si můžu dovolit sedět, jíst a mluvit s ním u jednoho stolu?"
„To není nutný. Ani já neumím říkat krásný a učený slova, který se na konci řádku rýmujou. Ale Judita, naše dcera, se učila zeměpis, historii Velký francouzský revoluce, o výpravě na severní pól a o zemi Čiňanů. Ona s ním může žvanit podle přání svýho srdce a bude s ním jíst ve svým pokoji. Tam patří mládí spíš, než sem dolů mezi starý harampádí. Ona bude — ach, spravedlivej Bože, ona už je pryč! Zmizela! Asi se stáhla, aby se oblíkla, jak to obvykle dělává, když dělá živý obrazy se svojí přítelkyní Sárou Rubinenthalovou." Judita skutečně odešla, aniž by se zapojila do rozmluvy svých rodičů. Znala je a také věděla, co chtěla a směla. Dala staré mlčenlivé služce peníze, koš a lísteček, na němž stálo, co si přeje koupit. Potom se začala oblékat. Věděla, že je hezká a chtěla se ukázat básníkovi v celé nádheře svých předností. Když opustil Robert dům, minul muže, který se otočil a hleděl za ním.
„Nebyl to snad písař Bertram?" zamumlal.
„Jistě zastavil něco u žida! Už píská na poslední dírce." Po této samomluvě vstoupil muž do malého domu, tápal po schodech nahoru a zaklepal na dveře. Když se tyto otevřely, okamžik zaváhal překvapením vstoupit. Vypadalo to zde zcela jinak, než včera! Tento muž byl totiž baron Franz voň Helfenstein a v této místnosti bydlel klíčník Arnold, se kterým zde včera jednal. Ještě včera to tu bylo tak pusté, tak prázdné a bídné! Dnes bylo vše jiné! Žena ho ihned poznala a vyšla mu vstříc s radostně zářícím obličejem.
„Vy, můj pane!" zvolala.
„Buďte vítán! Vaše pomoc nás vytáhla z velice špatné situace."
„Jste se mnou spokojená?" Ptal se, zatímco za sebou zavíral dveře.
„Ó, neskonale! To je jisté!"
„A váš manžel?"
„Také! Má velkou —" Zarazila se v řeči, a proto ji vyzval:
„Mluvte klidně dál!"
„Chtěla jsem říci, že vytrpěl velké obavy."
„Proč?"
„Jestli se obr Bormann skutečně vrátí."
„Vždyť jsem to slíbil a já své slovo držím. Nikdo si ničeho nevšiml?"
„Nikdo."
„No, tak vám udělám ještě jednu nabídku."
„Jakou?"
„Kde je váš muž?"
„Byl doma na večeři, ale už je zase ve službě."
„To je nepříjemné! Rád bych s ním mluvil, ale měl jsem zřejmě přijít dříve. Nemůžeme jít za ním?"
„Přirozeně můžeme, ale je to —" Váhavě se na něj zadívala.
„Jen pokračujte," povzbudil ji.
„Kvůli takovým věcem, jaké jste s ním projednával včera, byste za ním teď neměl chodit."
„Proč ne?"
„Protože — protože by mohli pojmout podezření."
„Ach tak! Myslel jsem, že máte jiné důvody. Co kdybyste za ním šla tedy sama?"
„Já? Hm! Přece nemůžu nechat děti bez dozoru."
„Za čtvrt hodiny se opět vrátíte a já tady počkám až do vašeho příchodu." Stále váhala a vyzvídala:
„Má vykonat něco nebezpečného?"
„Ó ne, ale mohl by si vydělat dalších sto tolarů." To ihned zabralo. Starostlivý výraz její tváře se rozplynul.
„Co by měl za to udělat?"
„Ještě jednou pustit obra."
„To bude těžké!"
„Proč?"
„Kvůli strachu. Pomohl jste nám a už nejsme nuceni dělat protizákonné věci." Vážně pokýval hlavou a mínil:
„Ach, přece! Dokonce si myslím, že právě dnes jste nuceni pustit obra ještě jednou ven."
„Proč?"
„Dnes jsem totiž znovu dostal dopis od tajemného kapitána a opět mě k tomu nutí."
„Můj Bože! Co píše?"
„Ze se včera na něco zapomnělo. Musí se projednat ještě několik maličkostí, ale je to každopádně naposled, co je po vašem muži vyžadována taková služba."
„Co když manžel odmítne?"
„Potom ho kapitán udá, že včera pustil jednoho zajatce ven."
„Takový nátlak! Co mám dělat?"
„Sám sebe jsem se na to také ptal. Jediná odpověď zní, že musíme poslechnout!"
„Vy myslíte, že bych měla jít za mužem?"
„Ano. Tady je ten dopis, vezměte ho s sebou. Proboha vás ale žádám, abyste ho neukazovala nikomu jinému!"

„To mě ani nenapadne, přivedlo by nás to samotné do zkázy. Vy skutečně chcete vyplatit za tuto službu sto tolarů?"
„Ano. Dám je vašemu muži ihned, jakmile mi přivede zajatce."
„V kolik hodin se to má stát?"
„Přesně ve dvanáct hodin. Budu čekat na stejném místě jako včera. Jděte, budu zde čekat na váš návrat." Žena se zahalila do šátku a odešla. Vůbec neměla ponětí o velikosti nebezpečí, do něhož se její muž mohl zřítit. Byl sváděn k neomluvitelnému porušení povinností a ona tyto svody podporovala. Uplynulo více než půl hodiny, když se konečně vrátila. Její obličej měl vážný výraz.
„No, tak co řekl?" ptal se baron.
„Byl naprosto proti tomu."
„Ale nechal se obměkčit, ne?"
„To ano, ale ne kvůli té stovce, nýbrž kvůli pohrůžkám kapitána. Aleje to dnes naposledy, co něco takového udělá!"
„S tím jsem srozuměn, sán jsem to říkal. Takže bude přesně ve dvanáct hodin i s Bormannem u vrátek?"
„Ano, pokud to bude možné. Kdyby tam ještě nebyl, máte chvíli počkat. Přijde určitě."
„Dobře. Tu stovku dostane ihned. Dobrou noc!"
„Dobrou noc!" Odešel. Jeho cesta vedla do té části města, kde se v zahradním domě konaly tajemné schůzky. Již popsanou cestou se dostal dovnitř. Když konečně vyšel ven, byla již téměř půlnoc. Zřejmě projednávali mnoho věcí. Kdyby někdo stál na druhé straně zahradní zdi, mohl by pozorovat, že z malých vrátek v jistých intervalech vystupovaly tmavé postavy. Proti vrátkům rostlo malé křoví a na jeho kraji stál ve stínu stromů muž, který z bezpečnostních důvodů střežil vchod. Kdykoliv někdo vyhlédl z vrátek, dal polohlasným
„pssst!" znamení, že nablízku není žádný slídil. Když odešel poslední, vrátka se zevnitř tiše uzamkla. Muž chvíli čekal, a když sám zaslechl uvedené
„pssst!", zmizel za rohem. Rychlým krokem pospíchal do středu města. Zdálo se, že ho žene nějaká myšlenka nebo rozhodnutí. Postupně vstoupil do několika restaurací, ale nenašel co hledal. Byla už téměř jedna hodina a tu ho přepadla úzkost a strach.
„Není nikde k sehnání!" mumlal.
„Mám to vzít sám na sebe a nebo mám dát tajné znamení? Sice říkal, že ho mám použít jen v nejnutnějším případě, ale právě dnes mi to připadá nutné. Raději se toho odvážím!" Pospíchal do nejbohatší části města, kde byly ulice tvořeny honosnými vilami. Byla zde i Palácová ulice, v níž bydlel kníže Befour. S ní paralelně běžela druhá, na jejíž rohových domech visely tabulky s označením: Vítězná ulice. I zde stály vysoké, palácům podobné vily a v jejich středu malý domek, postavený ve švýcarském stylu. Mohl být obýván nejvýše jednou rodinou. U vchodu tohoto domku bylo tlačítko elektrického zvonku. Muž ho stiskl. Byl to zámečník, který dal včera knížeti Befourovi klíče od bytu baronesy Almy. Za necelou minutu se otevřely dveře. Domovní chodba byla dobře osvětlena a muž rozeznal ctnostnou hlavu staré šedovlasé matičky.
„Co chcete?" ptala se.
„Musím ke knížeti!"
„Nerozumím vám. Žádného knížete neznám."
„Míním Knížete bídy."
„O něm jsem už častokrát slyšela, ale nikdo ho nezná. Kdo jste, milý pane?"
„Jsem sluha toho, koho hledám."
„Hm," zaznělo přemýšlivě.
„Přiznávám, že mi to vše připadá velmi cizí. Pošlu raději svého muže." Nechala stát lampu na chodbě a vstoupila do jedné jednoduše zařízené, ale velmi vkusné a čisté místnosti. Zde seděl u stolu ctihodný stařec. Jeho tvář rámovaly ledově šedé vousy, tak husté, jako byly i jeho vlasy. V této chvíli měl na orlím nose brýle a četl si v ilustrované knize. Byly to svázané časopisy nimrodů, s pěknými barevnými obrázky nářadí, zbraní, zvěře a scenerií, které se zcela vázaly k honebnímu řemeslu. Vzhlédl od knihy a tázal se:
„Kdo to byl?"
„Nějaký muž chce k našemu Gustavovi, ke knížeti."
„Ach! A k jakému knížeti?"
„Ke Knížeti bídy."
„Řekl heslo?"
„Ne."
„Hm! Musím se na to podívat, asi to bude důležité." Zvedl se a vyšel ven. Prohlédl si ve světle lampy zámečníka a tázal se:
„Kdo vás posílá?"
„On sám." J-- v - OBĚŤ ZHÝRALCE
„Kdo? Nechápu vás. Bylo vám snad sděleno nějaké zvláštní slovo?" Ne "
„r>e.
„Hm!" uvažoval starý.
„Asi to bude nováček, kterého chce zkoušet." A hlasitě dodal:
„Toho, k němuž chcete, pochopitelně neznám. Znám však jednoho, který o něm často mluví a jistě vám podá nějakou informaci. Je vaše záležitost neodkladná?"
„Neodkladná a důležitá."
„O co jde?"
„Zabránit zločinu. Za několik minut už může být pozdě."

„Hrome! Musím vám tedy každopádně označit to místo. Znáte Pobřežní ulici?"
„Ano."
„Je tam hospoda ‚U madam Pauly..."
„To vím."
„Jděte tam co nejrychleji. V salonu najdete muže s červenými vousy a vlasy. Jmenuje se Brenner. Obraťte se na něho, zaručeně vám podá potřebné informace."
„Děkuju." S těmito slovy se zámečník otočil a odkvapil. Brzy se dostal do Pobřežní uličky i do hospody. Byla to vysoká, ale nepříliš rozlehlá budova s poměrně malými okny, která byla všechna vyzdobena tenkými bílými záclonkami. Dveře byly zamčeny. Zámečník tiše zaklepal a ihned mu bylo otevřeno. Stála zde žena, která pozorovala příchozího velice ostrým pohledem.
„Ke komu chcete?"
„Do salonu." Opět si ho prohlédla a rozladěně se ptala:
„Jste snad hladový?"
„Víc, než si myslíte!" S těmito slovy se kolem ní protáhl a stoupal po schodech nahoru. Ocitl se v bohatě zařízené místnosti, kde sedělo několik mladých dam a pánů. V pozadí v rohu seděl zcela sám muž s červenými vlasy a vousy. Zámečník k němu pospíchal.
„Jste pan Brenner?" ptal se tiše.
„Brenner je jméno mé," odpověděl tázaný pomalu a způsobem, jakým mluví koktaví lidé.
„Znáte Knížete bídy?"
„Ano."
„Já jsem —"
„Dobře, znám vás!"
„Co? Jak? Mě?" divil se zámečník šeptem. t.
„Ano. Prokázal jste včera večer knížeti cennou službu."
„To je pravda."
„Ráno jste si odnesl svou odměnu."
„Taky to souhlasí."
„Myslel jste, že jste v domě knížete, ale mýlil jste se. On má různá bydliště a používá je podle potřeby a příležitostí. Kdo vás ke mně poslal?"
„Dva staří lidé, kteří bydlí ve Vítězné ulici."
„Dobře. Vaše záležitost tedy musí být důležitá a spěšná. Co chcete?"
„Bezpodmínečně musím mluvit s knížetem."
„Dnes je to nemožné."
„To je neštěstí!"
„Neštěstí? Svěřte mi tu záležitost. Občas knížete zastupuji a jsem jeho důvěrníkem."
„Pokud je tomu tak, mohu klidně mluvit. Znáte nějakého obra Bormanna?"
„Zajisté! Dnes v noci se vloupal k baronese voň Helfen-stein, ne?"
„Ach, vidím, že jste do této záležitosti zasvěcen!"
-„„<
„Lépe, než si myslíte. Vy jste podřízený tajemného kapitána, ale přitom tajný příznivec knížete. Budete dobře odměněn. Ale co je dnes s tím obrem Bormannem?"
„Protože včera nevyšel plán, který ho měl zločinnou cestou osvobodit, musí se dnes vše opakovat."
„K čertu! Jak?"
„Mají se vloupat do ložnice dcery plukovníka voň Hellen-bacha." Červená hlava vyskočila leknutím.
„K Fanny voň Hellenbach?" ujistil se.
„Ano."
„Kdy?"
„Třeba zrovna v této chvíli."
„Tak rychle vpřed! Po cestě promluvíme o ostatním." Vytáhl peněženku a na stůl hodil zlaťák jako cenu za víno, které už nestačil vychutnat. Poté pospíchali oba pryč. Žádný z přítomných neslyšel ani slovo z jejich rozhovoru. Když vyšli na ulici, uchopil červený zámečníka za paži, a během rychlé chůze se ho vyptával:
„Jste dobře informován?"
„Ano."
„Obr má být opět volný?"
„Ano. Byl jsem přítomen, když o tom kapitán mluvil."
„To je pro klíčníka zlé! Je mi ho líto, ale obr je brutální člověk a slečna se nachází ve velkém nebezpečí. Dozvídám se o té věci příliš pozdě a už není možné zajistit osobní protiopatření. Jsem nucen vzít na pomoc policii. Kdo bude s obrem?"
„To nevím!"
„Vy nejdete s ním jako včera?"
„Ne. A protože kapitán vydává každému rozkazy tiše a jednotlivě, nikdo neví, co bude dělat ten druhý."
„Přejete si být v této záležitosti ve spojení s policií?"
„V žádném případě! Obávám se, že kapitán má své příznivce i mezi policisty!"
„Tomu nevěřím, protože jsem zdejší vztahy pečlivě studoval. Našel jsem samé věrné a poctivé muže. Každopádně ale

máte důvody, aby vás nezpozorovali, a tak bude lepší, když se rozloučíme. Dobrou noc!" Nechal ho stát a rychlými kroky pospíchal dál.
„Nepoznal mě," radoval se,
„a to je znamení, že se ve svém převleku nemusím ničeho obávat. Tato lahialaki, tyto přirozené skalpovací vlasy a vousy jsou penězi k nezaplacení. Ach, konečně! Tady je stráž!" Právě se dostal před strážnici revíru, k němuž patřila jak Vodní ulice, tak i ta, která běžela souběžně s ní a v níž se nalézal dům plukovníka voň Hellenbacha. Vstoupil. V místnosti bylo přes půl tuctu policistů.
„Co si přejete?" byl otázán.
„Promiňte, jestli ruším," odpověděl.
„Právě jsem se setkal s mužem, který mě požádal, abych za vámi zašel a učinil vážné oznámení."
„Jaké?"
„Nevím, jestli smím mluvit, mohlo by se také jednat o mystifikaci."
„Mystifikaci? Hm! Kdo jste?" Tu přistoupil jeden z policistů se slovy:
„Znám tohoto muže. Je to umělec — malíř Brenner a bydlí vedle mě."
„Dobrá! Jak tedy zní vaše hlášení, pane Brennere?"
„Chtějí se vloupat k dceři plukovníka voň Hellenbacha."
„Hrome! Kdy?"
„Snad už v této chvíli."
„Nevíte kdo?"
„Obr Bormann."
„Nesmysl! Ten je pevně pod zámkem ve vazbě!"
„Snad utekl nebo byl puštěn ven, to přirozeně nevím. Mohu jen tlumočit slova toho muže."
„Potom je to každopádně mystifikace, pane Brennere. Znáte toho muže, který vás sem poslal?" Ne "
„r>e.
„Vidíte! Zdá se mi, že se spletl v datu. Máme prvního prosince a ne prvního dubna, apríl!" Údajný malíř rozvážně pokýval hlavou a mínil:
„Ten cizinec samozřejmě předpokládal, že mi nebudete věřit, a proto mi dal s sebou doporučení."
„Ach! Jaké?"
„Na ulici není dost světla, abych si to mohl prohlédnout. Je to nějaká mince ostatně, tu máte!" Vytáhl ten předmět z kapsy a podal mu ho. Úředník ho prohlédl a překvapeně zvolal:
„Kníže bídy! Je všude a všechno ví! Nikdy nelže! K tomu vloupání skutečně dojde! Takže, pánové, vezměte s sebou zabijáky! Jeden z vás zůstane tady. Ještě zatelegrafuju o posilu na hlavní strážnici." V nastalém rozruchu nikdo nezpozoroval, že se malíř po krátkém pozdravu stáhl zpět. Necelou půlminutu po něm opustili policisté služebnu. Ne v nápadné skupině, ale jednotlivě a pokud možno nenápadně spěchali na udané místo. Vrata byla zamčena. Velitel se rozhodl raději zaklepat, než použít zvonku. Vrátný byl vzhůru. Přiblížil se a tázal se zpoza vrat:
„Kdo klepe?"
„Policie. Tiše otevřte!" Muž se zdál poděšen a chvíli trvalo, než se mu podařilo odemknout. Vstoupil mezi veřeje a ujišťoval se:
„Skutečně policie?"
„Ano, přece vidíte! A mluvte tiše. Kde spí slečna voň Hel-lenbach? Její ložnice vede na ulici nebo do dvora?"
„Do dvora. Proč?"
„Nelekejte se! Očekáváme lidi, kteří se tam chtějí vloupat."
„U všech čeř — !"
„Pssst! Ne tak hlasitě! Nedělo se zatím nic podezřelého?" Ne "
„rNe.
„Nikdo nechtěl vraty do dvora?"
„Nikdo."
„Hm! Je možné ty dveře nehlučně otevřít?"
„Ano. Zámek i panty jsou dobře promazány."
„Otevřte! Tento vchod bude zatím odemčen a jeden muž se zde postaví, aby přijal posily. Ostatní půjdou se mnou! Vpřed! Ale tiše!" Vrátný otevřel zadní dveře. Velitel opatrně vešel do dvora a rozhlédl se. Téměř se neovládl a málem vykřikl překvapením. Rychle uskočil zpět a hlásil:
„Už jsou nahoře. Venku je opřen žebřík a vypadá to, že sem vnikli domem a dvorem od Vodní ulice!"
„Půjdeme za nimi po žebříku?" ptal se jeden.
„Ne," odpověděl opatrný velitel,
„to by bylo příliš nebezpečné. Muži, kteří by tam chtěli vniknout oknem, by byli dobrým terčem pro zbraně lupičů! Dveře nahoře jsou zamčené?"
„Ano," odpověděl vrátný.
„Ale můj univerzální klíč je otevře." Tu zazněly zvenčí tiché kroky. Dorazily očekávané posily.
„Ach, zde přichází pomoc!" radoval se úředník.
„Zapalte lampy. Šest, osm, deset, dvanáct mužů! Tak, to stačí. Jeden k zadním vratům a dva tady ke vchodu, aby hlídali dům! Ostatní za mnou. Vpřed!" Neslyšnými kroky vystupovali po schodech nahoru. Sotva zmizeli, vrazil jeden z obou hlídkujících dole do druhého a šeptal:
„Ty! Podívej! Tam na zdi!" Na zdi, která dělila jeden pozemek od druhého, se objevil člověk. Seskočil dolů a tichým

rychlým krokem kráčel vpřed.
„Ten patří k nim! Zatkneme ho?" šeptal policista.
„Ne, jen to ne! Nech ho jít nahoru. Tam ho máme jistýho, ale kdyby nám tady udělal rámus, mohl by všechno pokazit."
„Máš pravdu. Pustíme ho nahoru." Přivřeli dveře, že zbyla jen úzká štěrbina, a tu osobu pozorovali. Nebyla příliš vysoká a byla hubená. Rysy tváře se nedaly rozpoznat. Vůbec se nestarala o dveře, ale pospíchala k žebříku. Když nyní opět trochu pootevřeli dveře a povy-táhli hlavy, viděli, jak osoba leze nahoru jako kočka. Nahoře zastavila a dívala se otevřeným oknem do místnosti. Potom skočila dovnitř. Okamžik nebylo nic slyšet, ale nyní zazněl hlas:
„Zpět, darebáku!" Ve stejném okamžiku zazněl nahoře výkřik, který se spíše podobal řevu divokého zvířete nebo ryku splašeného býka.
„Začali bojovat," prohlásil jeden z policistů. Poslouchali s největším napětím. Ještě chvíli řev trval a potom zazněl výstřel. Padl ještě jeden, ozvalo se několik kleteb a bylo ticho.
„Zvítězili jsme," odpověděl druhý policista.
Když kapitán opět přelezl zeď tajného zahradního shromaždiště a ocitl se opět na ulici, odcházel směrem k vězení. Krátce před půlnocí byl u vrátek, ale musel čekat ještě dlouhou dobu, než se konečně otevřela. Vystoupili dva muži, obr a klíčník. Ten druhý šeptal:
„Jste tady? Vidíte, kolik se odvažuji!"
„Vůbec ničeho!" uklidňoval ho kapitán.
„Přivedete ho skutečně zpět?"
„Jasně!"
„Kdy?"
„Přesně ve tři hodiny."
„Dělám to naposledy, skutečně naposledy!"
„Víckrát už to po vás nebudeme žádat."
„A peníze?"
„Zde je sto tolarů. Zatím adieu!" Vtlačil mu do ruky odpočítanou částku a táhl obra pryč. Když dorazili pod stromy, zůstali stát.
„Co to má dneska bejt?" ptal se Bormann malomyslně.
„Tvá záchrana!"
„Chachacha! Asi jako včera!"
„Nesmysl! Jste sami viani tím ztraceným včerejškem!"
„Co se má stát?"
„Vynaložím nemalou částku, abych tě zachránil důkazem, že existuje ještě druhý, který je ti podobný. Včera jsem vám chtěl ponechat všechny peníze a vy jste se nechali zahnat jediným člověkem! Proč jste ho neodstranili?!"
„Krucifix! Kapitáne, vždyť to byl Kníže bídy!"
„To už jste mi říkali v noci, ale já tomu nevěřím."
„Ale já tomu věřím! Měl v ruce dva revolvery a kdybych se jen pohnul, okamžitě bych byl mrtvěj."
„Nebudeme se přít. Co je pryč, to je pryč. Nutně tě potřebuji, a proto musíš být volný. Ne však útěkem, ale soudním rozhodnutím. Když jste jednu příležitost promarnili, musím ti poskytnout druhou."
„K tomu mám proklatě malou chuť!"
„Co? Jak? Ty nechceš být na svobodě?"
„Ze srdce rád, ale ne takovým způsobem!"
„Jiným způsobem to nejde."
„Nechci už tropit žádný hlouposti." v. - OBĚŤ ZHÝRALCE VLOUPÁNI Kapitán o krok ucouvl, opovržlivě zakýval hlavou a vyprsknul:
„Chachacha! To je následek hloupého kázání, které vám udělil ten pop, Kníže bídy..." , Já ale přiznávám, že má pravdu."
„Pro mě — za mě! Následujte ho! Nech se odsoudit! VS snad, co můžeš čekat?"
„No?"
„Až dvanáct let vězení!"
„To vím. Ale já uteču, pojedu do Ameriky a tam se stanu poctivým chlapem."
„To není tak lehké, jak si myslíš!"
„Chachacha, mě nikdy nechytnou!"
„A co tvá žena?" Zločinec sklonil hlavu a mlčel.
„A co tvoje dítě!" dodal kapitán. Tu obr zvedl pomalu hlavu a odpověděl:
„Moje žena! Pane, já jí nejsem hoden! Tolik mě milovala a co jsem jí za to dal? Nářek, ostudu, bídu — to jsem jí přines! A my dítě, můj chlapec, můj —" Zarazil se. Tohoto muže přepadlo pohnutí, které téměř nezvládl. Teprve po chvíli pokračoval tichým, jemným, téměř něžným hlasem:
„Vy máte děti, pane?"
„Ne."
„Byl jste někdy zatčenej?"
„Tak tedy nevíte nic, vůbec nic! Kapitáne, já jsem divokej a zlostnej člověk, z lidskýho života si nedělám nic, vůbec nic. Já svý rodiče utrápil k smrti a manželku přived do bídy. Často jsem někoho zmlátil, až zůstal ležet! Kradl jsem, loupil, vraždil a myslel jsem, že pod mýma žebrama není ani stopa po tom, čemu se říká srdce! Ale ať mě vezme čert, já srdce mám, a jaký! To jsem zjistil, až když jsem byl ve vězení." Opět se odmlčel. Sepnul ruce a jeho hlas zněl tak hluboce, že

nebylo téměř rozumět jednotlivým slovům. Hruď se mu prudce dmula a teprve po jednom dlouhém, dlouhém vzdechu pokračoval:
„Pane, můj mladej má tak modrý, modrý oči — přesně jako nebe! A jeho tvářičky jsou tak kulatý a červený! A pusinka — zrovna k líbání — k laskání, jak tomu říkám! A ty nožičky a ručičky tak kulatý a baculatý, že to je nádhera! Dokonce už říká táta! Hrome! Táta! A co jsem byl za tátu? Krkavčí otec, kterej — kterej — kterej —" Vzlykal!!! Kapitán neřekl ani slovo. Obr po chvíli pokračoval:
„Ten malej mě chytil za vlasy a vousy a vrtěl se, že to byla jedna radost. Potom mi položil hlavu na rameno, chytil mě svýma ručkama, a teď přistoupila moje žena a vzala — vzala — vzala mě z druhý strany, brečela a ptala se, jestli to není štěstí — stě — stě —" Jeho hlas se změnil v pláč. Objal nejbližší strom, opřel hlavu o kmen, jako by jeho silná a mohutná postava měla padnout. Trvalo to dlouhou dobu, než opět začal:
„Co budou dělat? Budou na mě myslet? Malej bude volat tátu, ale ten leží v řetězech. Kníže bídy měl pravdu, úplnou pravdu!"
„Mohl bys to udělat jinak?" zeptal se nyní kapitán.
„Ano, mohl!"
„Jak?"
„Útěkem."
„A tvá žena a dítě?"
„Oba vezmu s sebou."
„Nekecej hlouposti! S těma dvěma by té zase brzy chytili."
„Bránil bych je i sebe jako lev!"
„Stejně bys pošel a co by z toho měli? Jestli je máš skutečně rád, měl bys mě poslechnout. Udělej to, co ti radím, a během tří nebo čtyř týdnů budeš na svobodě." Obr se radostně napřímil.
„Je to pravda?"
„To ti slibuji a dávám ti své čestné slovo!"
„Rozsudek bude znít, že jsem nevinen?"
„Ano."
„A budu potom moct jít za svým děckem a za ženou?"
„Ano. Budeš úplně volný a svobodný."
„To zní dobře zní to tak, jak bych to rád viděl."
„A jak se také stane."
„Co mám tedy udělat?"
„Ještě jednou se vrátíš do vězení."
„Dobře, dobře! Tady se jedná o ženu, svobodu a děcko. Když budu následovat knížete, dostanu se do basy když půjdu s várna, budu osvobozen. Tady není těžká volba."
„Takže souhlasíš?"
„Chci to tak, ale mám jednu podmínku!"
„Jakou?"
„Nedojde dneska k žádný vraždě!"
„K žádné nedojde. Pouze vstoupíš k jedné dámě a odneseš její šperky."
„Na to přistoupím. Kdo to je?"
„Dcera plukovníka voň Hellenbacha."
„Ta? Znám ji a taky její dům."
„To je dobře."
„Ale jak se dostanu dovnitř, he?"
„Domem číslo jedenáct ve Vodní ulici."
„A přímo do domu?"
„Mám klíč, tady je!" Podal obrovi klíč. Ten si ho prohlédl v záři jiskřícího sněhu a překvapeně zvolal:
„Proklatě, vždyť to není paklíč, ale originál! Jak jste k němu přišel?" Kapitán se pochopitelně varoval říci, že je majitelem domu. Proto se vymlouval:
„To je vedlejší! Opatrně odemkneš a dostaneš se bez nebezpečí do zadního dvora. Zeď sousedí s Hellenbachovou zahradou."
„Zeď je vysoká?"
„Ano, téměř pět loket."
„Jak se přes ni dostanu?"
„Snadno. Právě přes tuto zeď visí žebřík. Je tam přidělán kvůli nebezpečí ohně. Je velmi dlouhý, ale visí tam ještě jeden kratší, a ten bude vhodnější."
„Dobrý. A pak?"
„Až se dostaneš do dvora Hellenbacha, je to třetí okno v druhém poschodí počítáno zleva. Tam musíš vlézt."
„Druhým — u všech čertů! Jak se dostanu nahoru?"
„Snadno, taky po žebříku!"
„Kde ho zase vezmu, he?"
„Mám ho s sebou."
„Kde?"
„Tady. Leží támhle mezi stromy."

„To ho potáhnu odtud až do Vodní ulice?"
„Ano."
„Domovní chodbou, přes dva dvory a zahradu?"
„Ano."
„Nemějte mi to za zlý, ale nezbláznil jste se náhodou, pane?"
„Ne. Hodně ti věřím, protože vím, že se ti nikdo nevyrovná."
„Žádáte nemožný!"
„Vůbec ne, to není tak těžké! Pojď se podívat na ten žebřík!" .Táhl ho kousek dál ke stromům, kde se o jeden opíral až nyní rozeznatelný žebřík. Obr ho osahal.
„Aha, železnej!"
„Ano, a váží pouhých patnáct liber."
„Ten má dosáhnout dvě patra nahoru?"
„Docela jistě. Je to můj vynález, ale rozhodně si ho nemůžu nechat patentovat."
„Je složenej a vypadá jako polní sedačka!"
„Potom ti ukážu, jak se rozkládá. Nejdříve tě ještě musím poučit. V těchto deskách jsou dvě náplasti."
„Aby se mohlo vtlačit okno?"
„Ano, ale musíš to udělat tak opatrně, aby se nikdo neprobudil."
„Poznám, jestli spí?"
„Ano, svítí tam noční lampa. V deskách najdeš i roubík a provazy. Svážeš ji a zacpeš pusu, ale oči jí necháš odkryté, aby tě jasně poznala. Na tom nejvíc záleží! U zrcadla stojí stolek se šperky a klíč tam bude ležet. Kdyby tam však nebyl, zaručeně ho najdeš dole, u sloupových hodin."
„Odkud to všechno tak dobře víte?"
„To je má specialita. Až ty skvosty sebereš, jednoduše se vrátíš cestou, kterou ses dostal tam."
„Budu tam sám?"
„Úplně. Půjdu s tebou až k domu ve Vodní ulici a tam na tebe počkám. Za čtvrt hodiny můžeš být hotov. Tady máš revolver pro případ nouze."
„Dobře. Dneska to vlastně znamená: buď svoboda, nebo jít ke dnu."
„Budeš svobodný! Zítra bude všude slyšet, že se k Hellen-bachům vloupal obr Bormann. Ty jsi ale ve vězení — proto tu musí být ještě někdo, a ten je ti podobný jako vejce vejci. Tento má ale znamení. Žid Solomon Levi bude přísahat, že také ten u něho měl znamení — a ty budeš zachráněn!"
„Ale to znamení — ?"
„To ti nyní udělám. Pojď trochu na světlo!" Po krátké chvíli bylo vše připraveno. Ještě mu ukázal, jak má rozložit žebřík a vydali se na cestu. Nepozorováni dorazili do Vodní ulice. Zde kapitán stanul. Bormann otevřel domovní dveře čísla jedenáct a opět klíč vytáhl. Šťastně se dostal do dvora a přesně podle instrukcí kapitána dospěl do zadní části Hellenba-chova paláce. Ano, nahoře v uvedeném okně bylo dosud světlo! Rozložil žebřík a opatrně ho opřel o stěnu. Hákovité konce, podobné závěsům požárnických žebříků, našly pevnou oporu na okenním parapetu. Zkoušel vystupovat. Žebřík byl velice lehký a jemný, ale ukázal se jako spolehlivý a nerozlomitelný. Zanedlouho dorazil nahoru a opatrně nahlédl do místnosti. V posteli ležela dívka tak krásná a vznešená, jakou ještě nikdy neviděl.
„Svatý nebesa!" šeptal. „To je ale nádherný děvče! Právej anděl! Moje žena proti tomu není nic no jo, ale zase má děcko! Hm, je mi jí líto! Proč jsem jen dneska tak měkkosrd-catej? Je mi, jako bych měl umřít!" Sáhl do desek, které měl připraveny jako tašku, vytáhl náplast a přilepil ji na okenní tabuli. V těchto věcech již získal rutinu odborníka. Krátké a neslyšné zařinčení. Rychle se podíval dovnitř — vznešená spící dívka se neprobudila. Tabule byla zcela odstraněna. Sáhl dovnitř, otočil kličkou a v příštím okamžiku stál v místnosti. Fanny stále spala. Přistoupil k posteli a díval se na ni.
„Jako by ji namaloval umělec!" myslel si.
„Je to ode mně nehorázný, ale nemůžu jinak." Vytáhl roubík a provazy. lw (pi
„Takže tedy! Jedna — dvě — k čertu! Proč jsem dneska tak váhávej! Co se děje? Připadá mi to, jako bych měl svázat svoji vlastní ženu a zacpat jí pusu. Musí to bejt, nemám čas čekat! Takže jedna — dvě —" Stále váhal. Byla to krása ležící dívky, nebo to bylo probuzené svědomí — udělal několik kroků zpět. Tu se mu zdálo, že zaslechl nějaký lomoz. Ihned si uvědomil, v jakém se nachází nebezpečí. Stál u otevřeného okna — jak lehce mohl být zpozorován z protějšího domu! Rychle přiskočil — zastřený výkřik — krátký, ale marný boj hezké dívky proti herkulovské sfle obra — a ležela svázaná a s roubíkem, strachuplné oči vpité do jeho tváře. Uklidnil ji kývnutím a tiše, aby to nebylo slyšet ve vedlejší místnosti, řekl:
„Žádný strach, milostivá, nic vám neudělám! Chci si jen sebrat nějaký šperky. Znáte mě?" Pokývala hlavou. Musela mít silné nervy, protože ani neupadla strachy do bezvědomí.
„Jsem obr Bormann. Klidně to zítra řekněte celýmu světu. Nedávno jsem se vloupal k hodináři, ale vám neudělám nic. Ach, klíč je tady!" Otevřel stolek a vytáhl ven vše, co uvnitř našel. Samozřejmě ho nemohla vidět, neboť se nemohla pohybovat, ale cinkám zlatých řetízků a prstýnků bylo najednou přerušeno výkřikem:
„Zpět, darebáku!" Kdo vykřikl tato slova?
Když opustil Robert Bertram dům žida, celý šťastný, že je majitelem padesáti tolarů, měl nejdříve v úmyslu jít domů a povzbudit své blízké radostnou zprávou. — Když si však vzpomněl na dlužné nájemné a hrozby představeného, rozhodl se, že se vydá nejdříve za ním. Našel ho doma právě se chystal k vycházce. Uctivě ho pozdravil. Pan Seidelmann odpověděl na jeho pozdrav chladně, spatra a hartusil:
„Konečně přicházíte! Jistě máte v úmyslu žádat o ohledy, ale to je zcela zbytečné!"
„To já vím!" odpověděl Robert klidně.

„Jak? Vy to víte a přesto jste přišel?"
„Jak vidíte, pane Seidelmanne!"
„Tak zase rychle odejděte! Zítra vás vyhodím na ulici! Dokonce bych to měl udělat už dnes!"
„Ale vy budete té dobroty, že nás necháte bydlet!"
„To se mýlíte! A takovým tónem, jakým vy mluvíte, se už vůbec neprosí!"
„Pokud vím, nepřišel jsem žebrat, nýbrž zaplatit!" Pobožný muž se překvapeně zarazil.
„Zaplatit — za — pla — tit?!" protahoval.
„Jak jste slyšel!"
„Málem nevěřím svým uším! Kde jste vzal peníze?"
„Z toho se vám přece nemusím zpovídat!"
„Ach, ne? Mně, opatrovníkovi chudých, který dbá na vaše blaho? Jenom doufám, že se vám to dostalo do rukou čestným způsobem! Sedmé přikázání zní: nepokradeš! A když já H
„Pane!" přerušil ho Robert.
„Co vás to napadlo! Řekněte ještě jedno takové slovo a uvidíte, co se stane!" Představený se stáhl za stůl a ustrašeně hledal zrakem nějakou zbraň. Volal:
„Co chcete dělat? Chcete mě snad přepadnout a oloupit? Budu volat o pomoc! Podám na vás žalobu za rušení domácího klidu, vyhrožování a hrubé násilí!"
„To můžete udělat! Nejdříve ale převezměte peníze za nájemné a vydejte mi za ně potvrzení!"
„Dobře! Udělám to, neboť je to má povinnost, těžká namáhavá a nevděčná povinnost! Při obstarávání takových činžáků sklidí člověk jen zlobu a nebezpečí na těle nebo dokonce na životě! Ale já věřím v odměnu od Boha, který dobrým a spravedlivým nic neodepře." Vystoupil zpoza stolu, posadil se a otevřel silnou knihu. Potom vrhnul na mladíka pátravý pohled a tázal se:
„Chcete zaplatit všechno?"
„Všechno!"
„Máte na to?"
„Ano."
„Víte, kolik dlužíte peněz?"
„Velice přesně."
„O tom pochybuji!"
„Je to nájemné za —"
„Ohó," vpadl mu představený do řeči.
„Jenom nájemné?"
„Ano! Co jiného?"
„Osm procent úroků z prodlení!"
„Ach!" podivil se Robert.
„Poplatky za vyúčtování a zaknihování!"
„Vyúčt — co je to za poplatky?"
„A advokátní poplatek!"
„Pane Seidelmanne, skutečně nevím, o čem mluvíte!"
„To vám věřím, ano, to vám věřím! Kdo čte a píše milostné básně, bývá v záležitostech méně poetického života spíše šlendrián. Musím vám tedy vysvětlit, jaké povinnosti musíte splnit!" Honosně se usadil, obětoval svému nosu pořádný šňupec tabáku, důležitě zvrásnil svou tvář a vyjel:
„Zůstal jste dlužen za nájemné?"
„Bohužel ano."
„Tento dluh musel být zaknihován!"
„Tomu rád věřím."
„Zadlužil jste se, a proto musela být provedena práce navíc, za níž musíte uhradit výdaje."
„O takových výdajích jsem nikdy neslyšel! Kolik to obnáší?"
„Čtyři procenta dlužné částky."
„Můj Bože! To dělá s úroky dvanáct procent!"
„Jistěže! A k tomu ještě poplatky za právníka —"
„Neměl jsem co do činění s žádným právníkem!"
„Ale já ano! Nepřišel jste dnes zaplatit a tak jsem musel za advokátem, aby vystavil žalobu na konfiskaci. To stojí peníze a stažení této žaloby další! Skutečně dokážete tohle všechno zaplatit?" Robert stál jako zasažen bleskem. On, tak nezkušený mladík, byl úplně bezmocný proti tomuto muži. Ptal se sám sebe, zda těch padesát tolarů bude stačit myslel na peníze, které zbyly ze zlaťáků, jimiž ho obdaroval kníže Befour. Divil se:
„Neříká se tomu náhodou lichva, pane Seidelmanne?"
„Lichva? Co vás to napadá?! Co míníte tím slovem?"
„Když bere věřící více úroků, než by měl z lidského hlediska brát!"
„Bible nařizuje dobrému věřícímu, aby se svým majetkem lichvařil. Tak to zní doslovně!"
„Ale ta pasáž se musí vysvětlovat jinak!"
„Tomu nemůžete rozumět! Bibli může vysvětlovat jedině zbožný teolog. Ještě jednou se ptám, jestli můžete zaplatit?"
„A kdybych nemohl?"
„Budete exmitirován, což znamená po našem: vyhozen!"

„Pane představený! Mohu se zeptat, jestli takto jedná křesťan?"
„Když tě zlobí oko, tak ho vytrhni! Zlobí-li tě ruka, usekni ji! Zadáváte důvody k zlobě tím, že čtete milostné verše, neplatíte úroky a tím dáváte špatný příklad celému domu! Mé povinnosti představeného, úředníka a dobrého křesťana nařizují, abych tuto zlobu odstranil. Vidíte — vaše oči se lesknou, vaše rty se chvějí a zuby skřípou nekřesťanskou zlobou, hříšným ďábelským vztekem! A přece svatý apoštol nařizuje: ‚Děti, milujte se mezi sebou! Ale vy jste propadl ďáblu. — Jste dítě s rozkošnickým pohledem, tělem prostopášníka a člověk požitkářských myšlenek! Jděte do sebe! Zajdete si ke zpovědi a proste Všeslitovného na kolenou o milost a odpuštění." Robert stál zcela ztuhlý překvapením.
„Vidíte," pokračoval představený,
„jak na vás působí pravdivost mých slov? Je jako kladivo, které drtí kámen! Stojíte tady jako Lotova žena, když se obrátila k ohni, který strávil Sodomu a Gomoru. I vy žijete v Sodomě a kráčíte k přepychu Gomory v neslušné lásce, v takové, jaké jsou opěvovány v prostopášných písních! Přece nechcete, aby na vás také padal popel a síra! Vydejte se cestou pokání! Mrskejte své tělo, odhoďte touhu po mamonu a zkuste žít životem spravedlivého a ke cti a radosti boží! Jestli se k tomu cítíte příliš slabý, přijďte ke mně. Najdete ve mně pastýře, který natře prašivou ovci hojivou mastí milosti, aby se mohla opět připojit ke stádu spravedlivých a zbožných!" Nyní konečně našel Robert ztracenou řeč. Nechal toho muže vymluvit a chtěl mu ostře protiřečit. Napadlo ho však něco lepšího, a proto se pouze zeptal:
„Byl byste, pane Seidelmanne, té dobroty a řekl mi, kolik mám vlastně zaplatit?"
„Tak je to správné! Pravá zbožnost začíná u plnění oprávněných zemských povinností! Spočítám to."
„Nechci znát pouze celkovou částku."
„A co ještě?"
„Jednotlivé položky." Představený na něj pohlédl velice překvapeně.
„Proč? K čemu?"
„Teď jste mi tak dokonale vysvětlil mé duchovní dluhy do nejmenších podrobností, že pro vás nebude o nic obtížnější, stejně podrobně specifikovat i mé pozemské dluhy, alespoň v případě nájemného."
„To mohu, ale nemá to žádný smysl." Ale přece!" Í‚Jaký?" ™„Kontrolní."
„Co?" pěnil zbožný muž.
„Vy mě chcete kontrolovat?"
„Ne. Ale jako syn mám povinnost vůči svému otci, abych mu ukázal, za co vydávám své peníze. Jsem to tedy já sám, kdo má být kontrolován. Hlavně mi nezapomeňte poznamenat jméno toho advokáta, u něhož jste podal žalobu na konfiskaci. Přece musíte mít u sebe účet tohoto pána. A dejte mi opis a opatřete ho vaším podpisem. Všechno vám zaplatím, ale prosím, abyste mi všechno podepsal!" Tu vyskočil představený ze své židle a křičel:
„Chlape! Hříšníku! Urážíš Boha, když urážíš jeho sluhu! Vždyť po mě chcete opis světského advokátního účtu! To je urážka mého úřadu! Jazyk, který žádá takové nemožnosti by měl odumřít! Vidím, že se nepolepšíte. Jste navždy ztracený a nenapravitelný! Já si ale myji ruce v nevinnosti, protože jsem udělal pro vaši záchranu vše, co jsem mohl. Nechci s vámi nic mít a nemůžu od vás nic přijmout! Daruji vám vše, všechno! Výdaje za zaknihování, výdaje za účty, úroky dluhů a dokonce i poplatky za právníka! Raději přinesu tuto pozemskou oběť, než bych přijal z vaší ruky ten nejmenší denár), nebo ten nejnižší obolus). Nájemné vám ale odpustit nemohu! Nepatří mně, ale majiteli domu.") Drobná mince) Spropitné Přes dosud bolestně staženou mladíkovu tvář přeběhl nepopsatelný výraz: radost, hrdost a pohrdání, to vše se zde nyní spojilo. S největším klidem mu řekl:
„To vám seslal Bůh světlou myšlenku. Váš účet by přišel do rukou právních zástupců. Nyní tedy sám vím, kolik vám mám zaplatit. Zde jsou peníze! Dejte mi rychle vypsanou účtenku, abych mohl co nejdříve odejít z vaší blaženosti do své Gomory!" Pobožný již neřekl ani slovo. Zasunul peníze, napsal potvrzení a hodil mu je. Když Robert při svém odchodu pozdravil, nedostalo se mu odpovědi. Propadl ďáblu! Pobožný ho nesměl poctít ani jediným slovem. Když došel konečně domů, rychle utišil slzy, které zde dosud tekly, jakmile ukázal stvrzenku a řekl, že mu ještě nějaké peníze zbyly.
„Kde jsi vzal tak vysokou částku?" zeptal se otec. Zároveň se rozkašlal radostí, protože ta ho postihovala záchvaty kašle úplně stejně, jako smutek. Robert vyprávěl, ale vynechal to, že u žida zastavil řetízek. Marie dostala peníze, aby nakoupila jídlo a ostatní potřebné věci. On šel s ní, aby znovu navštívil dům žida. Na ulici se ho zeptala, zatímco se sama snažila utěšit:
„Myslíš si, že je možné odstranit z té výšivky olej?"
„Bohužel nejsem chemik a nedovedu to posoudit."
„Já doufám. Celou dobu se modlím, aby se i mně zítra podařilo přinést domů nějaké peníze. Wilhelma jsi náhodou neviděl?"
„Ne. Doma není?"
„Ještě nepřišel."
„Ty jsi byla u jeho matky?"
„Ano."
„Snad musí dělat přesčas."
„To je možné. Jeho představený byl dnes v poledne tady a večer má přijít s nějakým pánem, aby vyzvedli stroj pro Angličana."
„Zřejmě tedy ještě pracuje na něčem k tomu." Ti dobří mladí lidé netušili, že ten druhý pán, který matku mezitím navštívil, byl policista převlečený do civilu. Když zaklepal Robert na dveře žida, otevřela mu stará Rebeka. Přátelsky mu pokývla, hleděla na něj důvěrně a ptala se:
„Je pravda, že jste často trpěl hlady?"
„Ach ano! Občas."

„Tak to ovšem dostanete čestný řetězy od knížat a jinejch potentátů a vaše jméno složí ze zlatejch písmen, kus za dvacet krejcarů. Běžte nahoru po schodech, tam na vás jídlo čeká i s česnekem, to je místo koření!" Není divu, že nevěděl, co si má myslet o tomto stejně přátelském, jako záhadném přivítání. Nahoře ho čekala stará služebná a otevřela mu dveře. Když vstoupil, překvapeně se zarazil. Záclony byly staženy a místnost byla osvětlena voskovými svícemi. Stůl byl obložen vínem a delikatesami. Judita ležela na díváně. Měla na sobě zvláštní šaty. Byla to fantazie, nebo některý z krojů pocházejících ze židovské země v Orientu? To Robert neuměl posoudit. Orientální kalhoty z červeného průsvitného hedvábí byly bohatě protkány stříbrem, kabátek byl stejné práce, zdobený zlatem. Široké rukávy nedokázaly zakrýt ladnost jejích paží. Bosé nožky vězely v sametových pantoflíčcích. Přes to vše splýval jemný bílý přehoz, zdobený třpytivými zlatými hvězdami. V jejích krásných černých vlasech zářily perly a vzácné kameny, ale největší ozdobou účesu byla jeho bohatost a dél- ka. Vlasy měla spleteny do silných copů, které se jako lesklí hadi pohybovaly na bílém přehozu. Zpozorovala, jaký dojem na něho udělal její zjev, a sladce se mu usmívala vstříc.
„Buďte vítán, pane Bertrame," pozdravila a podávala mu ruku. Přistoupil, uklonil se, trochu nemotorně uchopil její drobnou ručku, ale nevěděl, co si s ní má dále počít.
„No!" usmála se.
„Tak málo vás má ruka přitahuje?" Rozpačitě zčervenal a odvětil:
„Ó naopak, je velice rozkošná!"
„Proč ji tedy nepolíbíte?"
„To musím?" usmál se. Opět se mu vrátila jeho rozvaha.
„Musíte? To ne! Takové věci člověk dělá z vlastního rozhodnutí. Básník by měl být ale stále galantní." Odtáhla ruku zpět a pokynula jí na židli, která stála poblíž dívánu.
„Posaďte se a zkuste se nenudit. Budeme zde po celý večer sami a nikým nerušeni."
„Ach! Váš pan otec a paní matka nepřijdou?"
„Ne. Máte snad ze mě strach?"
„Ano, pokud zůstaneme sami," přiznal se s galantní upřímností.
„Proč?"
„Ještě nikdy jsem nevečeřel sám s hezkou dámou."
„A já se žádným duchaplným básníkem."
„Náš večer tedy mnoho slibuje. Vytvoříme pár ducha a krásy."
„Kdo zvítězí a kdo podlehne?"
„Podlehne duch, cítím to."
„Vidím, že básníci pravdy umí být galantní. Nechal jste mě bohužel dlouho čekat a dal mi tak dostatek času k přípravě. Můžeme tedy začít. Mohu vám nabídnout?"
„Pokládám svůj osud do vašich rukou." Posadila se, a proto se ocitla v jeho těsné blízkosti. Servírovala. Její hebká ručka se míhala v takové blízkosti, že se dokonce několikrát dotkla jeho tváře. Z jejích vlasů se linula sladká nevtíravá vůně. Její oči mu zářily slibně vstříc, ústa se usmívala, její rty se jemně chvěly. Když vkládala sousto do úst, byla radost pozorovat dvě řady zoubků, jenž svítily jako perly. Bylo zřejmé, že ho chce ulovit. On však přestal vnímat její krásu — viděl před sebou pouze vybrané lahůdky a udiveně se tázal:
„Večeříte vždy tak vybraně, slečno Judito?"
„Ne vždy, jenom tehdy, když jsou pozváni básníci."
„Takže básníci mají za povinnost složit takové tabuli důkaz úcty?"
„Přirozeně! Nesmějí však přitom zanedbávat ani hostitelku!"
„Ó ne!" smál se vesele.
„Ta přece smí také jíst!"
„Ach, vy materialisto!"
„To je chvála nebo výčitka?"
„Jedině to poslední."
„Myslel jsem, že jen to první. Materialismus je neméně důležitý, než duch. Ale neměli bychom se zabývat takovými věcmi. Věnujme se raději tabuli." Přemohl svůj ostych a jedl jako ten, kdo má u tohoto stolu právo sedět. Měla z toho radost. Vyhledávala nejchutnější sousta a předkládala mu je. Začal být hovornější a přátelštější. Jeho tváře dostaly barvu, oči se rozzářily a jeho slova sršela vtipem. Velice dobře si toho všimla. Bezpochyby měl pravdu, když řekl, že materialismus je stejně důležitý jako duch! Vždyť hladověl a snad nikdy v životě neokusil taková jídla! Následkem materiálního nadbytku se projevila výše jeho ducha. Mluvil a žvýkal, žvýkal a mluvil. Nemohla od něho odtrhnout oči nyní byl hezký, doslova krásný. Cítila, že ho miluje, že ho musí získat a že o něj bude vehementně bojovat s jakoukoliv protivnicí.
„Řekl jste, že jste ještě nikdy nejedl s krásnou dámou?" ptala se.
„Bylo to myšleno doslovně?"
„Ano, doslova," přikývl.
„Přebýval jste tedy jen vzácně v dámské společnosti?"
„Nikdy."
„To je k nevíře! Mladý muž vašeho věku za sebou většinou mívá několik zkušeností."
„Zkušeností? Ajaj, takoví pánové jsou k politování!"
„Nebo spíše jejich dámy!"
„Oba. Nikdy bych si takové zkušenosti nedovolil."
„Proč?"

„Je to hřích, hřích na cizím i na vlastním srdci."
„Takže jste skutečně ještě neměl vážnou známost?"
„Nikdy," potvrdil vážně.
„Pod zkušeností rozumím přechodnou známost. Dáma, která se oddává takovýmto neřestem se podobá motýlu s poškozenými křídly."
„Máte pravdu!"
„Viďte! Člověk má cítit jen jedinou lásku, ale ta musí být tak silná, velká a mohutná, že vyplňuje celý jeho život."
„Byl byste takové lásky schopen?"
„Ano."
„Ale dosud jste ji nepocítil."
„Ne."
„Myslíte si, že přepadne člověka znenadání, nebo vkráčí pomalu do jeho srdce?"
„Zřejmě záleží na povaze. Já jsem například přesvědčen, že taková láska popadne člověka najednou a nečekaně."
„Opět máte pravdu. Jak by tomu ale bylo u vás?"
„Domnívám se, že u mě by se stal pravý opak. Zřejmě bych nepropadl lásce rychle, ale pomalu bych ji pil, usrkával, dokud by sladké opojení neovládlo celé mé srdce."
„To je příliš pomalé. Pijte! Pijte!" Oči se jí leskly. Nabídla mu sklenici vína, aby si s ní připil. Najednou mu to připadalo zvláštní. Bylo to víno, nebo to byly ty zářivé oči krásné dívky? Přiťukl si s ní a odvětil:
„Ano, pijme!"
„Víno nebo lásku?"
„Obojí."
„Ano, správně!" zajásala.
„Obojí! Obojí!" Položila mu ruku na rameno, přiblížila se k němu a ptala se: :
„Co si myslíte o mně? Jak se vám líbím?"
„Při pohledu na vás se mi vybaví slova básníka: Širázským vínem pohár naplň a pramen svých vlasů rozpoutej!"
„A mám rozpoutat?" Její dech ho teple pohladil po tváři a její paže se pevněji usadila kolem jeho ramen. Ještě nikdy se neocitl v takovém pokušení. Nevěděl, co by jí měl odpovědět.
„Ještě ne, ještě ne!" prosil, jen aby něco řekl.
„Ale později přece! Dobrá, rozumíme si. Ale to není zázrak, když jsme vlastně kolegové."
„Kolegové?" zeptal se s úsměvem.
„Ano. Také jsem básnířka. Také skládám verše."
„Pro sebe, nebo pro nakladatele?"
„Pro sebe."
„Hm! To je dovoleno každému, ale musí se to hnízdo velice dobře hlídat a ochraňovat."
„Hnízdo? Co tím myslíte?"
„Vosí hnízdo básní. Musí se nechat doma a pečlivě chránit, aby nemohly básně vylétnout a způsobit pohromu."
„Ohó! Myslíte si, že mé básně nejsou k ničemu?" Díval se s rozkoší do její tváře a zeptal se:
„Jsou přece lyrické, ne?"
„Ano."
„To jsem si myslel. Nevěřím na ženské spisovatelky, nebo dokonce básnířky, lyricky nevyjímaje."
„Mám vám snad ukázat nějaký svůj vzorek?"
„Jsem vám velice zavázán, ale děkuji!"
„Cože? Vy nechcete?" Ne "
„1>C.
„To je nezdvořilé!"
„Je to stejně nezdvořilé, jako když mi chce někdo ukázat něco lyrického. Jsme si tedy vyrovnáni. Ale abyste neřekla, udělám výjimku a o jednu, jednu jedinou, vás požádám."
„Dobrá, potrestám vás!"
„Jak?"
„Tím, že vám přečtu mou báseň a donutím vás ke kladnému ohodnocení."
„Výborně! Máte mé svolení." Vytáhla ze stolu malé album, rozevřela ho a začala číst:
„ Tiše a sama kveteš, růže ach, tvá vůně patří mně a nádhera svěžích barev. Jen tebe miluji, růže! Nádherně skví se rosy perla na listu, v slunce svitu: jasné oko Venuše. Kdybys byla mou, spanilá rule! Nezavírej z listů kalich studem před zrakem mým! Nechceš se mi nyní oddat? Jak jsi krásná, ach, ráže!" Zavřela album a s pohledem plným očekávání se ptala:
„No, jak se vám líbila?" Pokrčil rameny nahoru a dolů, pokýval hlavou a tiše odvětil:
„Nebyla špatná!"
„Nebyla špatná!" zvolala zděšeně.
„Jiný úsudek neznáte?"
„Ach, zajisté! Utvořil jsem si úsudky dva. Ten první zní: nebyla špatná. Druhý naopak zní: hrozná!" V tom okamžiku dostala její tvář zlostný a temný výraz.
„To mi musíte blíže vysvětlit!" přikázala mu ostře.
„Dobře! Jako vosa v hnízdě ta báseň nebyla špatná, ale jako vosa venku je to hrozné. Jako stylové cvičení mladé dámy je to z psychologického hlediska docela zajímavé, ale v každém případě to není báseň, která by se dala zveřejnit."

Zbledla. Jeho chování nebylo jen hrubé, bylo dokonce urážlivé. Věděl to, omluvně jí položil ruku na paži a řekl:
„Promiňte! Bolí to, že ano!"
„Velice!"
„Ale myslím to dobře. V těchto strofách prozrazujete vaše myšlenky, pocity a nejskrytější touhy vašeho srdce. Myslíte na mládence, který před vámi stojí? Co má pociťovat? Jen tebe miluji! Jak jsi krásný! Kdybys mi patřil! Oddej se mi! — Není takové prozrazení citů nedůstojné?" Ještě více zbledla. Nedokázala odpovědět. Její víčka byla sklopena, takže jí nemohl vidět do očí. Konečně zvedla hlavu a pohlédla mu do tváře. Její dříve lesknoucí se oči byly nyní bez jasu.
„Nemyslíte, Judito, že mám pravdu?" VLOUPÁN! tlí- "V <lí" Ptal se tak jemným a milým hlasem, že ho musela obejmout a pevně se k němu přitiskla.
„Máte pravdu," přikývla,
„ale mohu jinak? Mohu jít proti ohni, který ve mně žhne? Mohu jít proti přání, které se na mě valí? Jsem dcera Orientu!" Neodvážil se vymanit z jejího objetí.
„Ale nesmíte básnit, alespoň ne na papíře. Vy sama jste báseň, dokonale vybarvený tropický obraz. Prameny vašich vlasů jsou rýmy, jenž by nedokázal zbásnit žádný Freiligrath nebo Rittershaus. Vaše ramena, paže a ručky jsou verše, jakým nedokáže odolat žádný čtenář. Vaše oči jsou ódy, nadšené ódy, které láska vytvořila sama na sobě. Básněte, ano, básněte! Ale básněte pouze silou vašeho hlasu, jasem vašeho pohledu, bezděčnými pohyby vašich rukou, nebo líbeznými úsměvy vašich úst!" Její tvář se najednou zcela změnila. Vyzařovala z ní radost a štěstí.
„Mluvíte pravdu?" zeptala se horkým dechem.
„Je to opravdu váš názor? Jsem skutečně taková báseň?"
„Skutečně!" odvětil.
„Ach, potom jsem šťastná. Pokud jsem básní, musí mě básník milovat! Musí být můj a já jeho!" Přitiskla ho tak pevně, že se téměř nemohl pohybovat. Cítil její žhavé polibky na svých rtech. Nemohl odolat. V tomto okamžiku se stala tato žhavá dívka jeho panovnicí. Musel vedle ní sedět. Musel pít její víno, její polibky, její pohledy a její slova. Cítil se opojen, přepadla ho závrať a on si připadal jako ve snu. Doslova se lekl, když vstoupila stará služka a hlásila, že se blíží půlnoc.
„Budu muset tedy už jít," řekl a vstal ze židle.
„Ale znovu přijdete?" zeptala se naléhavě.
„Kdy? Brzy?"
„Ano, brzy."
„Pozítří? A nebo ještě lépe, zítra?"
„Snad! Dobrou noc!"
„Dobrou noc, Roberte!" Ještě jednou ho objala, žhavě políbila jeho rty a poté ho vytlačila ven ze dveří. Rodiče již šli spát, a proto mu musela otevřít služka. Když vyšel na ulici, zmocnil se ho pronikavý chlad zimní noci. V okamžiku vystřízlivěl. Zastavil a vrhnul pohled na ten starý, ošklivý dům a osvětlené okno Juditina pokoje.
„Hm, jestli znova přijdu?" zamumlal.
„To tedy nevím." Odcházel. Když dorazil domů, našel dveře uzamčeny. Jaké štěstí, že si s sebou vzal klíč od domu! Když míjel dveře mechanika Felse, otevřely se a vyšla jeho sestra Marie.
„Ty jsi ještě tady?" zeptal se překvapeně. ,
„Ano. Představ si, že Wilhelm nepřišel dosud domů!"
„Asi ještě pracuje."
„To by nám dal vědět. Muselo se mu něco stát!"
„Člověk nesmí myslet hned na nejhorší! Počkejme ještě hodinku! Pokud nepřijde do té doby, vydám se do jeho ateliéru a zjistím, co ho tam zdrželo." Vystoupil po schodech. Jeho malé sestřičky již dávno spaly a otec seděl na židli a kašlal. Zůstal raději v teplé místnosti, než aby ulehl do studené komory. Tam odešel Robert, ale byl tak rozrušen zážitky posledních hodin, že nemohl spát. Ponořen do cizorodých myšlenek, chodil sem a tam po místnosti. Přistoupil k oknu, které bylo kromě jednoho malého místečka celé potaženo silnými ledovými květy. Vyhlédl ven a spatřil osvětlené okno v plukovníkově paláci.
„Jaký je to rozdíl!" šeptal.
„Obě nádherné a zářící tropické noci, ale židovka září vulkanickým žárem, který vyvrhuje také bahno a popel, kdežto dcera aristokracie žhne čistým a jasným třpytem hvězdy, která čerpá své světlo z neznámého nebeského pramene. Spí! Nebo je snad ještě vzhůru?" Vzal si dalekohled a otevřel okno. Sotva sladil skla do správné polohy, vyrazil ze sebe vzdech překvapení.
„Co to je?! Její okno je otevřené a stojí tam mužská postava! Co to může znamenat?" Znovu hleděl ostře skly dalekohledu a náhle mu málem leknutím vypadl z ruky.
„Žebřík! Vloupali se k ní! Musím tam!" V této chvíli jednal zcela instinktivně. Vyběhl do obývací místnosti, beze slova, aby nepostrašil otce, sebral ze stolu nůž a letěl po schodech dolů. Když vyběhl zadními dveřmi, zahlédl žebřík opřený o zeď.
„Zloději šli tudy! Rychle za nimi!" V dalším okamžiku překonal zeď. Viděl jen to otevřené okno a nevšiml si, že někdo poslouchá za dveřmi. Dosud v něm působilo vypité víno, protože nebyl na takový nápoj zvyklý. Vzal nůž mezi zuby a stoupal po žebříku. Když dorazil nahoru, viděl svou tajnou modlu ležet spoutanou na posteli. U stolu stál cizí, jako strom silný, obrovitý chlap. Robert v tomto okamžiku neměl čas uvážit, že se takovému muži nemůže vyrovnat. Skočil dovnitř, popadl ho a zvolal:
„Zpět, darebáku!" Popadl jeho raku, aby ji odtáhl od stolku, ale držel pouze jeden z náhrdelníků. Ve stejném okamžiku se otevřely dveře a několik policistů vniklo do místnosti. Obr je zpozoroval a vztekle zařval. Věděl, že pokud se mu

nepodaří probojovat, bude ztracen. Proto vytáhl revolver. Policisté byli stejně rychlí jako on. Dva z nich se ihned vrhli na Roberta, který zde stál se zlatým řetězem v levici a s nožem v pravici. Vypadalo to přesně tak, jako kdyby chtěl bránit svůj lup. Policista vytáhl bleskurychle zabiják a udeřil ho takovou silou, že bez hlesu padl k zemi. S obrem však nebyli hotovi tak snadno, měl skutečně sílu Samsona.
„Pojďte sem, vy psi!" řval.
„Schytáte to všichni najednou!" Kopal a mlátil kolem sebe, aby si uvolnil potřebný prostor. Čtyři muži se mu zavěsili na paže, aby mu znemožnili přesnou střelbu. Zazněly dva výstřely, ale nikdo nebyl zasažen. Bormann pěnil vztekem. I přes svou herkulovskou sílu se nemohl pohnout. Ti dva, kteří byli právě hotovi s Robertem, přispěchali na pomoc a to byl jeho konec. Strhli ho k zemi a ihned mu spoutali ruce i nohy.
„Zaplať Bohu, to byla práce!" zvolal velitel.
„Nyní ale rychle k milostivé slečně!" Sundali jí pouta a odstranili roubík. Také se již probouzeli obyvatelé domu a plni strachu přispěchali. Nesměli však vstoupit, dovnitř byli vpuštěni pouze rodiče Fanny. Mladá dáma nepozbyla vědomí ani na okamžik. Klidně vyprávěla o tom, co se stalo.
„Ten druhý přišel později, než ten první?" ptal se úředník. ,
„To nevím," odpověděla,
„spala jsem. Když jsem se pro-budila, už jsem byla napůl spoutaná. Potom jsem ležela tak, ze jsem nemohla vidět na přední stranu místnosti."
„Znáte toho mladého člověka?"
„Ne."
„Nikdo z vás ho nezná?" obrátil se k ostatním. Neznali ho. Obr nejlépe věděl, na čem je. Byl ztracen a dvacet let žaláře měl jistých. Nemohlo být řeči o nějaké jemné náladě, vřelo to v něm vztekem z nezdaru nad jeho osvobozujícím plánem. Mohl ještě počítat s pomocí kapitána? Nejvíce se zlobil na toho mladíka, který ho vyrušil. Rozhodl se mu co nejvíce pomstít. Ptali se ho:
„Vy jste si maskoval tvář, ale přece se přiznáváte, že jste Bormann, jemuž říkají také obr?"
„To jsem!" odpověděl hrdě.
„Nikdy nezapřu tohle čestný označení!"
„Přece jste byl ve vazbě?"
„Jo, samozřejmě."
„Jak jste se dostal ven?" Když je sám nešťastný, nemusejí být ostatní o nic šťastnější! Tak uvažoval, a proto odpověděl:
„Ven mě pustil klíčník."
„Který klíčník?"
„Jmenuje se Arnold."
„To není možné!"
„Zeptejte se ho sami!"
„Musel přece vědět, že bude potrestán, a hlavně, že ztratí své zaměstnání."
„Já jsem mu nakukal, že se vrátím a podělím se s ním o lup."
„To je velmi nepravděpodobné a přísně to prošetříme. Kdo je ten člověk tady?" Úředník ukázal na Roberta.
„Zeptejte se ho sami!"
„Byl vaším pomocníkem? Zúčastnil se vloupání?"
„Jo."
„Jak jste k němu přišel?"
„To je moje věc!"
„Kde jste vzal žebřík, revolver a ostatní věci?"
„To mi právě zajistil tenhle."
„Takže to bude i přes své mládí asi pěkně prohnaný chlap!"
„Je chytřejší a nebezpečnější, než vy všichni!"
„Hm! Tedy neřeknete, kdo to je?"
„Ať vám to řekne sám!"
„Jak chcete! Vašim jednáním si svou situaci nezlepšíte v žádném případě!"
„A vy, s tou vaší chytrostí, mi ji zase nezhoršíte! Na to se klidně můžete spolehnout." Předběžné výslechy byly u konce. Provedli zápis o činu, zkonfiskovali žebřík a ostatní věci. Plukovníkova rodina byla radostí bez sebe, že vše tak dobře dopadlo a vůči policistům projevila skutečnou vděčnost. Konečně byli oba zatčení v pevném zajištění. Odnesli je po schodech dolů a pomocí saní je odvezli do vězení. Rána, kterou Robert utržil, byla mimořádně silná. Přivedený soudní lékař však mínil, že není smrtelná a snad nebude mít ani žádné trvalé následky. Není ale vyloučeno, že zajatec bude ležet celý den, aniž by se mu vrátilo vědomí. To bylo také důvodem, že se jeho totožnost nezjistila dříve, než přišel páter Matthesius, který ho znal. Matthesius byl páterem věznice a alespoň jedenkrát denně procházel cely se zajatými. Když poté potkal pana Seidelmanna, o všem mu vyprávěl. Je snadné si představit, jaké starosti vládly ve Vodní ulici v čísle jedenáct. Wilhelm Fels byl nezvěstný již od včerejšího poledne a od půlnoci nemohli sehnat ani Roberta. Starý Bertram bez přestání kašlal, malé naříkaly a Marie plakala. S rozbřeskem dne se vydala do ateliéru, kde Fels pracoval musela se však vrátit s nepořízenou, protože bylo ještě zavřeno. Byla doma asi čtvrt hodiny, když bylo zaklepáno na dveře a vstoupil představený. Aniž by pozdravil, zvedl paži a stojíc stále u dveří kvílel:
„Běda tobě, Chorazime, běda tobě, Bethsaido, běda tobě, Jeruzaléme! Chtěl jsem pod sebou shromáždit tvé děti, stejně, jako shromažďuje svá kuřata kvočna pod křídly, ale vy jste tomu nechtěli!" ->« - OBĚŤ ZHÝRALCE Otec i Marie

ihned tušili, že jeho objevení musí být v souvislosti se zmizením obou mužů. Proto se otec s vehementním kašlem ptal:
„Proč bědujete? Co se stalo?"
„To vám řeknu, vy starý nepolepšitelný hříšníku! Váš byt nebyl ničím jiným, než zlodějskou a lupičskou peleší!"
„Pane Seidelmanne!" kašlal nemocný.
„To nemůže bejt pravda! Jsme poctivý lidi, co nám kdo může vyčítat?"
„Váš syn vám včera večer nepřinesl účtenku za nájemné, Bertrame?"
„Přinesl. Vždyť vám nájem zaplatil?"
„Ano, to udělal. Ale víte, kdo mu dal ty peníze?"
„Ano."
„Ach! Kdopak?"
„Žid z naší ulice."
„Lež, ďábelská lež! Pekelný podvod! Žid nikdy nedává peníze! Přívrženci Mojžíšova učení nemohou mít povahu křesťana! Peníze mu ale nedal žádný člověk, on si je vzal!"
„Vzal? Co to znamená?" hekal starý a začal se chvět strachem.
„Řekl, že je dostal, a co řekl, to je pravda. Robert nikdy nelže!"
„Vám ne, protože jste jeho spojenec, učitel jeho zločinů! Mě neoklamete. Ty peníze ukradl!"
„Pane Bože! Má to snad znamenat, že je zlodějem?"
„Ano!" Tu vyskočil starý ze své židle a volal:
„Proboha vás prosím, pane představené], nechtějte mě zabít! To bude moje smrt!"
„Musím mluvit pravdu, neboť Bible říká: lež je odporná skvrna na člověku! Tím jsou míněni nevychovanci, jako je váš syn. On ty peníze, jimiž nájemné zaplatil, ukradl! A potom se dokonce vloupal do dalšího bytu." «j Marie srdceryvně vykřikla. Děti kňouraly a starý rozhodil ttikama a tápal, jako by hledal cosi, čeho by se mohl zachytit. | »V — lou — pal!" sténal.
„To — to je — to je lež! To Wr to můj Robert — to nedělá!" « Slova zněla jako skřípot mlýnku na kávu.
„Není to lež!" odporoval představený.
„Vy jste o půlnoci neslyšeli tam naproti dva výstřely?"
„An —ooo!"
„No, a tam se právě vloupal váš syn, aby za pomoci obra Bormanna sebral šperky ze zásuvky milostivé slečny. Chytili je a zatkli. Nyní sedí ve vězení a čekají na svůj trest." Oči starého dobrého muže byly strnule vytřeštěny, z jeho rtů zmizela veškerá barva a jeho propadlý obličej pokryla popelavá šeď. Prsa se mu dmula jako sopka, která hrozí výbuchem.
„Obr — Bormann — vloupal-------? Ve — zení! Bože — můj Bože! — Já — já se dusím! To — to — nemůže — bejt — to je — je lež!"
„Nehřeš, starce!" zvolal pobožný.
„Přicházím z vězení a viděl jsem ho tam. Leží jako mrtvý po ráně, kterou dostal zabijákem, když chtěl nožem probodnout policistu!"
„Mrtvěj —? No — zem —! Chtěl — chtěl — probod íí Další slova ze sebe nedokázal vypravit. Zvláštním způsobem mu začalo chrčet v krku, několikrát to s ním trhlo a potom se zřítil k zemi takovou silou, jako by jím někdo mrštil. Z úst mu vytryskl silný proud krve. Leknutí mu rozedralo žfly a roztrhalo plíce. Chrlení krve ho zabilo. Marie opět vykřikla znělo to, jako by to ani nebyl zvuk lidského hrdla. Vrhla se k otci, ležícímu uprostřed velké kaluže krve. Také malé sestřičky přispěchaly naplněné hrůzou z tohoto odporného výjevu. l
„Bože, Bože! Smiluj se!" volala Marie.
„Otec umírá! Náš dobrý otec umírá! Pomozte! Pomozte! Musíme ho posadit!" Slabé sestřičky nemohly pomoci. Odtáhla mrtvého ke zdi, aby ho mohla posadit. Představený na ni hleděl, aniž by se namáhal pomoci. Tu se otevřely dveře a objevila se slepá. Slyšela nad sebou rámus a také těžký pád. Potom jí začala shnilým stropem kapat na obličej voda — myslela si, že je to voda — byla to krev. Rukama si ji rozetřela po tváři a působila nyní hrůzným dojmem. Protože chtěla zjistit, co se děje, vystoupila těžce nahoru.
„Co se stalo? Proč naříkáš, Marie?"
„Otec umírá, otec umírá!" bědovala dívka.
„Bože, můj Bože, to mi nikdo nedokáže pomoci?"
„Umírá? Ó, Spasiteli, a já nic nevidím!" naříkala slepá.
„To už tady nikdo jiný není?"
„Ano, je tu někdo!" zazněl hlas pobožného muže.
„Bůh neopustí hříšníka ani v poslední hodině."
„Vy, pane Seidelmanne? To jste ho zaručeně vy dohnal ke zhoršení nemoci! V tom se vám nikdo nevyrovná!"
„Kroť svůj jazyk, ženská! Tady soudil Bůh. Syn tohoto muže sedí ve vězení jako lupič! A na činech tohoto nezbedného lumpa nese veškerou vinu jeho otec! Proto ho Bůh potrestal smrtí. A stejně není věčná spravedlnost zcela bez milosrdenství. Bůh povolal starce, aby nezažil potrestání svého syna." Slepá se k němu přiblížila. Vypadalo to, jako by jí měly oči vystoupit z důlků, tak zírala do míst, kde stál představený.
„Jak?" ptala se roztřeseným hlasem.
„Robert by měl být lupičem? Měl by sedět ve vězení?!"
„Ano. Byl jsem u něho."
„Vy jste ho tam viděl?"
„Na vlastní oči!"

„A potom jste běžel sem, abyste přednesl tuto zprávu jeho otci?"
„Jak rychlé jsou nohy posla, který káže mír a zvěstuje dobro!"
„Mír a dobro?" ptala se zvýšeným hlasem.
„Pane Seidelmanne, jestli skutečně mluvíte pravdu a Robert je ve vězení, pak je jistě nevinen! Ale vy tam patříte, vy jste vrah, skutečný vrah tohoto muže! Jeho rodina udělala pouze jedinou chybu, tu, že obývají byt, který spadá pod vaši administrativu. Světská vrchnost vám nemůže vyčítat nic, ale Bůh vás odsoudí!" Tu se na ni zlostně obořil:
„Co to slyším?! To snad vstoupil na zem ďábel v podobě staré slepé ženy? Jste tu sami hříšníci, jeden větší než druhý! V tomto domě je více zkázy, než v dobách Noema, když přišla potopa světa! Paní Felsová snad ví, proč se její syn včera nevrátil domů?"
„Jistě, měl hodně práce."
„Už ne, ale potom bude muset pracovat. Bude cupovat vlnu a tkát len v nějaké věznici!"
„Ve věznici?" vykřikla.
„Co to má znamenat?"
„No, nebyl snad včera jeho nadřízený u vás, aby si prohlédl stroj pro toho Angličana? Nebyl tento stroj snad odvezen policií? Wilhelm Fels ukradl potřebný materiál k tomuto stroji v práci a byl včera v poledne zatčen."
„Zatčen!" vykřikla i Marie, zatímco se s hrůzou odvrátila od mrtvého a tápala k matce milého.
„Paní Felsová, nevěřte tomu! Jen tomu nevěřte!" sténala.
„Věřte si, nebo nevěřte!" mínil představený.
„Já jsem s ním chtěl mluvit, ale ve své zarputilosti odmrštil posla milosti a míru. Přijde tam, kde je jen nářek a skřípání zubů!")) Peklo
„Marie — Marie — Mně je — je mi zle — tak hrozně — zle!" naříkala slepá. Ubohá dívka chtěla starou ženu podepřít a udržet ji vesto-je, ale nepodařilo sejí to. Těžce, jako kus železa, spadla slepá do tratoliště krve.
„Bůh je spravedlivý a pilný a trestá hříchy otců na dětech až do třetího a čtvrtého kolena! Kdo však kráčí cestami míru, tomu dá svítit milost na věky věkův." S těmito slovy pobožný posel míru odešel. Muž, jehož úkolem bylo rozsévat požehnání, přinesl prokletí! On, posel a zvěstovatel života, s sebou přinesl smrt! Nechal za sebou mrtvolu a bezvědomou, oba ležící v krvi a kolem nich sténající a plačící děti, které se staly sirotky. Zanedlouho poté vstoupili do domu policisté, aby z příkazu veřejného žalobce vykonali přísnou domovní prohlídku v bytech zatčených. Prohlídky byly samozřejmě bezvýsledné, ale bída, kterou tu nalezli, vryla do jejich srdcí nejhlubší soucit. Mrtvola Bertrama byla již ztuhlá. Děti seděly vzlykajíc v rohu a Marie klečela strnule a beze slov vedle mrtvého otce. Paní Felsová seděla na staré židli. Když se s ní úředníci pokusili navázat rozhovor, vyrážela ze sebe pouze neartikulo-vané výkřiky ve smyslu slov
„zatčení, vloupání, vězení" a nebylo jun téměř rozumět. Přivolaný lékař chudých konstatoval, že se zbláznila. Mrtvý byl odvezen do márnice, slepá do městského ústavu pro slabomyslné a děti do sirotčince. Marie dostala příkaz uklidit a čekat, dokud přidělený poručník dětí nevydá jiná rozhodnutí. Bez odpovědi přijala tento rozkaz a nechala odvézt mrtvého i šílenou, aniž by se pohnula z místa. Téměř se zdálo, že se také pomátla. Představený nešel domů, ale vydal se na úřad opatrovníků, aby ohlásil, co se stalo a v jakém duševním rozpoložení zůsta- li pozůstalí. Když se ho zeptali, jestli si nevezme opatrovnic-tví na starost, odpověděl:
„Je to vůle boží, které se podřídím. Budu bdít a modlit se nad tím, aby se mi podařilo přivést tyto zbloudilce na pěšinku Spasitele." Potom se odebral k baronovi voň Helfensteinovi, který ho ihned přijmul. Pozdravil barona svým běžným žehnajícně podřízeným způsobem a spustil:
„Dnes přináším Vaší Milosti důležitější zprávy, než při poslední návštěvě. Smím vám je sdělit?"
„Posaďte se a mluvte!" nařídil baron a ukázal na křeslo. Pan Seidelmann se usadil a hlásil:
„Nejdříve musím oznámit, že Bertramovi zaplatili nájem."
„Skutečně?" zaznělo překvapeně.
„Kde mohli sehnat peníze?"
„Od žida z Vodní ulice, jak mi řekl souchotinář."
„To mohl být jedině Solomon Leví. Zřejmě něco zastavili."
„To těžko! Neměli nic, co by mělo nějakou cenu. Domnívám se, že když mi Robert Bertram přinesl peníze, měl u sebe nejméně padesát tolarů."
„Hrome, to není málo! Co asi židovi nabídnul, že obětoval této rodině tak vysokou částku?"
„Obětoval?" mínil představený, přemýšlivě trhnuv rameny.
„Solomon Levi neobětuje nikdy nic. Cokoliv dělá, má vždy dobře spočítané. Nikdy nepodnikne nic, aniž by mu to nepřineslo nějaké výhody."
„O to více toužím zjistit důvody jeho velkorysosti."
„Chcete mě tou záležitostí pověřit?"
„Velice rád budu vám vděčný. Ale žid je velký lišák, musel byste být opatrný!"
„Myslíte si, že má více chytrosti, než představený sester a bratří?"
„Hm, kdo to posoudí?"
„Pane barone, jsem zvěstovatelem svatého písma a to říká: buďte chytří jako hadi a jako holubi poctiví!"
„To druhé můžeme pominout, ale to první od vás čekám!" smál se baron.
„Nevíte snad, kdo ty peníze od žida vyzvedl?"
„Bezpochyby Robert."
„Takže by to musel být právě on, na koho se židův zájem zaměřil."
„Pravděpodobně!"

„Zkoumejte a bádejte, ale jak říkám, nanejvýš opatrně! Jelikož tedy mají peníze, domnívám se, že od nich prozatím odstoupila nejhorší bída."
„Právě naopak! Přišla v nejvyšší míře a v nové podobě."
„Jak to?"
„Ještě jste neslyšel o nejčerstvějších novinkách, které vzrušují obyvatelstvo rezidence?" Ne "
„lC.
„To je téměř k nevíře!"
„Ale velice snadno vysvětlitelné. Byl jsem dlouho do noci na večeři a teprve před chvílí jsem vstával. Co se tedy stalo?"
„Takže postupně včera byl zatčen mechanik Wilhelm Fels. Sedí ve vyšetřovací vazbě." Baronovi se podařilo zahrát nanejvýš překvapeného. Tázal se:
„Zatčen a vyšetřován? Proč?"
„Kvůli krádeži a zpronevěře materiálu."
„Stalo se mu po právu! Co na to říká jeho milá?"
„Jeho milá? Koho míníte, milostivý pane?"
„Přece Marii Bertramovou!"
„Ach, to je jeho milá? Proto tak křičela, když slyšela, že je zatčen! Ale teď na něho asi příliš nemyslí, protože má sama dost svých starostí. Její otec totiž zemřel."
„Starý Bertram? No konečně!" Na okamžik se v baronových očích zablesklo něco jako zlomyslné vítězství. Představenému to ale neuniklo. Záludně a ironicky se usmál a ptal se:
„Říkáte konečně? Souchotinářova smrt se již přece dala očekávat. Spíše se radujete z toho, že jeho děti osiřely?" Baron věděl, že je prohlédnut, ale udělal velice vážný obličej a zeptal se:
„Zapomněl jste, že mrtvý bydlel v mém domě a také tam zemřel?"
„Tak, tak," přisvědčil zbožný.
„Nyní vám vlastně nastaly jisté morální, humánní a křesťanské povinnosti! Snad vám přenechám možnost, abyste mohl vyhovět tlaku vašeho měkkého a dobrého srdce."
„Vy mně? Jak to?"
„Budu totiž jejich opatrovníkem."
„To je správné! To je dobré!" vykřikl baron se zadostiučiněním v hlase.
„Vyhovíte mi?" Pan Seidelmann v zamyšlení cupoval své rukavice. V této chvíli měl jeho obličej výraz pohádkové lišky, která přesvědčuje slepici, že nemůže sežrat ani její kuřata, natož potom vajíčka! Potom sám sobě v duchu přitakal a prohlásil:
„Ví Vaše Milost, že jsem pilným a věrným pracovníkem na vinici Páně?"
„Ano, ano!" odpověděl baron netrpělivě.
„Oba víme, co si o sobě můžeme myslet, vždyť už jsme se dostatečně poznali!"
„To doufám, to doufám! Jestli mi bude přidělen opatrovnický úřad — s konečnou platností se to ještě nestalo — potom jej budu spravovat věrně a pilně. Ale především se musím postarat o to, aby mně svěřené duše zůstaly v křesťansky pobožném okolí."
„Ano, to ano. Ale dál!"
„Malí se dostali do sirotčince. Tam budou dobře zajištěni a jejich výchova mi nedělá starosti. Budou vychováni přísně a zbožně. Co se však týče Marie, dcery, která ještě nedosáhla plnoletosti, to není zrovna ošklivá dívka. Nechtěl bych ji nechat zajít v těchto nízkých poměrech a tak — hm, nevím, jestli nebudu neskromný, pane barone!" Baron netrpělivě naslouchal jeho řeči. Nyní zvolal, nedočkavě dupajíc nohou:
„Tak co? Mluvte už konečně, k čertu s vámi! Buďte neskromný jak chcete, jen mi nenabízejte nic, co by mi šlo proti srsti!"
„Hm! Uvidíme! Je to velice žádoucí, i když bych tak závažnou otázku nikdy nevyslovil z vlastního zájmu. Ale nutí mě k tomu mé svaté opatrovnické poslání, jenž pociťuji plnou silou. Proto se ptám, jestli by se ve vašem domě nenašlo místo, kde byste mohl Marii Bertramovou vhodně využít? To by bylo pro mne nejideálnější. Rád bych viděl svou schovan-ku v domě, kde jí nebude hrozit žádné nebezpečí na ctnosti ani na duši." Nyní, teprve nyní baron představeného pochopil. Nejra-ději by ho radostně objal ovládl se však a odvětil:
„Nejsem moc rád, můj milý! Dcera krejčovského muzikanta se příliš nehodí do vznešeného a vysoce aristokratického domu, ale kvůli vám chci v této věci promluvit se svou ženou." Pan Seidelmann hleděl mazaně do jeho tváře a dovolil si otázku:
„Vaše rozhodnutí v takových otázkách jsou závislá na svolení paní baronky?" Baron pochopil tento společenský políček, ale krčíc rameny odpověděl mírně:
„Chachacha! Konvence žádají, abychom neopomíjeli vzájemné povinnosti."
„Mohl bych snad projednat tuto záležitost s milostivou paní sám?"
„Proč ne? Je mi to dokonce milejší!"
„Tak tedy půjdu —"
„Stát!" zadržel ho baron, který se domníval, že má v úmyslu jít hned za baronkou.
„Musím nejdříve zjistit, jestli je má žena ochotna vás hned přijmout."
„Proč taková péče? To by mohl sluha —"
„Ne, ne! Baronka má návštěvu." A důležitým, velice důrazným hlasem dodal:
„Svou ranní vizitu u ní totiž provádí kníže Befour." Představený se uklonil a se zvláštním úsměvem řekl:

„Gratuluji vám, pane barone! Kníže Befour je osoba mimořádného významu, které nebude zatěžko přivést paní tohoto domu k nejvyššímu dobru. Proto doufám a věřím tomu, že v žádném případě nebude proti našemu úmyslu s Marií Bertramovou."
„O tom jsem přesvědčen. Nejdřív se ale podívám, zda je kníže dosud přítomen."
„Prosím vás, milostivý pane, počkejte s tím ještě! Mám také další novinky, které vás budou zajímat."
„Dnes jste samá novinka! Co se ještě přihodilo?"
„Znáte snad člověka, kterému říkají obr Bormann?"
„Něco jsem už o něm zaslechl," odvětil baron tím nejlhos-tejnějším hlasem, jehož byl schopen.
„Ten muž je nanejvýš nebezpečným zločincem. Byl zatčen."
„Slyšel jsem, že se nalézal ve vyšetřovací vazbě?"
„Měl by být! Ale představte si, že ten chlap dnes v noci běhal úplně volně po městě!"
„To není možné!"
„Pravda, svatá pravda! A jak se dostal ven — ?"
„Zřejmě utekl!" i|: i
„Kdepak, obalamutil klíčníka! Namluvil mu, že se vydá na lup drahocenných šperků a že ponechá polovinu lupu klíční-kovi za ochotu."
„Romantické, to je skutečně velmi romantické! A na tento slib ho klíčník pustil ven?"
„Ano."
„To byl blázen! Šílenec!"
„Každopádně zešílel! Mimoto se jim stejně jejich plán nevydařil."
„Oni se opravdu vloupali?"
„Zajisté! Pro lidi, kteří se odklonili od Boha, není dost těžké vykonat žádné zlo."
„Kam se vloupali?"
„K plukovníkovi voň Hellenbachovi."
„Hrome! Tedy k mému známému?"
„Ano. Měli spadeno na šperky slečny voň Hellenbach. Prozřetelnost ale zhatila jejich plány a to způsobem, který živě připomíná přísloví: boží cesty jsou báječné, ale Jeho konání ještě lepší!"
„Lupiče zpozorovali jen náhodou?"
„Ó ne! Existuje člověk, jehož zřejmě obdařil Bůh zvláštním darem, protože chrání chudé a dostane na světlo každý zločin."
„Myslíte toho záhadného Knížete bídy?"
„Ano."
„Co ten mohl mít s vloupáním společného?"
„Velice mnoho! Poslal včera na policii nějakého posla se svým doporučením a vzkazem, že u slečny voň Hellenbach má dojít k vloupání." Baronova tvář náhle zbledla.
„Nepochopitelné!" zvolal.
„Odkud to mohl vědět?"
„To je tajemství. Dokonce i vzkázal, kdo bude pachatelem."
„Snad nechcete tvrdit, že dokonce jmenoval obra Bor-manna?"
„Tak tomu bylo!"
„U všech čertů! Je snad kníže vševědoucí?"
„Téměř tak to vypadá." Baronovy myšlenky byly v této chvíli velice neklidné. Včera i dnes zhatil kníže jeho úklady. Má snad své špehy? Je snad sám členem bandy? Baron se rozhodl od nynějška jednat s největší opatrností. Mínil:
„O jejich úmyslech přece mohli vědět pouze dva lidé!"
„Myslíte obra a klíčníka?"
„Ano. Jak se o tom mohl dozvědět ten kníže?"
„To neumí nikdo říci. Snad nám to objasní budoucnost. Osobně velmi toužím po tom, abych to zjistil."
„Já taky. Takže obra zatkli?"
„Samozřejmě."
„Kde?"
„V bytě, kam se vloupal. Svázal slečnu, dal jí roubík a už se zmocnil šperků, když tam vtrhla policie."
„Hm, hm! Co se s ním stalo?"
„Přirozeně ho pořádně spoutali a vrátili zpět do vazby."
„A klíčník?"
„Taky sedí ve vazbě."
„Přiznal se?"
„Ne, velice tvrdě zapírá. Mezi lidmi se již zcela vytratila nějaká věrnost a láska k pravdě!"
„Bohužel, můj milý Seidelmanne. Děkuji za vaše zajímavá sdělení. Později musím navštívit rodinu plukovníka voň Hel-lenbacha a vyslovit jim soucit."
„Ó, milostivý pane, ještě nejsem ani zdaleka hotov!"
„Ještě něco? Copak?"
„Obr nebyl chycen sám, měl s sebou společníka!"
„Myslíte klíčníka?"
„Ne, někoho zcela jiného, ale také ho znáte." Baron měnil barvy. Co se stalo? Bylo zde ještě něco, co nebezpečí ještě

zvyšovalo?
„Tak koho?!" vyrazil ze sebe téměř koktavě.
„Poslouchejte a divte se: Roberta Bertrama!"
„Ro —!" Jméno mu odumřelo v krku. Ústa dokořán a rysy jeho tváře byly v této chvíli dost podobné domácímu zvířeti, jehož maso jíme a do jehož vlny se odíváme. Představený se chvíli kochal na jeho překvapení a potom se ptal: , Je to stejně zajímavé, jako nepochopitelné, že, pane barone?"
„Úplně nepochopitelné! Jsem z toho celý strnulý!"
„To jsem byl i já, když jsem se to dozvěděl."
„Jak přišel Bertram k obrovi?"
„To se zjistí při vyšetřování."
„Ještě se ho neptali?"
„Nemohli. Bránil se policistům nožem a utržil ránu zabijákem. Dosud leží v hlubokém bezvědomí."
„To je zvláštní! Co říká o Bertramovi obr?"
„Přiznal, že jsou spojenci."
„Tomu nemůžu věřit. Jistě existují okolnosti, které nebyly dosud odhaleny a vysvětleny."
„Co se týká mě, věřím tomu rád!"
„Nesmysl! Bertram není žádný lupič. Ale nehádejme se. Půjdu nyní za svou ženou. Nebo máte ještě další novinky?"
„Ne, skončil jsem."
Pouze několik okamžiků před představeným vstoupil do paláce barona i kníže Befour. Nechal se ohlásit u milostivé paní. Zdálo se, jako by tušila pokračování včerejšího dobro- družství. Ozdobila se jako nevěsta, která ve večer svatebního dne očekává ve své ložnici poprvé svého ženicha. Byla skutečně krásná a jistě by pro ni nebylo těžké svést muže podstatně mladšího, než byla ona. Kníže byl ihned vpuštěn. Přivítala ho přátelským úsměvem, který zvěstoval, že každé jeho přání dojde vyslyšení.
„Smím rušit?" zeptal se po první pokloně.
„Žák nikdy neruší!" odvětila.
„Ach, jak jsem šťastný, že mi připomínáte náš vztah!" Bez rozpaků usedl na divan vedle ní.
„Jak se vám daň, milý kníže?"
„Tisícero odpuštění! Upozorňujete mne na chybu, že jsem se nezeptal jako první. Neudělal jsem to ale z toho důvodu, že vás dnes shledávám velice půvabnou. Takže se vám nevede zle?"
„Ó je!" vzdychla.
„Takže přece jen bolístka?"
„Snad."
„Kéž bych byl lékařem!"
„A nejsou snad bolístky, které může vyléčit i laik?" ptala se koketně.
„Naštěstí ano!"
„Jaké myslíte?"
„Hm! Bolení zubů."
„Fuj! Jak byste to léčil?"
„Polibkem."
„To mi připadá sympatické."
„Jistě. Jsem totiž šťastlivec, který patří mezi ty laiky, jenž dokážou leccos vyléčit."
„Pánům?"
„Velice často, milostivá paní."
„Ale dámám nikoliv?"
„Ještě častěji. Neléčím totiž allopaticky, homeopaticky nebo hydropaticky. Dělám to jako Kristus. Přiložím ruku... a řeknu několik slov."
„Ach!" smála se.
„Chcete snad za pomoci těchto zázraků založit nějakou novou sektu?"
„To ne, to přenechám obuvníkovi Seidelmannovi! Naprosto mi postačí, když se mi podaří obrátit na mou víru jediného člověka."
„Smím se zeptat, kdo to má být?"
„Můžete to být jedině vy, má drahá!" Něžně ho pleskla přes tvář a ptala se:
„A jaká by to měla být víra?"
„Víra, že jsem schopen vyléčit neduh, který byl příčinou vašeho předešlého povzdechu."
„Nutíte mě ke zvědavosti, Výsosti! Můj neduh je totiž velice těžko k rozeznání."
„To nevadí, jsem dobrý patolog!"
„Tak dobře, zkusíme to."
„Podrobím vás tedy velice přísné zkoušce!"
„Jsem trpělivá, pane doktore!"
„No dobrá! Prosím, váš pulz."
„Zde!" Podala mu ruku. Vzal ji do své, chvíli pozorně hmatal a poté mínil:
„A nyní druhou."
„Zde!" Podala mu i druhou ruku. On ale pokýval hlavou a prohlásil:
„Vidím, že jste se dosud nesetkala se zkušeným lékařem. Musí se zjistit, jakou dobu potřebuje krev, než pronikne z

nejzazšího konce těla na druhý konec."
„Zajímavé!" smála se.
„Které konce myslíte?"
„Části těla, které jsou od sebe nejvíce vzdáleny. Tedy ruku a nohu."
„Jak miloučké! To znamená, že budete hledat pulz i na noze?"
„Ano, nad kotníkem. Je to stejné, jako na ruce nad zápěstím."
„Musím vám vyhovět. Budete však nucen se trochu ohnout."
„Pomozte mi s tím. Zde je taburet, stolička." Položila poslušně na taburet svou nohu. Decentně sáhl na její kotník, druhou rukou ji uchopil za zápěstí a s vážným výrazem sledoval pulz.
„Hrn!" zabručel.
„To je mnohomluvné."
„Co?"
„Lékařské tajemství! Nyní ještě musím prozkoumat středovou oblast tepu."
„Středovou oblast? Kde ji chcete hledat?"
„Mám samozřejmě na mysli srdce."
„A jak ho chcete najít?"
„Já si ho najdu! Dovolíte?"
„Vlastně ne!"
„Ano, lékaři nikdy! Ale jelikož jsem laik, tak —"
„Tak — ? Co tedy, Výsosti? Mám takový dojem, že se ze včerejšího žáka stal odvážný virtuos!"
„Pouze proto, abych vás zbavil nemoci." Položil svou levou paži kolem jejích boků a pravicí hledal na jejím srdci. Neodporovala mu, ale trvalo dosti dlouho, než ucítil pulz.
„Našel jste?" vyzvídala.
„Ano, konečně."
„Co s ním uděláte?"
„Tep je silný, horký a mnohoslibný. Nejraději bych si ho ponechal."
„Na jak dlouho, Výsosti?"
„Navždy, milá Ello!" Rychle se na něj podívala.
„Ello? Vy znáte mé jméno?"
„Je to snad takový zázrak? Ptal jsem se tak dlouho, dokud jsem se ho nedozvěděl."
„Jméno tak lhostejné osoby?"
„Jméno mé pacientky."
„Kterou asi nebude snadné vyléčit."
„Hmm! Proč?"
„Nebude pro vás snadné odhalit příčinu nemoci."
„Nikoliv! Už dávno znám sídlo nemoci, její příčiny a také lék, jímž dojdete uzdravení."
„A to vše vám prozradil tep?"
„Ano. Přesvědčte se."
„Dobrá! Řekněte mi, na základě jaké nemoci bych měla skonat. Takže nejdříve: jméno nemoci, drahý doktore?"
„Touha."
„Hm! A její sídlo?"
„Srdce."
„A příznaky?"
„Existují dva, ale úplně protichůdné."
„Smím je znát?"
„Jistě. Hedvábný temperament a zmrzlé manželské štěstí." Zčervenala. Nic si však nedělala z toho, že ji prokoukl a ptala se dál:
„A lék proti tomu?"
„Nejdříve musím slyšet, jestli je má diagnóza správná. Žádám vás ale o upřímnou odpověď!"
„Nežádáte trochu příliš, milý doktore?"
„Ne. Lékař má nejen právo, ale dokonce povinnost žádat pravdu. Takže, jak to vypadá, má spanilá nemocná?"
„Hádal jste dobře." To bylo více, než upřímné. Nebylo divu, že jí silně vstoupila krev do tváře, takže sklopila hlavu, aby to nebylo tak nápadné. Ale zanedlouho opakovala:
„Jaký lék tedy?" Ukázal svým prstem na sebe a řekl:
„Zde sedí."
„Vy? Ach! Lékař a lék v jednom?"
„Jistě!"
„V jakých dávkách by vás měl člověk užívat?"
„Ty vám předepíšu a vy poslechnete. Nejdříve bych se chtěl předepsat jako dvojitá kataplazma." Vyrazila ze sebe veselý smích.
„To znamená dvojitá náplast? Jak to uděláte?"
„Jednu na srdce a druhou na ústa. Tak!" Položil svou levici opět na srdce, pravicí ji obejmul a potom vtlačil svá ústa na její rty, které mu pevně a bez odporu nabídla. Dlouho seděli ve vroucném obětí. Konečně se vymanila z jeho náruče, dlouze a pátravě pohlédla do jeho očí a řekla:

„Výsosti, máte vůbec ponětí o mém charakteru?"
„Ano, milostivá paní," odvětil ihned.
„Jaká tedy jsem? Velice pochybuji, že mě znáte. Dnes se vidíme teprve potřetí. Musel byste být mimořádný psycholog, kdybyste mě posoudil správně."
„Ihned vám tedy dám příležitost, abyste poznala můj psychologický ostrovtip: máte mimořádně vyvinuté jak duševní, tak i tělesné vlohy pro lásku."
„To přiznávám."
„Láska je u vás ale samoúčelná. Třebaže máte dar rozdávat lásku a činit druhé šťastnými, používáte tento dar pouze tehdy, když sama chcete."
„I to je pravda."
„A když lásku dáváte, nebo ji chcete, cítíte se jako vojevůdce."
„Co to znamená?"
„Komandujete! Nečekáte jako jiné dámy, než vyvolený přijde, nýbrž okamžitě přistoupíte k útoku s vlajícími prapory a vítěznými fanfárami."
„Myslíte, že to není správné?"
„Ale jistě! Láska dává stejná práva i stejné povinnosti. Proč by měla žena čekat, když je muž váhavý?"
„Zcela správně! Rozumíme si, můj milý kníže. Prokoukl jste mě až do nejskrytější hloubi mé duše. Víte ještě něco?"
„Zajisté!"
„No?"
„Chcete mi říci, že mě máte ráda." Nadšeně na něj hleděla. Dosud se nesetkala s nikým, kdo by s ní hovořil tak neskrývaným způsobem.
„Je to tak!" odpověděla.
„Ale tato láska není bez vůle?" Ne "
„IIC.
„Dokázala byste se tedy ovládnout, abyste mne nemilovala. Ale vaše srdce se mi kloní a váš rozum si umí dobře vše spočítat přiznala jste, že se vaše láska vyvíjí takovou rychlostí, jaká souhlasí s vašimi duševními výkony."
„Skutečně, znáte mě docela dobře! Nemyslete si zase, že má láskaje s vůlí tolik spjata. Přináším vám žár, oddanost bez zábran a nezlomnou věrnost. Co mi za to nabídnete?"
„Nic!" Tu se stáhla a zbledla. To neočekávala.
„Nic?" ptala se téměř bezhlesně.
„Ano, opravdu nic!"
„Bože, rozumím vám správně?" Z jejího pohledu vyčetl doslova strach a vážné obavy. Dosáhl svého účelu. Nyní pozoroval na dně její duše, že už není stejnou osobou, jako dříve. Skutečně ho milovala tak, jako nikoho nikdy v životě. Bez jeho vstřícné lásky by už nikdy nebyla šťastna.
„Pochopitelně mi nerozumíte správně, nejdražší baronko," uklidnil ji.
„Vy mluvíte o lásce, bezmezné oddanosti a věrnosti, které mi nabízíte. Ptáte se, co vám za to mohu nabídnout a tím mě nutíte, abych odpověděl: nic, protože vaše láska nemůže být nekonečná a oddaná, jak tvrdíte, ale je vámi nanejvýš úzce ohraničena." Ne "
„I>C.
„A přece!"
„Říkám, že ne!" opakovala zvýšeným hlasem, zatímco její oči žhnuly vulkanickým žárem. Byl to ostrý a spalující oheň, který mohl snadno přivodit smrt.
„Vy jste-------!" Hleděl jí upřeně do očí, které prozrazovaly hlubokou duševní revoluci, jenž bouřila pod závojem duhovky. Těsněji ho objala, vroucně se k němu přitiskla a prosila:
„Mluvte, mluvte dál!"
„Smím?"
„Přeji si to! Prosím vás o to!"
„Vy patříte — jinému muži. Jste vdaná!"
„Ale svého muže nemiluji!"
„Pokud miluji, chci obšťastnit stejně, jako být sám šťasten. Jaké záruky mi ale nabízí láska ženy, která je osobním a nedělitelným majetkem jiného, jemuž dává zákon právo vlast- nit její duši, tělo, srdce a vše, co se mu zlíbí?" Její paže pomalu klesly. Zvedla se a několikrát přešla po místnosti. Potom se před ním zastavila a rozrušeným hlasem se zeptala:
„Výsosti, mohu s vámi mluvit bez jakýchkoliv příkras a zbytečných ohledů, které jsou nyní zbytečné?"
„To smíte, dokonce si to sám přeji." Tu před ním klesla pomalu na kolena, objala ho a zvolala:
„Miluji vás! Ano, nevyslovitelně a nepopsatelně vás miluji! Kdysi jsem prožila stejně horkou mladistvou lásku, ta však byla skryta v mém srdci. Duše toho, o němž jsem snila a po kom jsem toužila, patřila jiné. Neviděl mou lásku a nevšímal si mě. Má láska byla tajná a nešťastná a nyní se cítím, jako by znovu vstala z hrobu a stala se tisíckrát silnější a mohutnější. Chtěla jsem jí vzdorovat, ale byla jsem na to příliš slabá. Cítím se vůči vám jako nemohoucí žena, která nezná větší štěstí na zemi, než být vaší služkou a otrokyní."
„A přitom jste otrokyní jiného toho, jehož se nazýváte manželkou!"
„Ano, máte pravdu. Cítím se jako otrokyně jako otroky-ně poměrů, které se mi dříve jevily tak skvostnými. Kdybyste byl chudý muž, vyzvala bych vás, abyste se mnou utekl někam daleko, kde nás nikdo nezná a potom by vám patřil celý můj život. Sebeobětující láska, jaké bych jen byla schopna, by z vás učinila šťastného muže." V tomto nebylo ani stopy po vypočítavosti. Byla stržena vášní, jíž nebyla schopna odporovat. Sklonil se k ní, jemně ji uchopil pod bradou, zvedl

její hlavu a zvolal:
„Udělejte svou zpověď, Ello!"
„Co?" šeptala.
„O vaší mladistvé lásce. Koho jste tolik tajně milovala?"
„Syna hajného, zaměstnaného u policie."
„Jak se jmenoval?"
„Gustav Brandt."
„Kde je nyní?"
„To nevím."
„To se dozvíte! Musíte to vědět, protože láska, kterou jste cítila, nemůže nechat objekt zájmu tak dlouho ze zřetele."
„I kdybych ho hledala, nedokázala bych ho najít. Odešel do světa. Byl uprchlíkem a musel zmizet."
„Zmizet? Proč?"
„Byl odsouzen jako vrah, ale podařilo se mu uprchnout toho dne, kdy měl nastoupit svůj doživotní trest."
„Byl vinen, nebo nevinen?" Jeho oči ji nepředstavitelnou silou hypnotizovaly. Tak silný pohled dosud nikdy nezažila. Chtěla odpovědět, ale pod vlivem jeho pohledu nemohla lhát. Avšak nechtěla, ani nesměla říci pravdu.
„Odpovězte!" žádal.
„Nevím," řekla a sklopila oči. Opět k sobě pozvedl její tvář a řekl:
„Už jsem vám dokázal, že jsem znalec lidí. Čtu ve vašem nitru, že ten utečenec byl bez viny, že jste se podílela na jeho odsouzení a že — ach, že vaším tehdejším spojencem je ten, jemuž patříte jako žena! Nechci vás nutit, ostatně k tomu ani nemám právo, k přiznání. Smí však být ten, který vás svedl k tomu, abyste uvrhli nevinného do ostudy a bídy, smí být tak šťasten, mít ženu vaší krásy, ducha a temperamentu?"
„Výsosti, jsem připravena ho opustit!" Rozrušením se chvěla po celém těle. Hruď se jí prudce dmula a dech byl sípavý. Poznal, že ji má natolik v hrsti, aby z ní udělal svou služebnici, svou otrokyni! Pocítil obrovské zadostiučinění. Byl by rád zavýskl, ale musel zůstat klidný. Polichoceně se ptal: s
„Jeho opustit? Je to pravda?"
„Ano, čistá pravda!"
„Kvůli komu byste ho opustila?"
„Kvůli vám!"
„Přesto by vás k němu vázalo tisícero pout!"
„Žádným poutem ani nitkou, která by nebyla silnější, než pavouci vlákno!"
„Vy dva jste tak těsně spojeni svým životem, svými činy a spoluúčastí, že vás nelze rozdělit!" v - OBĚŤ ZHÝRALCE
„Ne, ne! Všechna pouta přetnu, všechna, všechna!" Přitom zvedla svou ruku jakoby k přísaze.
„Co žádáte jako mzdu za své odříkání a takovou oběť?"
„Vaši lásku, Výsosti, nic víc, než vaši lásku!" Tu se sklonil ke klečící, objal ji, vyzvedl k sobě nahoru, takže si byli velice blízcí. Cítila se bláznivě šťastná. Líbala ho znovu a znovu, hladila jeho tváře, přitom stále znovu šeptala:
„Milujete mě? Milujete mě? Je pravda, že mě milujete?"
„Ano," odpověděl a ještě více ji k sobě přitiskl.
„Miluji vás! Nyní pochopitelně jako nádherný obraz, který oblažuje smysly ale až prozkoumám a poznám celou vaši duši, bude má láska taková, jaká je nezbytná k nevyslovitelnému štěstí, které hledám."
„Zkoumejte ve mně, jen klidně zkoumejte! Zjistíte, že v mém srdci nežije nic jiného, než vy, vy, vy sám!" Žádostivě se k němu tiskla, jako by ho chtěla celá prostoupit. Právě, když seděli nejtěsněji, otevřely se dveře a vstoupil baron. Ella se ani v nejmenším nelekla. Ani se nesnažila vymanit z obětí knížete, který byl stejně málo rozpačitý jako ona. Pohodlně se zvedl, aby se baronovi uklonil.
„Promiňte, Výsosti," omlouval se baron,
„vstupuji sem pouze na krátký okamžik."
„Co chceš?" zeptala se. Její hlas zněl více odmítavě a odpudivě, než jenom chladně a lhostejně.
„Něco od tebe chci..."
„Je to tak důležité?"
„Pravděpodobně!"
„Pravděpodobně? Nevíš to tedy přesně? Potom jsi klidně mohl počkat, až budu méně indisponována, než v této chvíli."
„Promiň! Představený už nechce déle čekat."
„Představený? Snad pobožný obuvník Seidelmann?" ptala se ironicky.
„Ano. Chce s tebou mluvit."
„O čem?"
„V záležitosti jednoho sirotka. Víš, že jsem hlavou chudých a mám jisté povinnosti, kterých se ani ty nemůžeš jen tak zříci."
„Ať přijde později!" Chtěla se odvrátit, aby ukázala, že její slova jsou konečným rozhodnutím, když kníže natáhl své rukavice.
„Prosím, milostivá paní. Záležitosti sirotků musí být pro každého, a ještě spíše pro dámu, důležité a neodkladné. Můj čas vypršel a má přítomnost nebude důvodem, aby musel představený ještě déle čekat. Poroučím se vám, paní baronko zdravím vás, pane barone!" Políbil jí ruku, mírně se uklonil před baronem a šel. Oba manželé stáli zlobně proti sobě. Ji rozčilovalo přerušené téte--á-tête) a jeho odmítavý postoj, který si musel nechat od ní líbit.
„Nemůžeš toho pána objednat na jindy?" ptala se.

„Ne," odpověděl krátce.
„Přece jsi věděl, že je u mě kníže!"
„Jistěže jsem to věděl."
„A kvůli tomu ubožákovi jsi donutil kavalíra, aby mě opustil!"
„Návštěva představeného má pro mne stejnou důležitost, jako pro tebe návštěva knížete."
„Ale věděl jsi, že jsem ještě neukončila toaletu!"
„Pokud přijmeš pána, jehož vidíš potřetí, v tomto lehkém oblečení, potom se nemusíš stydět ani před mým jednatelem!"
) Hlava proti hlavě — intimní rozhovor (fr.)
„Nenávidím toho licoměrníka!"
„A já ho miluju!" vysmíval se.
„Bohužel se mi poslední dobou zdá, že miluješ právě všechno, k čemu já cítím odpor!"
„To samé mohu říci já tobě! Tento kníže mi není sympatický a už vůbec ne vítaný!"
„Ach! Proč?"
„Je to slizký had!"
„Chachacha! Ty jsi krokodýl!"
„Nesmysl!" mínil velice vážně.
„Nemysli si, že žertuju! Tento muž je tak šikovný, tak hladký, tak studený nedá se udržet v ruce stejně jako had. Působí na mě dojmem, jako by nás navštěvoval jen kvůli tomu, aby zde mohl stříkat svůj jed."
„Mýlíš se!" odporovala.
„Přichází sem kvůli mně!" Pokrčil rameny, pokýval hlavou a zeptal se:
„Skutečně si myslíš, že se do tebe zamiloval?"
„Zcela jistě! Přece jsi ho viděl!"
„Ano. Překvapil jsem vás ve výjimečně intimní situaci. No budiž, chci tomu věřit. Hezká jsi!" Přelétl zkoumavým pohledem její postavu. Ona však pokrčila rameny, našpulila pusu a zvolala:
„Hezká? Ubožáku!"
„Pro mě, za mě, třeba krásná! Jsi vybavena k tomu, abys dokázala muže svést. Mimochodem, musím uznat, že kníže je pohledný, a co se počítá ještě více, zajímavý muž!"
„Doufám, že mi ho dopřeješ!"
„Jistě, pokud ani ty mně nebudeš odpírat nějaké ty malé radosti. Mimochodem, právě kvůli tomu s tebou chci mluvit."
„Snad ne hned teď?"
„Proč ne?"
„Domnívala jsem se, že tvůj představený má naspěch?"
„Kvůli mně kdykoliv počká. Slyšel jsem, že kníže čeká přísun neslýchaných částek —"
„Ach!" vpadla mu do řeči.
„Chceš snad —"
„Proč ne?"
„To by se ti nepovedlo!"
„Co tě vede k tomu, abys tomu věřila?"
„Jediné. Kníže je neobvyklý muž, u něhož se nedá počítat jednoduchými počty."
„Mé počty se hodí pro každého obyčejného i neobyčejného muže: navázat známost, abychom ho poznali, zjistit různé triky a cestičky, aby se člověk dostal k penězům a potom se jednoho krásného večera uskuteční naše dílo."
„Myslíš si snad, že bych to měla prozkoumat?"
„Určitě."
„To by mě musel pozvat do svého bytu."
„Právě na to narážím. Nebo si myslíš, že nejsi schopna ho dovést tak daleko?"
„Bude to těžké!"
„Naopak si myslím, že to bude velice snadné, jakmile se přesvědčíš, že ho chceš chytit do své sítě."
„Je můj!" odpověděla hrdě a sebevědomě.
„Takže ho máme!"
„Ó, ještě dlouho ne!"
„Ale ano, docela jistě. Bude se tě chtít zmocnit a když mu řekneš, že zde není místo na klidné laskání —"
„Ty si myslíš, že mě potom pozve k sobě?"
„Jistě! A pokud to neudělá, bude tvým úkolem, abys ho k tomu přinutila."
„Dobře, pokusím se o to."
„Udělej to! Víš, že nejsem žárlivý."
„To bych si také vyprosila."
„Dobře! Mysli ale na návrh, který nám dává představený. Doufám, že budeš souhlasit."
„Oč se jedná?"
„Ať ti to řekne sám. Kdy má přijít?"
„Ihned."
„Myslel jsem, že ještě nejsi hotova se svou toaletou!"
„To mě ani nenapadne! Tvůj administrátor ví, jak hodnotit přednosti krásné ženy!" Baron se zaposlouchal. Poté odvětil:
„O tom jsem přesvědčen. Ale říkáš to takovým zvláštním tónem. Byl někdy vůči tobě příliš vyzývavý?"

„Nejen jednou, ale pokaždé. Ostatně bych mu neradila, aby mě ignoroval."
„Tak jsem to nemyslel. Chtěl jsem vědět, jestli se ti někdy nepokoušel vyznat lásku?"
„Nikdy!" odpověděla, ale hlasem, který dal jasně tušit pravý opak.
„To bych si vyprosil zase já!" prohlásil baron.
„Je mým podřízeným a pro takového není baronka Ella voň Helfen-stein k maní!" Odešel. Ella se posadila na stejné místo, kde přijala knížete. Posadila se takovým způsobem, že opět vynikly všechny její přednosti. Po krátké době ohlásila komorná představeného. Vstoupil a poklonil se tak hluboko, jako by se ocitl před královnou. Když pozvedl hlavu, hladově pozoroval ženu v její svůdné poloze. Jeho rty se stáhly. Působil dojmem člověka, který dlouho nejedl, a nyní se ocitl před stolem s vybranými lahůdkami.
„Přistupte blíže!" vyzvala ho sladkým flétnovým hlasem. Vyhověl jejímu rozkazu a přiblížil se k ní drobnými tanečními kroky, které považoval za ladné, ale které se nehodily k jeho šatům a vůbec k celému jeho vzezření.
„Co si přejete?" tázala se, když se ocitl před ní. Hltal svým pohledem půvaby Elly a v ústech se mu sbíhaly sliny. Jak půvabná a rozkošná žena! Co vše by udělal, aby od ní dostal polibek, alespoň jeden jediný pouhý polibek! Nevěděl, jak začít. Polkl poprvé, polkl podruhé a konečně ze sebe namáhavě vyrazil:
„Musím prosit milostivou o odpuštění, když —"
„No, když?" ptala se.
„Když — když — když překvapuji milostivou paní baronku v tomto nesrovnatelném negližé!" Překvapeně ho změřila a vyjela:
„Co je vám do mého negližé? Jste sluha boží a nedejte se tedy ošálit světskými nástrahami! Také nemůže být řeči o nějakém překvapení. Já jsem vás požádala, abyste přišel."
„Pardon, pardon! Nemyslel jsem svá slova tímto způsobem."
„Zajisté. V jaké záležitosti přicházíte?" Bezděčně se rozhlédl kolem po nějaké židli, ale ona se tvářila, jako by to nezpozorovala. Byl odsouzen k tomu, aby zde stál jako Sysifos, který měl před sebou poklady a nikdy na ně nemohl dosáhnout.
„Je to vlastně sám Bůh, kdo mě za vámi posílá, milostivá paní," odpověděl konečně.
„Sám Bůh? To je vlastně pro vás nekonečná čest. Většinou posílá apoštoly a proroky. Proč vás tedy poslal?"
„Do jednoho domu ve Vodní ulici, jenž je vlastně majetkem milostivého pána, vstoupila dnes ráno smrt. Dobrý a věřící otec rodiny byl odtržen od svých dětí. Ty nejmenší byly odvezeny do sirotčince, ale musíme se postarat i o nejstarší dceru." Odmlčel se. Ella tušila, oč se jedná. Měla tak dobrou náladu, že to chtěla tomuto zbožnému muži usnadnit.
„Takže pro ni hledáte nějaké zaměstnání, že?" zeptala se.
„Ano, ano! To je to, co jsem chtěl poznamenat!"« - OBĚŤ ZHÝRALCE
„A proto se obracíte na mě? Dobře, myslím, zeje to od vás velice šlechetné." Rozšťastněn jejími slovy, poklonil se téměř až ke koberci.
„Znám dobré, laskavé a lidumilné srdce milostivé paní baronky."
„Ták? A kde jste ho poznal?" Tato otázka ho přivedla do rozpaků. Nikdy neměl možnost se dozvědět, jak dobré srdce baronka skutečně má.
„Všude a vždy!" odvětil.
„Milosrdnost a dobrota Vaší Milosti je známa po celém městě!"
„To je pro mne velkou ctí. Proto ani nyní nebude vaše prosba nevyslyšena." Opět se uklonil.
„Jsem uchvácen, Výsosti!"
„To vidím," usmála se.
„Takže vám v nejbližších dnech oznámím, jestli se pro vaši svěřenkyni našlo místo u některé z mých přítelkyň nebo známých." Hrála si s ním jako kočka s myší. Odmítavě mávnul rukou a koktal:
„Ó ne! Já jsem chtěl — tušil jsem — myslel jsem si —"
„No, můj milý, co jste si myslel?" Vtom se jí rozpustila lokna vlasů. Pozvedla obě ruce, aby si ji opět upevnila. Její půvaby při tomto pohybu natolik vynikly, že se představenému zatočila hlava. Hledal slova, aniž by je nalezl. Všimla si toho, ano, dokonce to očekávala. Když nyní jakoby bezděčně zavadila rukou o svá prsa, byl s ním konec. Pokašlával, vytáhl kapesník, aby si utřel holé bezvlasé čelo.
„No?" vyrazila překvapeně.
„Zbožný muž marně hledá slova, aby vyjádřil své myšlenky! Je to možné?"
„S prominutím!" zafuněl.
„Je zde takové horko!"
„Dokonce se mi zdá, že hoříte! Ale snad ne kvůli vaší svěřenkyni? Mluvte!" Vzpamatoval se a spustil:
„Má svěřenkyně je, jak jsem se již zmínil, vychována ve velmi zbožné rodině. Semeno, které jsem tam zasel, by nemělo být ztraceno. Ta dívka má čistou duši, žíznící po Bohu a nebesích, a proto je mou svatou povinností, abych ji umístil v rodině, kde se pěstuje pravá víra a čistá boží láska."
„To je od vás velice hezké!" Její pochvala ho povzbudila.
„Protože vím, že dům paní baronky je chrám, v němž vládne nesrovnatelná zbožnost, cítil jsem pokyn Všemohoucího, že by zde bylo pro to dítě ideální útočiště."
„Ach! Chcete jí najít místo zde?"
„Ano, milostivá paní. Nebe vám oplatí to, co vykonáte zde na zemi pro ubohého sirotka!"
„Čím ji mám zaměstnat?"
„Jak sama uvážíte." Vesele luskla prsty, vrhla na něj smyslný pohled a řekla:
„Nemohu ji potřebovat, ale můj muž by ji jistě nějak upotřebil — ne?" Polekaně uskočil.

„Milostivá paní!"
„Hecy — kecy! Jak je stará?"
„Devatenáct."
„Jak se jmenuje?"
„Marie Bertramová."
„Je hezká?"
„Její vzhled ji předurčil k výrazné pozemské pouti."
„Je veselá?"
„Ne, spíše přemýšlivá. Děti boží bývají vážné."
„Můj muž si přeje, abych ji zaměstnala, že?"
„Každopádně se domnívám, že je pokynem nebes, že její otec zemřel v domě, který panu baronovi patří."
„Mluvme otevřeně! Zamiloval se do ní?"
„Milostivá paní!" zděsil se pobožný a sepjal své kostnaté ruce.
„Dobře! Tedy ji nezaměstnám!" Toto její rozhodnutí ho přivedlo do rozpaků.
„Vy mě odmítáte? Mé srdce se již domnívalo, že budu moci chválit — !"
„Ano! Musím vám říci, že můj muž je velkým obdivovatelem ženské krásy. Proto kvůli němu zaměstnávám pouze hezké ženy, které nejsou upejpavé a líbí se mu. Vaši schovan-ku nemohu potřebovat." Tu si představený pospíšil, aby vysvětlil:
„Nyní si vzpomínám, že se pan baron o dívence vyjádřil velice kladně."
„Ach! Takže se mu líbí?"
„To nevím! Nedokážu posoudit tento čistě světský výraz." Tu se krátce rozjařeně zasmála a mínila:
„Tak vám to vysvětlím: můj muž má při pohledu na vaši schovanku stejné myšlenky a přání, jako máte vy nyní při pohledu na mě!"
„Ježíši! Můj Vykupiteli! Co si to myslíte, milostivá paní?"
„No dobře! Mluvte otevřeně. Vezmu si vaši svěřenkyni pod jednou podmínkou. Totiž — musíte se ke mně chovat tak, jak cítíte! Lidé, kteří se znají, spolu nesmějí hrát komedii. Řekněte mi upřímně: byl by vám nyní můj polibek nepříjemný?" Skutečně nevěděl, co má odpovědět. Mnul si ruce, kolébal se sem a tam a konečně zakoktal:
„Mi-lostivá pa-ní! Beru vás jako sestru Páně. Jako bratr si nemohu dovolit přijmout důkaz takové něžnosti..." Tu ji popadnul malý ošklivý ďáblík. Napůl se zvedla, nastavila mu pravou tvář a zarýpala:
„Dobrá, můj milý bratře v Pánu! Přistupte blíž a srdečně mě polibte na mou tvář!" Krev se mu vehnala do tváří. Byla to pravda? Směl by snad políbit tohle nádherné stvoření?
„Milost!" koktal.
„Takový vtip — ?"
„To není žádný vtip! Líbejte mne, dokud vám dávám příležitost. Potom už bude pozdě!" Vrhnul na ni další zkoumavý pohled. Když poznal, že to myslí vážně, rychle vyrazil a silně přitiskl rty na nastavenou tvář. Něco takového by nikdy nepovažoval za možné! Položila se opět do předešlé polohy a prohlásila:
„Takto mě můžete líbat jako bratr v Pánu. Kdybyste byl čistě světská osoba, bez přídavku pobožnosti a svatosti, snad bych vám i dovolila, abyste mě objal a políbil na rty. Jste hezký muž, ale ten můj se mi stále více a více odcizuje." Tato slova mu zazněla v uších jako píseň cherubínů a sera-fínů. Široce rozevřel oči, aby vstřebal před ním rozloženou krásu a přitom našel odvahu k těmto slovům:
„Prosím vás o nejvyšší upřímnost, milostivá paní! Mluvíte se mnou vážně, nebo si děláte legraci?"
„Vážně, můj milý!"
„Můj milý!" Tato dvě slova mu proběhla celým tělem i duší. Jeho oči se zaleskly. Přistoupil o krok blíže.
„Mohl bych vás obejmout?"
„Ano."
„A líbat?"
„A líbat!" přitakala.
„Dobrá! Pokud jsem u vás, odhodím svůj úřední háv. Člověk byl stvořen nejdříve pro zemi a teprve potom pro nebe! A nebe na zemi člověk najde díky krásné a milostivé ženě!" Roztáhl ruce a chtěl se přiblížit. Ona ho však pokynem ruky zadržela a nařídila:
„Počkat! Tak rychle a snadno to nejde! Každá láska musí být zasloužená. Nejdříve mi povězte, jestli je můj muž do té hezké Marie Bertramové skutečně zamilovaný!?"
„Čertovsky po ní jede!"
„Je tedy hezčí než já?"
„Ale vůbec ne! Co si to myslíte, milostivá paní? Vy jste tisíckrát přitažlivější, než tato dívka. Kvůli vám by člověk prošel plameny ohně!"
„Vy také?"
„Já také! A dříve a ochotněji, než tisíc jinačích!"
„Co když vás vezmu za slovo?"
„Udělejte to, udělejte to!" zvolal nadšeně. Jeho nitro hořelo plameny, které v něm tato žena roznítila. V tomto okamžiku by udělal vše, co by po něm žádala.
„Dobře, můj milý! Já si vás vyzkouším."
„Kdy? Jak? Co mám udělat?" ptal se vášnivě.
„To se uvidí. Nejdříve vám chci otevřeně říci, že potřebuji věrného přítele, na něhož se mohu spolehnout."

„To budu já, milostivá paní! Budu vám sloužit a poslouchat vás ve všem, co po mně budete žádat."
„I proti mému muži?"
„Pokud to nařídíte, i proti němu!"
„Tak jsme dohodnuti. Nyní jděte! Přijde čas, kdy vás budu potřebovat a potom i láska najde příležitost, aby vás bohatě odměnila!" Napřáhla k němu ruku. Uchopil ji a políbil. Potom před ní poklekl, zvedl ruku k přísaze a sliboval:
„Místo přísahy vám zde potvrzuji, že jsem vám kdykoliv k dispozici! Ve dne v noci vám budu věrný a oddaný až do své smrti!" Potom odešel.
„Hnusák!" zamumlala s výrazem odporu.
„Budu ho nutně potřebovat, ale až ho použiju, rozdupu tohoto bídného červa!"
Objekt jejich rozhovoru, Marie Bertramová, spíše mechanicky a bez vůle, než následkem nějakého přemýšlení, následovala příkaz, který jí byl dán. Uklidila místnost a poté se oblékla k vycházce. V hlavě měla prázdno, jako by dostala ránu obuškem. Její srdce se zdálo vyprahlé a přece bylo naplněno smutkem, jenž jí málem připravil o rozum. Vyšla ven a ubírala se dolů ulicí. Její nohy byly jako z gumy. Mířila do vězení, aby se poptala po bratrovi a milém. Bylo jí řečeno, že oba jsou přítomni, ale není dovoleno, aby je spatřila, nebo s nimi dokonce mluvila. Odtud zamířila k hřbitovu. Márnice byla uzamčena a na její prosby jí hrobník odpověděl, že otevřít nesmí. Dlouhou, dlouhou dobu se procházela mezi hroby. Nemyslela na jídlo ani pití, necítila hlad ani žízeň. Necítila nic, vůbec nic. Procházela se mezi mrtvými a sama vypadala jako chodící mrtvola. Konečně opustila hřbitov a vracela se zpět. Tu zazněly zvony na věži ohlašující čas. Počítala údery. Teprve nyní se dostavila první jasná myšlenka: v této době byla objednána v domě s výšivkami. Obrátila se tím směrem. Jakmile vešla, obrátily se k ní všechny oči a prodavačky si tiše začaly šuškat. Byla předvolána majitelka. Když zde spatřila dívku, velice zlostně se zamračila a ptala se:
„Vaše jméno je Marie Bertramová, že?"
„Ano," zamumlala tázaná nepřítomně.
„Jste snad sestrou Roberta Bertrama, muže který byl zatčen v noci s obrem Bormannem?"
„Ano."
„A milá mechanika Felse, jehož včera také zatkli?"
„Ano."
„Tak, tak! Na takové příbuzenstvo a známosti můžete být Irdá! Vy jste přišla kvůli výšivce?"
Marie hleděla na mluvící široce rozevřenýma očima, které se však zdály být mrtvé a prázdné. Nebyla to pravda. Hluboko dole se blýskal silný mocný proud slz. Kdyby se jen jediná kapka mohla uvolnit z tohoto bezedného moře, jak dobře by to udělalo jejímu těžce zkoušenému srdci! Ale celá ta záplava chtěla uniknout najednou, a proto se stalo, že ani kapka nemohla ukanout. Slyšela o čem je mluveno, ale její smutek natolik tísnil myšlenky, že téměř nebyla schopna uvažovat.
„Ano," odpověděla i na poslední otázku.
„Udělala jste pěknou pohromu tu skvrnu nelze odstranit! Chemik říká, že to není čistý olej, ale směs různých tuků a olejů. Domnívá se, že ta skvrna byla udělána velice pečlivě!" Zdálo se, že čeká na nějakou poznámku protože však Marie mlčela, pokračovala:
„Už jsem vám říkala, že výšivka je pro paní baronku voň Helfenstein. Předem zaplatila veškeré výlohy. Ten materiál bude stát čtyřicet tolarů. Já se k ní neodvážím jít. Jděte tam sama a skliďte si tu bouři. Zde máte ten balíček!" Marie ho převzala, otočila se a beze slova odcházela. To však nebylo v plánu této dámy.
„Stůjte!" zvolala.
„Počkejte ještě! Přece to nemohu svěřit sestře a milé zlodějů. Půjde s vámi někdo, kdo mi bude ručit za to, že se nic neztratí. Takže chvíli počkejte!" I toto ponížení přijala Marie beze slova. Po chvíli se k ní přidružila jedna zaměstnankyně, aby ji doprovodila k baronce. Když tam došly, byly obě vpuštěny dovnitř. Marie nepromluvila o celé záležitosti musela mluvit její průvodkyně. Baronku popadl mimořádný vztek. Měsíce čekala na tuto výšivku, kterou se chtěla ozdobit při vánočních oslavách, a to bylo nyní znemožněno. Dívkám řekla, že s nimi nechce mít nic společného, ať si poničenou práci odnesou. Kvůli náhradě škody se obrátí přímo na jejich představenou. Také tuto bouři nechala Marie beze slova přejít. Když nepromluvila ani při zpáteční cestě, mínila její průvodkyně:
„Je mi vás líto. Tuším, že to není vaše vina! Co s vámi udělá paní? Běžte raději domů, já tu výšivku odevzdám." Marie mlčky odešla. Jako ve snu prošla Vodní ulicí a vystoupila po schodech do svého bytu. Usedla na starou matraci a zabořila hlavu do dlaní. Po nějaké době zazněly venku kroky a někdo vstoupil. Zvedla hlavu. Byl to představený, pan Seidelmann. Tupě na něj hleděla, aniž by pozdravila. On jí nařídil:
„Vstaňte!" Jako náměsíčná se zvedla. Pobožný pokračoval:
„Přináším vám radostnou zprávu, pravé evangelium! Je vůle boží, že budete zachráněna. Dal vám zbožného opatrovníka, který bude bdít nad tím, abyste opět neupadla do náruče hříchů. Ty milostné písně byly hříchem největším! Opatrovníkem jsem já osobně, a vy mi musíte vyhovět ve všech pokynech. Rozumíte mi?"
„Ano," vydechla bezhlesně.
„Dnes nastoupíte do nového skvělého zaměstnání u vysoce postavené rodiny. Ihned vás tam odvedu. Těch pár švestek, které tady leží, tam nebudete potřebovat. Zůstanou zde, aby byly později prodány v zájmu vašich malých sestřiček! Následujte mne!" Vzal ji za ruku a táhl ji pryč. Bez jediného pokusu o odpor ho následovala. Její vůle jakoby zmizela. Drožkou ujížděli k baronovu paláci. Tento nebyl doma, proto se pan Seidelmann nechal ohlásit u baronky. Když je paní domu zahlédla, ptala se:
„Pane představený, vy pro ni přicházíte vyprosit milost? Ta dívka tu už byla a já jsem v této nepříjemné záležitosti řekla své poslední slovo!"
„Už tady byla?" divil se.

„Ano. Na tu výšivku jsem se těšila skutečně jako malé dítě —"
„Výšivku?" vpadl jí do řeči.
„O tom nic nevím. Nepřišel jsem kvůli žádné výšivce!"
„Ne? Proč tedy?"
„Mám tu čest vám představit tuto dívku jako Marii Bertra-movou, o níž jsme mluvili."
„Marie Bertramová? Je to možné?" zvolala baronka s nejvyšším údivem.
„To je zvláštní setkání!" Pečlivě si dívku prohlédla, pokývala hlavou a ptala se:
„Slečno Bertramová, znáte barona voň Helfensteina?"
„Ne," odvětila Marie tiše.
„Ani jste o něm neslyšela?"
„Ano."
„Co?"
„Náš domácí."
„Co je s vámi? Proč mluvíte takovým tónem?" Tu vpadl do rozhovoru představený:
„Promiňte jí milostivě! Dnes ráno jí zemřel otec. Je velice otřesena a musí se nejprve přizpůsobit tomuto novému stavu."
„Dobrá, necháme ji tedy o samotě. Odveďte dívku k osobnímu sluhovi mého muže. Už dostal potřebné příkazy. Zavede ji do jejího pokoje." Tak se stalo. Za několik okamžiků se Marie ocitla v nepříliš velkém, ale v hezky zařízeném pokojíku. Sedla si na pohovku a nepřítomně hleděla před sebe. Sluha po chvíli přinesl lampu a malou večeři, ale dívka se ani nepohnula. Míjela hodina za hodinou, přešla půlnoc. Tu se náhle otevřely vedlejší dveře a vstoupil baron. Když ji spatřil, spokojeně mu zaplály oči.
„Dobrý večer, milé dítě!" pozdravil.
„Proč jste už nešla spát?" Pohlédla na něj, aniž by odpověděla. Ukázal na přichystané lůžko v rohu a pokračoval:
„To je pro vás!"
„Ano," odpověděla bezmyšlenkovitě.
„Jedla jste?"
„Ne." Posadil se na pohovku vedle ní a vyzvídal dále:
„Doufám, že vás pozorně obsloužili?"
„Ano."
„Nechcete se ještě trochu pobavit?"
„Ano."
„O čem? Třeba o důvodu, který mě přinutil, abych vás zde zaměstnal?"
„Ano." Odpovědi z jejích úst zněly tak monotónně, jako by byla šílená. Přesto se baron přitáhl blíže k ní a pokračoval:
„Otevřeně vám chci říci, že jediným důvodem je láska, kterou k vám pociťuji. Slyšel jsem, že vaše srdce už není svobodné, ale domnívám se, že budete natolik rozumná, abyste upřednostnila návrhy, které vám mohu nabídnout. Smím doufat, že?"
„Ano."
„Ach! Vidím, že jste rozumná a pomilováníhodná mladá dáma! Pojďte ke mně a nechtě se obejmout!" Objal ji a chtěl ji políbit. Tu ho od sebe odstrčila. Nedal se tím však vyvést z míry. Sluha ho již informoval, v jakém duševním rozpoložení se dívka nachází. Opět ji k sobě přitáhl a objal ji tak pevně, že se nemohla ani pohnout. K polibku přesto nedošlo. Aniž by volala o pomoc, nebo ze sebe vydala hlásek, dokázala vždy se svými rty uhnout. Nějakou dobu takto tiše a bezhlesně bojovali, až konečně přišel na myšlenku, jenž mu slibovala úspěch. Pustil ji, přátelsky se na ni zahleděl a ptal se:
„Váš bratr se jmenuje Robert, nemám pravdu?"
„Ano."
„A váš milý Wilhelm?"
„Ano."
„Oba jsou ve vězení?"
„Ano."
„Jsou ztraceni — odsoudí je a budou mnoho let vězněni. Pouze vy je můžete zachránit!" Zdálo se, že baronův ďábelský plán bude úspěšný, neboť její pohled trochu ožil a zajiskřil.
„Chcete, aby byli oba zachráněni?" ptal se dále. Trochu živěji přikývla.
„Dobrá, poslouchejte! Jsem soudce, který je má oba odsoudit. Přijde tedy na to, jak se ke mně budete chovat. Bude-te-li přátelská a poslušná, postarám se, aby Robert i Wilhelm opustili během několika dnů věznici. Pokud se mé lásce budete bránit, nemůžeme ty dva vězně zachránit. Rozumíte mi?" Dlouhou dobu hleděla strnule do tváře a konečně přikývla.
„Dobrá, slyšela jste má slova! Nyní sama rozhodněte o osudu svých blízkých!" Objal ji — strpěla to. Přitáhl ji k sobě — nebránila se. Políbil ji na ústa — dala si to líbit. Zvedl hlavu, aby mohl lépe vychutnávat krásu její tváře. Zírala na něj pohledem, který se nedá popsat. Byl to výraz tonoucí duše v nejhlubším žalu, v hrozných mukách a nouzi. Každý druhý by musel při takovém pohledu vzlyknout nikdo by nedokázal způsobit tomuto děvčeti ještě další bolest. Ale baron neměl ani svědomí, ani cit. Jednou rukou ji tiskl v obětí a druhou se pokoušel zhasnout lampu. Marie se chovala naprosto nehybně. Nastala noc v místnosti i v jejím nitru.

KAPITOLA DRUHÁ Lstí proti lsti

Druhého dne ráno přišel představený, aby se pozeptal, jak se daří jeho chovance. Našel barona v nejhorší náladě. Nevrle se ptal zbožného:
„Co se vlastně stalo tomu děvčeti? Je to tělo bez duše a bez života!"
„Postihla ji těžká zkouška, ale jistě za nějaký čas pomine."
„Nemám chuť čekat kdovíjak dlouho. Klidně si tu dívku zase odveďte pryč!"
„Vy vtipkujete, milostivý pane!"
„To mě ani nenapadá. Je to mrtvola s živým tělem a já ve svém domě žádnou mrtvolu nestrpím."
„Vaše přání je mi rozkazem, pane barone. Její ubytování mě nepřivede do rozpaků." Odešel. Jeho cesta vedla do Pobřežní ulice a přesně do toho domu, kde včera večer zámečník hledal údajného umělce — malíře Brennera. Madam Paula, jedna z těch majitelek restaurací, které žijí z krásy svých číšnic, obývala přízemí a první patro domu. Představený vystoupil ještě o jedno patro výše. Zde byla na dveřích předpokoje připevněna tabulka se slovy: , Madam Grohová, důchodkyně Zazvonil. Dveře se otevřely a objevila se vysoká, širokora-menná dáma.
„Pozdrav tě Bůh, milá Adelheid!" uklonil se.
„To jsi ty, drahý Auguste! Srdečně vítej! Pojď dál!" Vedla ho do jakéhosi salonu, kde se oba posadili na pohovku.
„Tak jak se ti vede v obchodě?" ptal se.
„Jako vždycky! Člověk nesmí mít příliš velké nároky a musí se spokojit s málem."
„Máš dost velký výběr?"
„Nepříliš..."
„Nepříliš velký výběr?"
„Nepříliš. Všechno je pryč. Máš snad něco nového?"
„Ano."
„Dobré?"
„Výtečné! Mimořádné!"
„Ale jdi! Nenapínej mě!"
„Je to takový zvláštní případ. Ta dívka je hodná a dobrá a nikdy nepodlehla svodům. Už jsi slyšela o těch dvou zlodějích, kteří byli předvčerejškem zatčeni?"
„Ano. Fels a Bertram."
„No, Fels je její milý a Bertram nevlastní bratr. Její otec včera ráno zemřel leknutím, když slyšel, že jeho adoptivní syn je lupičem. Také na ni úlek silně zapůsobil a ona vůbec nemluví."
„Ó, to se srovná! Je hezká?"
„Krásná!"
„Vlasy?"
„Blondýna."
„Postava?"
„Taková střední. Ne zrovna silná, ale jemná a plná."
„To je dobré! Zuby?"
„Všechny."
„Jak je to s cenou?"
„Dostaneš ji lacino."
„Dobře! Jakmile se setmí, přiveď ji sem."
„Přijdu. Ale jedno nezapomeň: je to moje svěřenkyně! Rozumíš? Víš, co to znamená?"
„To vím. Nedělej si žádné starosti."
„Nechtěl bych se dostat do nějakých nepříjemností. Bude zde jako tvoje domácí služebná a nikdo nemusí vědět, že večer bude pracovat dole u madam Pauly."
„Nebude mi dělat zle?"
„Doufejme, že ne. Byla to vždy spíš taková tichá dívka." Ještě nějakou dobu hovořili, konečně se představený rozloučil.
Vězeňský duchovní páter Matthesius navštívil věznici. Většinou zde byli zadržení ve vyšetřovací vazbě. Páter měl přístup do každé cely. Nejdříve se vydal za obrem Borman-nem. Obr ležel natažený na podlaze a při příchodu duchovního se vůbec nehodlal zvednout.
„No," mínil páter,
„nechcete snad vstát?"
„Ne."
„Jistě by bylo slušnější, kdybyste se postavil."
„Kdo bydlí tady, nepotřebuje nic vědět o slušnosti!"
„Co úcta před zpovědním otcem?"
„Já jsem se u vás někdy zpovídal?"
„Bohužel ne."
„No, tak nekecejte, že jste můj zpovědní otec!"
„Jsem tedy alespoň opatrovník vaší duše!"
„Opatrujte si nejdřív tu svoji, teprve potom uvidím, co udělám s tou mojí!"
„Bormanne, Bormanne, neprorokuji vám nic dobrého!"
„Dvacet let v base! K tomu nepotřebuju žádnýho proroka!"

„Rozmyslel jste si vaši výpověď?"
„Ne."
„Budete trvat na svém?"
„Jo!"
„A když vám nebudou věřit?"
„To nemůžu změnit! Ale byl byste tak laskavěj a vypadnul?"
„Proč?"
„Nemám vás moc v lásce!"
„Mojí povinností je navštívit zatčené a vaší —" Rychle zmlknul. Vysoká mohutná postava obra se vzpřímila a držela mu zaťatou pěst před nosem.
„Chcete snad pumelici?" vyhrožoval Bormann.
„Ne, ne! Adieu!"
„Adieu! Ať vás tu hned tak nevidím, nebo — !" Dveře byly zamčeny. Farář se odebral za klíčníkem, který byl nyní sám zajatcem. Muž seděl zahloubán ve svých myšlenkách na pryčně. Když zahlédl vstupujícího, zvedl se, aby pozdravil. Jeho tvář však zřetelně vyjadřovala, že mu tato návštěva není příliš vhod.
„Nuže, Arnolde, byl jste opět u výslechu?" tázal se pastor.
„Ano."
„Přiznal jste se?"
„A k čemu? Vždyť jsem nevinen!"
„Ale přece uznáváte, že by se obr bez vaší pomoci ven nedostal?"
„Ta věc je pro mne záhadou. Akorát můžu říci, že o ničem nevím."
„Oni vás stejně odsoudí."
„Budu se umět bránit!"
„Co proti tomu svedete?"
„Trojí: za prvé, je zde více úředníků, kteří mají klíč. Za druhé, Bormann jistě neřekne jméno viníka, ale označí toho strážného, na něhož má největší vztek!"
„A za třetí?"
„Za třetí je tu ten záhadný kapitán! Je to všemocný muž a je možné, že on ho vytáhl ven!"
„Ani jedna z těchto možností pro vás není příliš věrohodná. Radím vám, abyste přiznal pravdu."
„A vám radím, pane pastore, abyste se nemíchal do mých záležitostí, po kterých vám nic není. Mé přiznání bude věcí vyšetřovacího soudce, nikoliv vaší! Adieu!" Podruhé odmítnutý duchovní se vydal do vedlejší chodby. Je zvykem zadržené, kteří se společně dopustili nějakého zločinu, umístit co nejdále od sebe. To bylo důvodem, že Robert Bertram byl umístěn ve vedlejším oddělení věznice. Když se ocitl farář ve zmíněném oddělení, zjistil, že dveře od jedné cely jsou otevřené. Přistoupil blíže. Klíčník stál diskrétně v pozadí. Farář nahlédl do kobky. Zde stál soudní přísedící, který pracoval jako vyšetřující soudce a okresní lékař, jenž byl současně vězeňským a soudním lékařem. Na zemi ležel zadržený ve velice bídném stavu. Když umístili zadrženého do cely, dali mu nový slamník. Ten byl nyní úplně rozedrán a zajatec ležel na holé zemi. Bylo vidět, že slamník zničil. Proč to udělal? Také muži, kteří se nyní nacházeli v cele, vstoupili před okamžikem. Všimli si duchovního. Pozdravili se a vyšetřující soudce se obrátil na klíčníka:
„Promluvil?"
„Ano," zněla odpověď.
„Co říkal?"
„Samé hlouposti."
„Vy jste mu nerozuměl?"
„Ale ano, samé rýmy!"
„To je zvláštní!"
„Ó, ten chlap nás stejně chce jen vodit za nos, pane asses-sore! On to jen hraje, jako by pozbyl smysly, takové ptáčky. - OBĚŤ ZHYRALCE známe! To je poslední pokus takových chlapů, když už si neví rady. Stále něco přednáší."
„Znamená to, že na vaše otázky neodpovídá srozumitelně?"
„Ano."
„Má stále zavřené oči?"
„Ano."
„Jak se tváří?"
„Občas dělá hrozné grimasy. Člověk by se domníval, že trpí hroznými bolestmi."
„Hm! Vy jste mu dali roztrhaný slamník?"
„Roztrhaný? Byl téměř nový! On sám ho roztrhal a takto zřídil. Aniž by vstal, zuřivě se plazil po celé kobce a všechno demoloval. Proto jsme považovali za nutné dát mu, v souladu s vězeňským řádem, řetězy." Skutečně, zajatcovy nohy i ruce byly navzájem spoutány silným řetězem. Nezdálo se, že by přísedící byl misantrop. Lehce pokýval hlavou a obrátil se na soudního lékaře:
„Myslíte si, že ten řetěz je nezbytný?"
„Za jistých okolností ano."
„Ale může být i škodlivý!"
„Zločincům bývá užitečný."
„A jestli nesimuluje svůj stav a trpí skutečně bolestmi, je to dokonce kruté!"
„Doufám, že nebude příliš složité v jeho případě rozeznat skutečnost od přetvářky."

„To doufám taky. Zkusíme to." Přistoupili blíže k zadrženému. Ten ležel na zemi roztažen a pravicí si podpíral hlavu. Jeho víčka byla pevně stisknutá a jediný pohyb nesvědčil o tom, že je naživu.
„Bertrame!" zvolal lékař a sehnul se k němu.
„Bertrame!" nechal se slyšet i assessor, když mladík nereagoval. Tázaný zůstal stále němý.
„Sáhněte si na něj," požádal vyšetřující soudce. Lékař mu položil lehce ruku na hlavu, ale zadržený se ani nepohnul. Položil tedy ruku trochu jinak a více přitlačil. Přitom se dotknul místa, kam v noci dopadl zabiják policisty. Robert vykřikl bolestí a ihned se posadil. Jeho oči se otevřely a s nepopsatelným výrazem zíraly na před ním stojícího muže.
„Bertrame!" opakoval lékař.
„Judito!" šeptal zadržený.
„Vzpamatujte se!"
„Vy jste mě zachránila!"
„Vzpamatujte se! Snad vás ještě zachráníme!"
„Ó, tolik blýskavých peněz!" Nemocná duše zajatce se zabývala oněmi padesáti tolary, které dostal od Judity. Tři muži však jeho slovům přikládali zcela jiný význam.
„Ach!" šeptal přísedící lékaři.
„Peníze! Ještě stále myslí na vloupání! Mluvte s ním dál!"
„Byly tam jen peníze?" tázal se lékař.
„Taky zlatý řetízek." Vyšetřovatel spokojeně přikývl a šeptal svým druhům jak nejtiššeji mohl:
„Poslouchejte! Taky řetízek! Zaručeně myslí ten drahý klenot, jenž měl v ruce, když byl zadržen."
„A dále nic?" vyzvídal opět lékař. Protože zajatec neodpovídal, uchopil ho lehce za ramena, zatřásl jím a opakoval:
„Nic jiného, než řetízek?"
„A to světlo! A to jídlo! Ó, Judito, jaký jsem měl hlad!"
„Tomu nerozumím!" prohlásil lékař, obracejíc se na asses-sora.
„Jen s ním mluvte dál, stále dál!"
„Komu patřilo to světlo? Kdo podal jídlo?" vyptával se tedy dál.
„Kdo?" zeptal se Robert pomalu, jakoby nepřítomen. .ij
„Ano. Kdo je Judita?"
„Judita? Mořská víla." -f Při těch slovech mu z očí vyrazil paprsek sebevědomí. Rozpřáhl ruce, jako kdyby chtěl deklamovat a začal recitovat:
„ Tam, kde nezní hlásá tón, na dně krystalického moře, leží uvězněna a mře v kouzelném zámku mořská víla." Zarazil se, jako by přemýšlel. Lékař pokýval hlavou a už otvíral ústa k nějaké poznámce, když tu Robert pokračoval:
„Sní o životě a lásce, nad jejím královstvím vřící, obklopují ji titáni a škrtící, vše pozorným a tajným okem sledujíc." Opět se zarazil. Jeho pohled se strnule zahleděl do rohu.
„Je to simulace?" šeptal přísedící.
„Pokud je to simulace, musel by být mistrem přetvářky, pane vyšetřující soudce!"
„Bádejte dále! Zdá se, že vám bude odpovídat."
„Bertrame, odpovězte mi —" Lékař nemohl dokončit svou pobídku, neboť zadržený spustil dále hlasem, jako by se nalézal ve šťastném snu:
„ Však konečně i ona se napila života a lásky žáru, nese si s sebou boží jiskru, odpočívající v teplém srdci." Napřáhl ruku, jako by před sebou měl bytost, o níž básnil a vzdychl:
„Ó noci, noci, má noci!" Ale tou
„nocí" nebyla židovka Judita, ale někdo zcela jiný. Jeho rozpolcená mysl ihned přeskočila k tomu druhému. Na jeho tváři se objevilo zděšení a on vykřikl:
„Zpět, darebáku!" Klesl zpět na slámu a opět se mu zavřely oči. Přísedící dal ostatním pokyn, aby se stáhli, a potom řekl soudnímu lékaři:
„Tato slova mě nutí k zamyšlení!"
„Proč?"
„Protože při nich znovu upadá do bezvědomí."
„Vyslovil je velmi často," dovolil si poznamenat klíčník zpovzdálí,
„velice často!"
„Stejně výhružným hlasem jako nyní?" zeptal se lékař.
„Nebo bylo v jeho hlasu spíše slyšet uleknutí?" Byl psychologem a věděl, že očekávaná odpověď bude mít vysoký význam.
„Výhružně," odvětil klíčník.
„Znělo to pokaždé tak, jako by se chtěl na někoho vrhnout." Přísedící zvedl významně ruku a podotkl:
„Jsou to přesně ta samá slova, která zazněla nahoře z pokoje slečny voň Hellenbach. Oba policisté hlídající na stráži u zadních vrat je zřetelně slyšeli. Byl byste ještě té dobroty a zkusil, jestli se vám z něj podaří něco vytáhnout, pane doktore?" Lékař tedy přistoupil blíže k zatčenému a pokračoval otázkou:
„Kdo je ten darebák, jehož máte na mysli?" Tázaný neodpověděl. Vypadalo to, jako by kolemstojící vůbec nevnímal. Proto lékař otázku opakoval. Ani nyní se mu nedostalo odpovědi a proto položil zase ruku na zraněné místo hlavy. Tu se Bertram vztyčil, zatnul pěsti a zařval:
„Zpátky, nebo tě zabiju! Nesmíš zkřivit jediný vlas na její hlavě!" Divoce hleděl kolem sebe. Oči mu svítily, jako by byl rozrušen na nejvyšší míru.
„Komu nesmí být zkřiven vlásek?" tázal se rychle lékař.

„Jí, noci, noci, noci!"
„Kdo to je?"
„Kdo? Vy to nevíte?" V jeho tváři se objevilo překvapení a on pokračoval:
„Vjejích tmavých vlasech kvetou bohatě vonící písně země z nezměřitelných dálek žhnou jiskry kříže na ně dolů, a snem poháněné vlny mlží znovu zlatou oběť hvězd." Zvedl nahoru bledý, ale rozrušený obličej a jako by viděl jiskrami posetou oblohu jihu, pokračoval:
„ Však když začne mladý den, by našel tisíáokou a nechá její svítící spřežení, se protáhnout nachovými vraty jen ukázat svou tvář a potom, zmizet na dalekém západě." Nyní opět klesl s klížícími se víčky na slámu. Lékař se ptal:
„Znáte ty verše, pane přísedící?"
„Jistě! Je to Tropická noc ze sbírky básní známého hadži-ho Omanaha."
„On je zná zpaměti! Vztahuje na tyto básně a myšlenky nějaké své pojmy, ale kdo ví, jaké?"
„Je blázen!"
„Domnívám se, že je duševně pomaten, snad následkem velkého leknutí, nebo — ach, teď mě napadá: jeho otec zemřel, že?"
„Ano. Zcela nečekaně, úlekem."
„Ví o tom?" Ne "
„n c.
„Měli bychom ho přivést k mrtvému!"
„To je každopádně výtečný nápad! Kdyby byla jeho duševní pomatenost simulovaná, dá se předpokládat, že při pohledu na mrtvého otce svou masku neudrží."
„To je pravděpodobné! Ale domnívám se, že se nepřetva-řuje. Jeho stav není simulován a já doufám, že právě pohled na mrtvolu ho zase přivede k sobě."
„Tak nemeškejme, pane soudní lékaři!"
„Mám čas a jsem vám plně k dispozici. Ten případ je velice zajímavý. Ale nemusíme předem požádat o povolení?"
„Ano, i pana soudního ředitele. Já osobně se domnívám, že se k nám jistě připojí. Potřebujeme dvě drožky, jednu pro nás a druhou pro zatčeného s doprovodem. Pojďme!" Pánové opustili celu a klíčník ji okamžitě zamknul. Když opustili prostory vězení a vstoupili do čekací síně budovy, stál tam — pan Seidelmann. Přistoupil k přísedícímu, uctivě ho pozdravil a řekl:
„Právě když jsem přišel domů, našel jsem tam předvoláva-cí lístek s vaším podpisem, pane přísedící."
„Ano, chtěl jsem s vámi mluvit. Vy jste byl u rodiny krejčího Bertrama v době jeho smrti?"
„Ano, byl jsem svědkem jeho náhlé smrti. Pán je spravedlivým soudcem živých i mrtvých."
„Znáte tuto rodinu blíže?"
„Jistě, jsem ochráncem chudých v této čtvrti a současně pomocníkem v duchovních záležitostech."
„Slyšel jsem, že jste opatrovníkem sirotků?"
„Pán mě učinil hodným tohoto nanejvýš svědomitého úřadu."
„Ty děti se nyní nalézají, jak se tak říká, v sirotčinci. Je tu ale ještě starší dcera. Kde je?"
„Pane přísedící, na tomto děvčeti jsem zjistil, jakou tíhu jsem na sebe vzal. Vyprosil jsem jí místo u paní baronky voň Helfenstein —"
„Ach, u této dámy? Je tedy tam?"
„Ne. Nedělala dobrotu a následkem toho byla hned po prvním dnu vyhnána."
„Kam?"
„Přivedl jsem ji k jedné své příbuzné, zbožné a bohulibé ženě. Má srdce jako apoštol Nathanael a pokusí se u sebe tuto dívku zachránit."
„To nyní není podstatné, musím s Marií Bertramovou mluvit. Její bratr je u nás zadržen jako lupič —"
„Taky je zloděj a lupič!" vpadl mu do řeči pobožný představený blahoslavených duší.
„Skutečně? Myslíte si to?"
„Ano, jistě!"
„Proč? Máte snad důkazy?" Seidelmann trochu zrozpačitěl a mínil:
„Důkazy? Ne, pane assessore! To znamená — hm!"
„No? Mluvte!"
„Odpadlík od Boha je všeho schopen a tato rodina se Boha vzdala!"
„A dále?"
„Dále? Hm! Ach!" Hleděl do země, pomalu pokyvoval hlavou, potom ukázal na Matthesiuse a prohlásil:
„Pane přísedící, pan pastor je výtečný a povinnosti plnící pastýř svého stáda. Říkám vám, že správný křesťan nesmí být žalobcem duše, po níž natahuje ďábel spáry." Vyšetřující soudce se netrpělivě zavrtěl.
„Zanechme nyní teologických otázek!" mínil.
„Raději mi povězte, co jste měl ještě na mysli!" Pobožný vytvořil nevinný výraz a odpověděl:
„Tato rodina nepracovala."
„Ach! Myslel jsem, že syn něco psal?"
„Ano, ale nic nevydělal. Že je písařem, to byla pouze pokrývka pro jeho jiné rejdy."
„Jaké rejdy?"
„To je věcí vyšetřujícího soudce, já nevím nic kromě toho, že Robert Bertram měl najednou u sebe vysokou částku peněz, zatímco předtím neměl ani fenik!"
„Odkud to víte?"

„Jsem administrátor bytu, Který měla rodina pronajatý. Dům patří panu baronovi voň Helfenstein."
„Mluvte konkrétně!"
„No, při poslední splátce mě celá rodina prosila o ohledy a přece syn zaplatil, když jsem na něho zatlačil. Všiml jsem si, že měl plnou kapsu peněz."
„Hm, to je velmi důležité. Dovolíte mi, abych vaše slova zaprotokoloval? Ne však nyní, jsem příliš zaměstnán! Předvolám si vás. Na jaké adrese se nyní Marie Bertramová zdržuje? Musím s ní v nejbližší době mluvit!"
„Bydlí, jak už jsem řekl, u mé příbuzné. Nejjednodušší by bylo, kdybych vám ji sám přivedl, pane přísedící."
„Dobrá! Teď jsem asi dvě hodiny zaneprázdněn, potom vás ale očekávám. Adieu!" Pobožný byl propuštěn. Byl velice rád, že se mu podařilo zatajit adresu své
„zbožné přítelkyně". S ním odcházel i páter Matthesius, jehož přítomnost u mrtvého nebyla nutná. Přísedící se odebral za soudním ředitelem a brzy se vrátil se zprávou, že návštěva byla povolena a pan ředitel je připraven jít s nimi. Asi po třiceti minutách ujížděly dvoje drožkařské sáně ke hřbitovu. Na místě vystoupili z jedněch ředitel, přísedící a soudní lékař a z druhých dva bezpečnostní úředníci se zadrženým. Bertram byl veden do haly, kde ležela mrtvola jeho otce zakrytá prostěradlem. Bez odporu opustil svou celu, v saních seděl jako bez ducha a také nyní hleděl tupě před sebe. Jeho tělo se chvělo zimou a slabostí. Ale zdálo se, že si toho nevšímá a ani to necítí. Pánové přistoupili uctivě k mrtvému. Přísedící se otočil k zajatci:
„Bertrame, víte, kde jste?" Tázaný neodpověděl a dokonce nezvedl ani svůj pohled k úředníkovi.
„Bertrame," pokračoval,
„neslyšíte, že s vámi mluvím?" Následovalo stejné mlčení. Všichni hleděli upřeně na mladého nešťastného muže, jenž tu před nimi stál v řetězech. Nevnímal je. Přísedící pokračoval:
„Nepředstírejte pomatenost, kterou netrpíte! Stojíte před mrtvým! Zde! Poznáváte ho?" Strhnul z mrtvého prostěradlo. Robert se nepodíval, dokonce se ani nepohnul.
„Přistupte blíž!" nařídil soudní ředitel. Když ani nyní zadržený neposlechl, přistoupil k němu jeden ze zřízenců a jemně ho popostrčil. Přitom se jednou rukou dotkl vězňovy hlavy. Ten ze sebe ihned vyrazil výkřik bolesti, sáhl si rukou k hlavě a polekaně zvedl oči. Jeho pohled padl na mrtvého. Všichni napjatě očekávali následující, ale zmýlili se. Robert hleděl na mrtvého nepřítomným pohledem a nevydal ze sebe ani hlásku, která by prozrazovala, že otce poznal.
„Kdo je tento muž?" ptal se assessor. Nedostalo se mu odpovědi. Proto pohlédl tázavě na ředitele soudu. Ten přikázal:
„Pryč s ním! Vrátíme se!" Když seděl později s oběma průvodci v saních, zeptal se:
„Co tomu říkáte, doktore?"
„Je skutečně duševně narušený."
„Můžete na to přísahat?"
„Přísahat? Hm! Zrovna to bych si nedovolil, alespoň ještě ne teď. Pochopitelně jsem už jednal s mnoha nemocnými a zdá se mi nemožné, aby nás mohl takto klamat mladý a nezkušený člověk."
„Ó, milý doktore, už jsme poznali mnoho mladších zločinců, kteří byli ještě rafinovanější, než ti nejstarší!"
„Přece by nemohl tímto způsobem jednat, kdyby byl při smyslech! Ani pro nejzapřísáhlejšího zločince není jednoduché, když před sebou nečekaně spatří mrtvého otce!"
„V tom vám dávám za pravdu, ale zatím se necítím zcela klidný. Pokusím se ještě o jednu věc a potom budu moci vydat právní rozhodnutí."
„Můžeme se zeptat, co máte v úmyslu?"
„Jistě. Zítra bude pohřeb mrtvého a u toho musí být děti, syna nevyjímaje."
„Ach!"
„Ano, syna nevyjímaje! Pokud ho i to nechá lhostejného, jako pohled na mrtvého, budu přesvědčen, že nesimuluje."
„Pro skutečného simulanta by bylo jistě snadnější zůstat v klidu zítra, než dnes, když uviděl znenadání mrtvého."
„Ale to prostředí, to prostředí! Tento případ je zcela výjimečný! Na hřbitově se objeví stovky lidí a ten pocit ho musí zlomit, pokud se přetvařuje. Nebo snad máte jako lékař nějaké výhrady?"
„Ani v nejmenším. Samozřejmě se toho zúčastním, ale zde bych vás poprosil, abyste mě nechal vystoupit. Mám tu v blízkosti pacienta a mohu si ušetřit cestu." Rozloučil se s oběma pány a ti se vrátili do soudní budovy. Robert byl odveden do své cely a připoután. Bez odporu si nechal vše Mbit a svalil se na rozcupovaný slamník jako člověk, v jehož hlavě není jediná myšlenka. Přísedící zde nalezl pana Seidelmanna i s Marií Bertramo-vou. Dívka se za krátkou dobu velice změnila. Pohled úředníka po ní přelétl s netajeným zájmem. Konečně pokynul přísedícímu Seidelmannovi, aby vstoupil. Celou čtvrthodinu zbožný strávil ve vyšetřovací místnosti. Když vyšel ven, měl ve tváři výraz pokorného sebevědomého věřícího, jemuž se právě podařilo přemoci antikrista. Sáhl pro svůj klobouk a zdalil se, aniž by na Marii pohlédl.
„No, pane Seidelmanne?" zeptal se strážník, a ukazoval na dívku. Tázaný pokrčil rameny a hrdě odpověděl:
„Nic po ní není!" Poté vyšel ze dveří. O okamžik později byla k přísedícímu vpuštěna Marie. Opět si ji pátravě, ale nikoliv nepřátelsky prohlédl a tázal se:
„Jmenujete se?" Chvějící se stála před ním jako holub, jenž zahlédl jestřába. Ale neodpověděla.
„Jak se jmenujete?" opakoval.
„Marie Bertramoá," řekla nyní tak tiše, že jí téměř nerozuměl.
„Kolik je vám let?" Ptal se na běžné vyšetřovací otázky, ale musel každou jednou nebo vícekrát opakovat, takže se mohl skoro domnívat, že mlčí ze zlé vůle.
„Máte majetek?"
„Ne," odpověděla trhaně a podívala se na něj tak překvapeně, jako by vyslovil nějakou sprostou nabídku. Pokračoval ve výslechu. Pomalu a váhavě odpovídala na jeho otázky. Začal být netrpělivý.

„Odpovídejte přece rychleji!" pobízel ji.
„Proč přemýšlíte o každém slovu, než ho vyřknete?"
„Musím přemýšlet," omluvila se.
„Proč přemýšlet? Máte strach, abyste se v něčem neprozradila?" Podívala se na něj opět překvapeně a odpověděla:
„Nemám se v čem prozradit ale má hlava!"
„Co máte s hlavou?"
„Je tak těžká a přece v ní necítím žádné myšlenky." Došel k názoru, že s ní musí jednat opatrněji, neboť je dost duševně rozrušena. Dala mu odpovědi na všechny jeho otázky a přece nezjistil nic, co by ji činilo spoluvinicí na činech bratra. Mnoho věcí doslova zapomněla během tak krátké doby! Věděla, že si bratr peníze vypůjčil, ale u koho? To už nedokázala říci. Během výslechu se mluvilo i o rodině Felsů. Přísedící nevedl vyšetřování proti mechanikovi Felsovi, ale věřil, že získá nějaké informace pro svého podřízeného kolegu. Proto se ptal:
„Znala jste matku a syna Felsovy?"
„Ano."
„Stýkáte se spolu?"
„Ano, byla jsem u nich denně." Při myšlence na Wilhelma přece jen poněkud odstoupila její strnulost, proto k tomu dobrovolně dodala:
„On to nemyslel zle."
„Kdo to nemyslel zle?"
„Wilhelm."
„A co?"
„To s tím strojem a pracovním materiálem." Neměla tušení, že těmito slovy obvinila sama sebe jako spolupachatelku.
„Ach, vy jste o tom věděla?" zeptal se přísedící.
„Řekl mi o tom." Ihned ale pokračovala omluvně:
„Zaručeně by svému nadřízenému vše uhradil." Úředníkovi bylo líto, že byla tak neopatrná a zapletla se do této záležitosti. Nyní byl nucen pátrat dále. Dozvěděl se, že je Wilhelmovou milou a už dlouhou dobu o stroji věděla. Když skončil, řekl svým jemným tónem, který doprovázel lítostivým pohledem:
„Jsem bohužel donucen si vás zde ponechat." Dívala se na něho, jako by nerozuměla.
„Víte, co tím myslím?" zeptal se. Ne "
„Váš bratr byl chycen při vloupání a dokonce se zbraní v ruce — s nožem. Je pachatelem a dá se očekávat, že jste jeho spoluvinicí. Váš milý kradl pracovní materiál. Věděla jste o tom, takže jste také spoluvinice. Nemohu vás propustit dříve, než bude v obou případech vynesen rozsudek."
„Kde zůstanu?"
„Odvedu vás do cely." Nyní si uvědomila, co ji očekává. Celá rozechvělá se ptala:
„Mám být zatčena, zatčena?"
„Bohužel." Tu sepjala ruce a hlasitě vykřikla:
„Zatčena! Pane, to bude moje smrt!" Nevzlykala ani neplakala. Chvíli čekal a potom k ní přistoupil s povzbuzujícími slovy:
„Seberte se! Není to tak zlé, jak si představujete. Pojďte, osobně vás předám strážníkovi a nařídím, aby na vás bral co největší ohledy, které jsou zde možné." Když na ni pohlédl zblízka, viděl, zeje smrtelně bledá a má ztuhlé a bezvýrazné rysy jako mrtvola.
„Slečno Bertramová!" Nepodívala se, neodpověděla.
„Pojďte! Vstaňte!" Chtěl ji postavit, ale byla těžká jako olovo.
„Seberte se!" prosil dále.
„Prozatím se vám nic nestane, ale nyní se musíte podřídit. Budu se vám to snažit všemožně ulehčit." Ač se nadále pokoušel, postavit ji nedokázal. Proto zazvonil. Objevil se strážmistr. Byl to Christian Uhlig, syn bývalého hrobníka z Helfensteinu.
„Tato dívka dostane dobrou celu!" nařídil assessor.
„Je to sestra zatčeného Roberta Bertrama. Odveďte ji pryč! Zdá se, že je velice polekaná." Strážmistr se ji pokusil postavit.
„Zatraceně, to nejde!" zvolal.
„Je úplně ztuhlá a vůbec se nehejbá! Musím přivést klíčníka." Odešel a přivedl jmenovaného. Oba odnesli Marii pryč. Nebyla v bezvědomí, ale přesto vypadala jako bez života.
Seidelmann nebyl pouze představeným bratří a sester blahoslavených. Pídil se i po dalších úřadech, jenž by mu posloužily k tomu, aby ho přivedly do podvědomí obyvatel jako . zbožného muže. Proto se snažil získat i opatrovnictví nad chudými a jedině kvůli tomu vstoupil do sboru dobrovolníků. Postupně se stal hlavou tohoto sboru. Druhý den navštívil pátera Matthesia. Farář seděl u stolu a učil se pohřební kázání, které měl vést. Zaklepání na dveře ho velmi rozmrzelo, když však spatřil příchozího Seidelman-na, vyjasnilo se jeho čelo, pokryté hlubokými vráskami.
„Ach, vy?" zvolal.
„Myslel jsem, že je to někdo jiný?!"
„Jsem to skutečně já, pastore. Smím rušit?"
„Jen směle přistupte! Víte sám nejlépe, že mě nikdy nerušíte. Sedněte si! Co mi nesete?"
„Přicházím kvůli veledůležité otázce." Při těchto slovech se zatvářil tak, že bylo patrné, že otázka bude skutečně veledůležitá.
„Mluvte, můj milý!"

„Smím se zeptat, jaké téma použijete jako základ k dnešnímu kázání?"
„Zajisté! Řekl jsem si, že musíme zachránit pár duší —"
„Ztracených duší," přitakal Seidelmann chápavě.
„A když v blízkosti mrtvoly budou stát zločinci —"
„A také přijdou jejich spojenci!"
„Aby se přiznali —"
„A byli přítomni tomuto divadlu. Přijdou tam ze severu i západu. Budou tam zakuklení hříšníci a zločinci, poddaní tajemného kapitána a možná i on sám. Potom je nutné provést kázání, které do nich udeří jako hromobití a rozdrtí jejich srdce a duše. A zde máme jen jeden text."
„Ten, který jsem sám vybral!"
„Jsem zvědav, jaký."
„Matyáš, verš až."
„Ano, ano! To je ono! Kdo vám řekl, že utečete Jeho hněvu, vy zmijí plémě?"
„Hleďte! Proveďte pravé ovoce pokání!"
„Už byla přiložena sekyra ke kořenům stromů!"
„Proto, aby strom, který nenese žádné ovoce, byl pokácen a jeho dřevo bylo vhozeno do ohně!"
„A kdo má v ruce koště, nechť zamete svůj mlat!"
„Ať shromáždí čistá zrna ve své sýpce, ale plevy nechť shoří ve věčném ohni!" Farář byl nadšen svým tématem a mínil ho vážně, velice vážně! Věděl, že syn bude přiveden před rakev otce, aby tam vyslovil své přiznání. Chtěl tím svým napomoci, aby obměkčil zatvrzelého zločince, za něhož Roberta považoval. Skutečně se domníval, že přijdou i tajní spřeženci kapitána, a na ně se také měla vztahovat slova kázání. To byl jeho poctivý úmysl.
„Ty špatné rozdrtíme, jako drtíme pod nohama písek!" zvolal Seidelmann.
„A jakou jste k této řeči vybral píseň, pane pastore?"
„Tu nejlepší pro tuto příležitost!"
„Budu hádat!"
„No?"
„Ó věčnosti, ó slovo boží!"
„Ano, to je ona! Nic není vhodnějšího! Žádná jiná píseň není tak těžká a zdrcující. Je dobře, že tam přijdete. Nemusím vám tedy posílat lístek, milý Seidelmanne. Budete zpívat první, třetí, osmý a devátý verš. Chcete si to poznamenat?"
„Jistě! Jsem rád, že slovům o věčném soudu dáme příležitost otevřít hroby a srdce. Chór se musí dostavit úplný, nikdo nesmí chybět!" S požehnáním podal Matťhesiovi ruku a odešel.
Všichni obyvatelé rezidence slyšeli a četli o posledních událostech. Všichni věděli, že má být dnes pohřben starý Bertram, jehož tak těžce postihla náruč smrti. Také se vědělo, že pozůstalé děti budou stát u hrobu. Nebylo divu, že se na pohřeb nikdy nesešlo tolik lidí, jako dnes. I přes nesnesitelnou zimu nebylo na hřbitově téměř k hnutí. Žádný pohřební průvod se samozřejmě nekonal, neboť mrtvý byl již v márnici. Pořádek udržovala policie. Konečně zastavilo u hřbitova několik saní. Z nich vystoupili soudní úředníci s Marií a Robertem. Oba byli vedeni, ale Marii museli téměř nést. Byly také přivezeny malé sestřičky ze sirotčince. Již čekaly u otevřeného hrobu. Byla přinesena rakev, postavena na trámky nad otvorem a odstraněno víko. Malé ihned poznaly otce a začaly plakat. Robert stál, aniž by pozvedl zrak. Marie neplakala musela být však podpírána, aby neupadla. Přistoupil farář následován zpěváky chóru. Dal znamení a sbor spustil:
„Ó věčnosti, ó slovo boží, ó meči, který se v duši bořiš, ó začátku, co bez konce míříš, ó věčnosti, co bez času se řídíš! Snad již zítra nebo dnes, bude jazyk lepit na patro, kam se ve smutku obrátit mám, když v mém srdci uleh sám!" Když dozpívali, přečetl farář po evangelickém pozdravu jméno, stav, narození, úmrtí a stáří mrtvého. Všichni nyní očekávali smuteční řeč. Ale nestalo se tak. K těsné blízkosti mrtvého byli přivedeni Robert a Marie. On stál nezúčastněně, ale dívka klesla na kolena. Nebylo slyšet slova ani zavzly-kání. Duchovní opět pokynul a chór pokračoval:
„ó věčnosti, je mi z tebe úzko! Ó, věčnost trvá dlouho, zde není důvod k žertu! Za této dlouhé noci, když hledím ti vstříc v strachu, mé srdce je prázdné, pusté, nic kromě věčnosti té, nenajdeš v dáli, šíři prachu!" Nyní začal farář s proslovem. Byl to schopný řečník a mluvil s nadšením pro věc, kterou sledoval. Zvolil vhodný text a jeho řečnické vlohy jej umocnily. Jeho proslov působil otřesně. Ze stovek očí tekly slzy a ze všech stran se ozýval vzlykot. Pouze ti dva, na něž jeho slova nejvíce mířila, neplakali: Robert a Marie. Domluvil. Marie stále klečela se suchýma očima a bratr stál v její blízkosti zcela nedotčen tím, co se kolem dělo. Farář se tázavě podíval na ředitele soudu. Ten souhlasně přikývl a chór spustil:
„Vzbuďse, člověče, hříchem zmámený, vzbuď se beránku ztracený, k novému bytí! Vzbuď se, čas je již nejvyšší za tebou věčnost jde nejbližší, ti odplatu dáti! Snad dnes je tvůj poslední! Kdy zemře, nemá nik tušení!" Během tohoto zpěvu měla být rakev zavřena a spuštěna do hrobu. Chopili se víka. Tu zazněl hrozný srdcervoucí výkřik, který vše přehlušil. Vyrazila ho ze sebe Marie. Posledními silami se zvedla.
„Otče! Můj otče — otče — ot — " Její volání proniklo do morků kostí všech přítomných. Již nebyla schopna slovo dokončit a zhroutila se. — Ihned byla přenesena do saní. Rakev klesla do otvoru. Nikdo za ní nevhodil hrst hlíny. Pohřeb skončil, ale dav se nerozcházel. Chtěli pozorovat Roberta. Když ho vyzvedávali z cely, odstranili mu řetězy, takže nyní nebyl spoután. Byl vzat mezi úředníky a odveden. Nechal se klidně odvádět. Strnulým pohledem hleděl nepřítomně před sebe a každý viděl, že je šílený. Bezpočet pohledů na něm utkvělo. Neviděl je, nevnímal je. Skutečně ne? Už byli v blízkosti brány, když se náhle zarazil. Jeho strnulý pohled se setkal s dvěma tmavýma očima. Co to bylo? Probudila se jeho duše? Jeho studené oči ožily a dostaly lesk. Na chvíli se zarazil a potom se stalo něco, čemuž jeho strážci nemohli zabránit, protože na to nebyli připraveni... Než budeme pokračovat ve vyprávění, je nutné se vrátit o

den zpět. Zpráva o vloupání u plukovníka voň Hellenbacha velice rozrušila obyvatele hlavního města. Panickou hrůzu stupňovalo i to, že tento čin provedl obávaný obr Bormann. Druhého dne všichni četli v novinách tuto zprávu: „Díky nezměrnému úsilí policejních úřadů se podařilo zjistit, který lupič se podílel s obrem Bormannem na tomto činu. Tento mladý muž se jmenuje Robert Bertram, jenž se údajně zaměstnával písařstvím. Je synem souchotinářského krejčího a bydlí ve Vodní ulici č.. Zeje tento údajný písař nejvýše odvážným a nebezpečným člověkem se dá odvozovat nejen z toho, že byl společníkem obra, známého lupiče, ale také z toho, že byl ozbrojen životu velice nebezpečnou zbraní. Proti takovým jedincům je přirozeně nutné postupovat s nejvyšší přísností zákonů. Mimoto budiž uvedeno, že k vloupání nedošlo o druhé hodině, jak bylo dříve řečeno, nýbrž těsně po půlnoci. Je nepochybné, že odhalení tohoto zločinu a polapení zločinců bylo provedeno na oznámení podané takzvaným Knížetem bídy." Takže se zjistilo, kdo byl ten druhý lotr. Každý si přečetl tuto zprávu a šel za svými každodenními povinnostmi. Hlouběji se to dotklo pouze obyvatel Vodní ulice a hlavně domu číslo jedenáct. Byla však ještě dvě místa, kde tato zpráva vyvolala nečekaný dojem. Prvním tímto místem byl dům vetešníka Solomona Leviho. Jeho dcera Judita seděla nahoře ve své místnosti a právě se zabývala básní, kterou Robert tak záporně zhodnotil. Tu někdo vyběhl rychle nahoru po schodech, rázně se otevřely dveře a vstoupil její otec s novinami v ruce. Za ním stála matka a lomila rukama.
„Co je?" zeptala se polekaně Judita.
„Co se stalo?"
„Co se stalo?" zeptal se Solomon Leví.
„Co se mělo stát! Stalo se hrozný neštěstí, malér, nejhorší na celým světě a taky nejhroznější!"
„Tak už to pověz!"
„Malér, velkej mohutnej malér, moje milá dcero!" naříkala Rebeka.
„Mlč, ženská!" zahřměl její muž.
„Když padne na Izrael smutek, můžou nejdříve naříkat muži! A teprve když skon-čej, můžou brečet ženský!"
„Tak už konečně mluvte!" prosila Judita, které se zmocnily obavy.
„Jo, budeme mluvit, mluvit o velký ztrátě, která postihla moji rodinu i moji dceru, moje dítě, moji Juditu, protože má příliš měkký srdce a vydává peníze, aniž by se ptala, jestli se jí vrátí!"
„Peníze? To se jedná o peníze? Myslela jsem, že se jedná o něco mnohem horšího!" Solomon Levi sepjal ruce i s novinami nad hlavou a zvolal:
„Peníze? Jenom peníze? Jsou snad peníze nepotřebný? Ne! Peníze jsou kapitál, bohatství, velikost, štěstí, blaho! Člověk může být jedině tehdy člověkem, když má peníze, hodně peněz! Nikdo je nesmí lehkomyslně vyhazovat! Ty jsi to udělala a přijdeš o ty velký peníze!"
„Přijdu? Já? Jak to? Nikomu jsem nedala žádné peníze, o které bych mohla přijít!"
„Ne? Nedala jsi snad tolik peněz za zlatej řetízek? Neudělala jsi to?"
„Ty myslíš básníkovi Bertramovi?"
„Jo!"
„Ó, tam nemohu nic ztratit."
„Jen se nepleť, Judito! Peníze jsou ztracený!"
„V žádném případě! Mám přece řetízek a ještě k tomu dlužní úpis."
„A co když je ten řetízek ukradenej a uloupenej?" Překvapeně na něho pohlédla.
„Co si to myslíš? Básníci nekradou!"
„Ne? Nekradou? Skutečně ne? A co když jen nekradou, ale vloupávaj se?"
„Jsi nemocen, otče! Robert Bertram, že by se někam vloupal a kradl?"
„Já ti to dokážu! Ty sama říkáš, že se jmenuje Robert a navíc Bertram?"
„Ano."
„Říkal, že bydlí tady ve Vodní ulici?"
„Ano. V čísle jedenáct."
„A taky ti řekl, že je písař a opisuje jinejm lidem za peníze?"
„Ano, to řekl. Ale to přece není žádná ostuda?"
„Ne. Ale je pro něj ostuda, když si o něm může každej přečíst v novinách, že se pomocí úsilí úřadu podařilo zjistit, kdo byl společníkem obra Bormanna při vloupačkách! To není ostuda?"
„Proč? Snad pro něj?"
„Protože tam dál stojí, že se ten mladej člověk jmenuje Robert Bertram, že se údajně zabejval opisováním a je synem souchotinářskýho krejčího ve Vodní ulici v čísle jedenáct! Není to hrozná ostuda?" Okamžitě smrtelně zbledla.
„U Zeboatha!" vykřikla.
„To tam stojí?"
„Jo, tady!"
„Tak, jak jsi to říkal?"
„Přesně tak!"
„To není možné! To nemohl být on! Jistě myslí někoho jiného! Tomu nevěřím!"
„Tak se přesvědč na vlastní voči!" Přistrčil jí noviny a ona si je vzala. Cítila se, jako by obvinili přímo ji. Četla, ale písmena se jí rozplývala před očima.
„Tak co, je to tam?" ptal se Levi.
„Ano, stojí to tam!" potvrdila i jeho žena.
„Taky jsem to přečetla vlastníma očima a vzala jsem si brejle na to, který jsme dneska koupili od ňákýho studenta — za jeden gulden a čtyřicet krejcarů. Rámečky jsou zlatý!" Judita měla silnou vůli. Byla překvapena, ale ovládla se. Nutila se

do klidu. Aniž by se jí zachvěla ruka, začala opět číst. Přečetla si celou zprávu od začátku až do posledního slova.
„No tak, mluvil jsem pravdu?" tázal se otec. Tu položila noviny na stůl, sáhla pro šátek, který ležel na skříni, a klidně odvětila:
„Dokážu vám, že je nevinen!" Přehodila přes sebe šátek. Otec ji rychle chytil za ruku a ptal se, s netajeným výrazem překvapení:
„Co chceš dělat, dcero moje? Dokonce mi to připadá, že chceš vyjít ven z domu na ulici!"
„Ano, to chci!" odpověděla chladně.
„A kam chceš jít?"
„Do čísla jedenáct."
„Tam? Ke komu?"
„K němu, k Robertovi!"
„K němu? K Robertovi? K básníkovi? Skutečně si myslíš, že ho najdeš v domě, kterej má nad vratama číslo jedenáct?"
„Proč ne?"
„Nemyslíš, že ho strčili do basy, kde jsou všichni lotři, lupiči, grázlové a chycený zástavári?"
„Tak půjdu tam!"
„Bože Abraháme! Trefila tě slepota do očí i na rozum? Myslíš si, že tě pustěj do basy, aby sis mohla s básníkem promluvit?"
„Vynutím si to!" Vykročila vpřed. Zdálo se, že je odhodlána prosadit svou vůli. Matka z toho byla celá zmatená. Lomila rukama a naříkala:
„Co si myslíš, dcero moje! Myslíš si, že dovolíme, aby naše dítě šlo do vězení, kde jsou samí zločinci a lidi, od kterejch sice člověk může koupit prsteny, hodiny a zlato, ale který na tamtom místě nikdy navštívit nesmíme!?"
„Nechtě mě! Stejné půjdu!" Tu ji uchopil otec za ramena, násilím ji posadil na židli a zeptal se:
„Nejdřív svýmu otci řekni, co chceš dělat v base!"
„Zachránit ho!"
„Jsi svéhlavá a hádavá holka! Uděláš, co sis předsevzala, protože jsme ti příliš dovolili v mladším věku! Ale taky jsi rozumná dívka a nepoložíš oběť, za kterou není žádnej zisk! Mluvme o ty věci otevřeně! Jak bys ho chtěla zachránit?"
„Prokážu jeho nevinu!"
„Jak bys to chtěla udělat?"
„To přece stojí v těch novinách!"
„Tady? V tomhle deníku, v těchhle novinách?"
„Ano. Nečetl jsi, že se vloupání konalo krátce po půlnoci?"
„To jsem četl."
„No, když šel ode mě, bylo už dávno po půlnoci. Mohl se v té době tedy někam vloupat?"
„Proč ne? Přece to mohl udělat rychle a hbitě!"
„Tak rychle to zase nejde. K takovému vloupání je zapotřebí konat mnoho příprav."
„Tak už to nachystal obr Bormann a nebo —" Tu se zarazil. V jeho tváři se zračila hrůza.
„Co je s tebou? Co se stalo, Solomone?" zeptala se stará.
„Teď mě napadl někdo, Rebeko," odpověděl,
„na kterýho jsme zatím ani nepomysleli."
„Kdo?"
„Kapitán."
„Kapitán? Bože našich otců! To je pravda!"
„Ano," přitakal žid.
„Vždyť to byl právě kapitán, kdo připravoval tohle vloupání! Chtěl namalovat obrovi jizvu a tak ho zachránit."
„Co je mi do toho!" mínila Judita.
„Tobě? Velice moc, velice moc! Nepřijali jsme vysokou částku, aby jsme mu při tomhle plánu pomohli?"
„Ale proto se Bertram nesmí stát zločincem!"
„Kdo říká, že bude zločincem? Nechceš snad jeho dobro, dcero? Tvůj otec není hlupák. Poradí ti, jak máš o ty věci uvažovat. Buď je Bertram spolčenej s kapitánem, neboje bez viny —"
„Je nevinen!" tvrdila Judita.
„Buď ticho! Přemýšlej! Tedy buď je spolčenej s kapitánem a ten s ním má tedy nějaký úmysly a v tom my nesmíme rušit. V tom případě by byl Bertram zlodějem a nemohl by být mým zetěm."
„Vždyť ti říkám, že je nevinen!"
„Můžeš na to přísahat?"
„Ano, desetkrát!" odvětila s hlubokým přesvědčením.
„Ani jedenkrát! Vždyť jsi ho viděla poprvý v životě! Musíš ho znát delší dobu. I kdyby nebyl viník, má s ním kapitán nějaký úmysly a my to musíme nechat plavat!"
„Zničit ho? Nikdy!"
„Dcero, dcero!" varoval ji starý.
„Říkám snad, že ho máme nechat zničit? Ne. Je to velkej básník a kdo je bez viny, nesmí skončit v neštěstí. Ale ani my se nemůžeme vrhnout do starostí a strachu! Jestli není vinen, ještě chvíli počkáme. Když ho nepustě], půjdeme do vězení a dokážeme, že ten večer byl u nás. Ale hlavně musíme počkat na návštěvu kapitána, jestli nám dovolí tvýho básníka zachránit."
„A když nám to nedovolí? Máme snad nechat nevinného odsoudit?" ptala se Judita.

„Ne. Potom ti klidně řeknu: jdi tam, Judito, a pověz jim, že je nevinen!"
„Do té doby tam má trpět?"
„Bude to jenom pár dnů. Některý zavřou a zase brzy pustí, protože jsou bez viny. Proč se hádat se soudem, když ho sami LSTl PROTI LSTI u soudu osvoboděj? Proč se mají lidi dozvědět, že ho máš ráda a byl u tebe nahoře v místnosti, kde jedl různý pokrmy kořeněný česnekem?"
„Nemusím se za nic stydět! Je to velký básník a jistě bude urozeným mužem, jakmile najde svého otce."
„To doufám! Pak budeš ženou velkýho básníka, kterej se jmenuje Robert Bertram, místo Wolfa od tajnýho rady Goe-theho, nebo Fridricha od profesora Schillera.) A já a Rebeka budeme tchán a tchyně urozenýho pána, kterej se legitimoval zlatým řetězem kolem krku, když byl ještě malým klukem! Pak nás vytesaj do kamene, zlatý písmeno za dvacet krejcarů. Ale musíme být chytrý a nikomu nesmíme říct o zlatým řetízku kolem krku. Jinak přijdou další holky, aby se staly ženama velkýho básníka a další otcové a matky, aby se stali tchánama a tchyněma ztracený a znovu nalezený urozenosti. Takže buď zticha, Judito! Nech nás ještě pár dnů počkat, než uvidíme úplně jasně do celý ty záležitosti!"
Druhé místo, kde se na novinový článek hledělo také zcela jinak, bylo v Palácové ulici. Tam, v místnosti paláce knížete Befoura na přepychovém křesle seděl — Gustav Brandt, syn hajného. Ano, byl to Gustav Brandt, který seděl u okna před stolkem s deskou z jemně zpracované slonoviny, na níž ležela velká halda novin. Na první pohled byl k poznání. Jeho hladce vyholená tvář byla stejná, jako ta před dvaceti lety. Téměř by se dalo říci, že to muselo být včera, kdy jako převlečený uprchlík naposledy políbil ruku svému
„slunečnímu paprs-) Židovsky propleteno a zkomoleno — správně tajný rada Wolfgang voň Goethe a profesor Friedrich Schiller ku" v helfensteinském lese. Jeho rysy byly pouze výraznější, dospělejší a vznešenější. V jeho tváři se skrývalo cosi neurčitého, což podtrhovalo dojem duchaplnosti ale nebylo možné přesně říci, co to je. Na poblíž stojícím divanu seděl počestný manželský pár. Byli to staříci, kteří bydleli v paralelně ležící Vítězné ulici v malém domku, kde onoho večera informovali zámečníka, kde může najít Knížete bídy, který byl znám v těchto místech pod jménem malíř Brenner, umělec. Oba staří lidé byli Gustavovi rodiče — hajný Brandt a jeho žena. Zdálo se, že jsou všichni tři pohrouženi do veselého rozhovoru, neboť starý hajný zrovna říkal:
„Jo, tenkrát, když ses s námi loučil, tušili jsme, že se jednou vrátíš. Kdo mohl ale tušit, že jako kníže a boháč."
„Nesmysl!" mínil Gustav.
„Chtěl jsem se vrátit jako vykonavatel spravedlnosti a to je lepší, než veškeré bohatství!"
„Nestěžuj si, můj milej, už jsi přece těm divočákům na stopě!"
„Ano, doufejme, že dojde k lovu a střelbě!"
„Tak ty si skutečně myslíš, že baron Franz je vrah?"
„Nemyslím si to, jsem o tom pevně přesvědčen."
„A taky, že je kapitánem?"
„V každém případě."
„Potom je možný, že to nebyl nikdo jiný, než on, kdo se vydával za ‚krále lesa, vůdce pašeráků."
„Jsem o tom stále přesvědčen, ale brzy se pokusím to přesně zjistit."
„Dávej si pozor! Jestli tě chytí a pozná, budeš bez veškerý milosti ztracen!"
„Nemyslím! Nepozná mě, jako mě nepoznal dosud."
„To doufám."
„Poznala mě snad baronesa Alma?"
„Taky ne, a to mě vlastně dost překvapuje."
„Překvapuje? Poznali jste mě snad vy?"
„Jo, to je pravda. Poslouchej, stará, není to vlastně zázrak, že náš syn u nás bydlel šest tejdnů, celejch šest tejdnů, a my neměli ani tušení, kdo to vlastně je?" Hajná s úsměvem přitakala.
„Zázrak to skutečně je," mínila.
„Ty řasy, ty vlasy a vousy, to vše je přímo mistrovské! Ale na druhou stranu mi během těch šesti týdnů dával dost zabrat Gustavův hlas. Hlas a oči."
„I tomu se dá odpomoci," smál se Gustav.
„Co se týče těch vousů a paruk, není to žádný zázrak, pouze to zázračně působí. Jediný rozdíl od paruk je ten, že nejsou ty mé umělé, ale skutečně stažené z lidských hlav a brad a potom preparova-né. Vše se dá velice snadno napodobit."
„Brrr! Skalpy!" oklepala se hajná.
„Ó ne! Původní majitelé byli mrtví. Vousy i paruky jsou válečné trofeje ze Zadní Indie. Jsou pro mne velice užitečné. Ale poslouchejte, co tady píšou!" Vzal do ruky noviny a přečetl již několikrát zmíněný článek. Rodiče pozorně poslouchali. Potom se hajný podivoval:
„Písař? Robert Bertram? Neznám! Ale na každej pád je to pěknej zloduch!" Gustav odložil noviny a se zamyšleným pohledem hleděl před sebe. Po chvíli odporoval:
„Tvé mínění bych já zatím ještě nepodepsal!"
„Proč ne?"
„Kde pracuje společně kapitán s Bormannem, tam se jedná o ďábelskou hru. Tak se může dostat do neštěstí i poctivý a nevinný člověk. Bertram? Hm! Zdá se mi, jako bych to jméno už někdy slyšel."
„Člověk slýchává různý jména!"
„Myslím za zvláštních okolností. Vodní ulice! Robert Bertram z Vodní ulice! Hm!" Přemýšlel a přemýšlel. Konečně se zdálo, že našel stopu.
„Ach!" zvolal.

„Vzpomínáš si, otče, na toho mladého spisovatele, o kterém jsem ti vyprávěl? Tehdy ho ten nakladatel tak ošklivým způsobem odmítl a vyhodil z krámu."
„Ano. Tys mu dal nějakou maličkost a on ti ani nepoděkoval."
„Ó, na to zapomněl jenom kvůli nečekanému štěstí! Ani by mě to nenapadlo mít mu to za zlé."
„To se ti podobá! Nakonec nebudeš mít za zlý ani baronovi, že tě orazítkoval jako dvojitýho vraha!"
„To je něco jiného! A tento mladý muž se jmenoval Ber-tram, jestli se nepletu."
„Ale to nebyl písař!"
„To je pravda. Byl spisovatel. Ještě se na to pozeptám. Jen ať nechá kapitán nevinné v klidu! Vodní ulice leží za tou, kde bydlí Hellenbachovi. Jak snadno — a hrome! Něco mě napadlo!" Co?"
„«««-».
„Co když tam ten Bertram přiběhl, aby zabránil vloupání?"
„Taky možný."
„A přitom byl chycen jako lupič?"
„Hloupej osud!"
„To je více, než hloupý osud! Budu se muset jednou posadit kapitánovi za sedlo! Nechci ho chytit dříve, než budu mít vše pohromadě. Jestli mi však bude dělat velké lotroviny, ztratím brzy trpělivost!" Sáhl na stolek pro stříbrný zvonek a zazvonil. Ihned se objevil sluha v livreji. Byl to mladý, hezký muž s poctivým výrazem v tváři.
„Antone!" zvolal kníže.
„Výsosti?"
„Vzpomínáš si na můj předvčerejší příkaz?"
„Zajisté." LSTI PROTI LSTI
„Byl splněn?"
„Podle možnosti." Zároveň vykouzlila tato dvě slova spokojený úsměv na rtech sluhy.
„Tak? Skutečně?" Sluha se uklonil.
„To bylo to sblížení tak snadné?"
„Co člověk dělá rád, to je snadné."
„A útok na dívku?"
„To ani nebylo příliš zdlouhavé. Baronka voň Helfenstein je velice dobrá učitelka."
„Kde jsi potkal tu komornou?"
„Seděl jsem naproti v restauraci a jakmile vyšla ven, začal jsem s útokem."
„S úspěchem?"
„Okamžitě. Livrej Vaší Výsosti je ta nejelegantnější, jaká vůbec existuje."
„Ach, tím chceš říci, že jsi hezký chlap a umíš využít oblečení. Viděl jsi ji i později?" Večer." !ÍUŽ? To šlo rychle! A potom?"
„Včera dopoledne a znovu večer."
„Gratuluji! A co dál?"
„Dnes večer je domácí ples."
„Kde?"
„U hraběte Rudolfsteina."
„Co ty máš s tímto plesem společného?" Anton vykouzlil výmluvný obličej a s vážnou tváří pokračoval:
„Jsem pozván!"
„Na ples?" tázal se Brandt překvapeně.
„Ano."
„K hraběti Rudolfsteinovi?"
„Ano, a komorná taky."
„Nemluv v hádankách!"
„Jednoduchým vysvětlením může být, že hrabě s hraběnkou odjeli na několik týdnů pryč a proto nejsou přítomni."
„Ach tak! A nyní si pozůstalé služebnictvo dopřeje ples a konzumaci zásob z kuchyně a sklepa panstva?
„Tak nějak si to představuju."
„Vy jste ale pacholci! Doufám, že něco takového nečeká jednou i mě! Komorná tam bude tedy taky?"
„Zcela určitě. Mám ji dokonce očekávat poblíž."
„Hm! A co kdybys teď musel zůstat doma?" Anton se vítězoslavně usmál a odpověděl:
„Doufám, že Výsost bude milostivá a umožní mi, abych si vzal dovolenou."
„Snad to udělám, ale mám jednu podmínku!"
„Vynasnažím se ji splnit."
„Doprovodíš komornou domů."
„To mi nedá moc přemáhání!"
„Tomu věřím. Mám takový dojem, že v nejbližší době, snad už zítra ráno, budu potřebovat využít někoho, kdo zná místnosti barona i baronky."
„S tím budou určitě potíže!"
„Jsi snad nějaký hlupák?" Anton se oklepal, jako by mu bylo něco proti srsti.
„Tak dobře!" pokračoval kníže.
„Možná budu donucen od tebe žádat ještě více. Předpokládám totiž, že budu okraden."
„Ty?" vpadl do toho překvapený starý hajný.

„Ano, já," odpověděl tázaný.
„Kdy?"
„Brzy, snad už zítra."
„Jen ať tě nechají na pokoji! Kdo sem vstrčí čumák, chytne deset hlavní šrotu přímo do úsměvu!"
„To však nemám v plánu, otče!"
„Ne? Ty se chceš nechat okrást?"
„Snad!"
„Co? Hrome! Že by se tu smělo krást?"
„Jistě!"
„Chlape, Gustave, máš rozum?"
„Doufám!" zasmál se a když se opět obrátil na sluhu, pokračoval:
„Víš, za jakých podmínek jsem tě najal a nepochybuješ, jak moc ti věřím —"
„Půjdu za vás do ohně, milostivý pane!" vpadl mu Anton do řeči.
„To vím, a proto jsem právě tebe určil pro to nejobtížnější. Takže jak říkám, v příštích dnech budu asi okraden. Jde mi hlavně o to, abych zjistil, kde lup skončí, jestli u barona voň Helfensteina, nebo u jeho ženy, baronky." Sluha se zatvářil překvapeně, ale starý hajný přímo vyskočil z dívánu.
„U všech čertů!" zaklel.
„Jsou to snad oni, kteří tě okradou, nebo to mají v úmyslu?"
„Ano," přikývl Gustav.
„A jak?"
„Buď vlastnoručně, nebo použijí třetí osobu."
„Ach, rozumím dobře! Ty si to necháš líbit?"
„Ano, přirozeně, budu je mít o to lépe zajištěné. Tedy, Antone, už ses zotavil ze svého úžasu?"
„Ano. Co jsem slyšel znělo tak nečekaně, že mi mé překvapení snad prominete."
„Protentokrát ještě ano. Správný sluha nesmí být příkazy svého pána udiven! Uvažme tedy případ, že baronka přijde večer ke mně na návštěvu a uvidí něco, co by stálo za to vzít k sobě, například nějaký šperk, nebo něco takového. Odnese to domů. Bylo by možné ještě téhož večera zjistit, kam to ukryla?" Sluha se zatvářil vtipně a zároveň rozpačitě.
„No?" pobídnul ho kníže.
„Hm!" vzdychal tázaný krčíc rameny.
„Poslouchej, Antone. Víš, proč jsem jako sluhy zaměstnal u sebe nejschopnější policisty?"
„Pochopitelně, Výsosti!"
„Vyžádal jsem si vás u policejního ministra a právě tebe mi Excellence co nejlépe doporučila."
„To je pro mne velkým vyznamenáním!"
„A chceš snad to doporučení poskvrnit?"
„V žádném případě! Milostivý pán snad neuzná, že úkol, jímž mě nyní pověřil, s sebou nese nezvyklé potíže a těžkostí?"
„Ale jistě! Vyřešení však není nemožné?!"
„Ne. Budu mít k dispozici paklíče?"
„Vše, co budeš potřebovat."
„Tedy žádám, aby mi byly povoleny dvě hodiny k uvažování."
„Abys mi potom řekl, jestli úkol přijmeš nebo ne? Myslíš to tak?"
„Ne, myslím to tak, abych za určenou dobu předložil návrh, jak tuto obtížnou úlohu vyřeším. Musím si k tomu přece vyžádat souhlas Vaší Výsosti."
„To je něco jiného! Takže máš dvě hodiny k dobru!" Pokynem ho propustil a Anton se vzdálil.
„To není hloupej chlap!" prohlásil hajný.
„A věrný, mlčenlivý a spolehlivý, jako ostatně všichni, které mi dal ministr k dispozici," přitakal Gustav.
„Jo," přikývl starý Brandt s náznakem hrdosti,
„přece jen je dobrý, když má člověk kamaráda ze studií, kterej je ve čtyřiceti letech policejním ministrem! Jak jsi ale přišel na myšlenku, že budeš okraden?"
„Je to tak nepochopitelné? Nejsem známý jako nejbohatší muž v rezidenci a dokonce snad v celé zemi?"
„To je pravda. Jestli má kapitán takový úmysly, je to pochopitelný, ale jeho žena — hm!"
„Nevím, jestli dokáže odolat takovému pokušení."
„Chceš ji snad uvést v pokušení?"
„Ano."
„Z jakýho důvodu?"
„O tom později! Mimo jiné, vím určitě, že kapitán má své úmysly. Tam dole u řeky bydlí starý zvrácený lékárník, který kvůli různým omylům přišel o koncesi. Už nesmí nic předepisovat a —"
„Ach, ten starej medikus, co léčí i zvířata?"
„Ano. Nedávno zchromlkůň a prostředek zvěrolékaře nezabral. Kočí šel bez mého vědomí za tímto apatykářem a jeho lék zabral okamžitě. Kočí —"
„Hm, taky policajt?"
„Přirozeně! Cítil u apatykáře nějakou divočinu, totiž lidskou divočinu, a začal za ním chodit častěji. Později k němu ještě přivedl našeho Adolfa —"
„To je ten správnej pašák!"

„Ano, výtečný ohař! Ten mi podal různé zprávy, které hodlám v pozdější době využít." Ještě jednou sáhl po zvonku a třikrát zazvonil. Po krátké době se objevil druhý sluha. Byl to krátký zavalitý muž. Zdál se být pohodlný a vypadalo to, že nezkalí žádnou vodičku. Kdo si ho prohlédl pozorněji, mohl si všimnout, že vystouplé bulvy muže svědčí o tom, že nosí velice silné brýle. Zdálo se, že v nynějších úkolech mu to není dovoleno nebo doporu-ceno.
„Adolfe!"
„Milostivý pane?" Tato slova zazněla hlasem, který by svědčil spíše důstojníkovi nebo generálovi. Nikdo by nehledal takovou ráznost v tomto pohodlně vyhlížejícím mužíkovi.
„Poslouchal jsi?"
„Stále."
„Slyšel jsi něco?"
„Tak nějak."
„Důležitého?"
„Jak se to vezme a chytne. Napovídal jsem starýmu, že se s várna nesnesu."
„Ach!" smál se Gustav.
„Proč ne?"
„Jste příliš hrdej, šetrnej a náročnej! Nepovažujete sluhu za člověka! A navíc se chci oženit a to vám vadí nejvíc!"
„Ale, to je celá litanie! Půjdeš tam znovu?"
„Za čtvrt hodiny."
„O čem si povídáte?"
„Že jsem vám dal dneska ráno výpověď."
„Sakra!"
„Ale nechcete mi zaplatit služný!"
„Ještě lépe!"
„Musím spát s kočím!"
„Pacholku!"
„Chci do toho praštit všema pěstma!"
„Dobře! Půjdu ti raději z cesty!"
„Dokonce jste mě chtěl praštit!"
„To je odvážné!"
„Ano, pohádali jsme se tak, že už vás mám plný zuby! Už to s várna dýl nevydržím!"
„Tak jdi pryč a ožeň se! Kdo to vlastně je?" Adolfovi se protáhl obličej, jako by spolknul kartáč. Po chvíli odvětil:
„No — no — Je — Jette!"
„Jette? Co je to zase za bohyni?"
„Tři a půl stopy dlouhá, dvě stopy v ramenou, tenká jako okenní sklo a paže jako lopatky větrnýho mlejna."
„Pravá Venuše. Nemá náhodou vole?"
„Ne, je jenom trochu chromá."
„Alespoň nějaká náhrada za to vole. Čí dcerou je tato spanilost?"
„Je to apatykářova jediná dcera, když nebudu počítat ty čtyry, co ještě nebyly vdaný." Brandt se vesele rozesmál.
„A Jette je vdaná?"
„Byla. Teď je vdova a navíc matka tří dětí. Předsevzal jsem si, že se stanu otcem všech těchhle sirotků."
„Už jsi to řekl starému?" Ne "
„rtG.
„A Jette?"
„Taky ještě ne, ale čeká jen na chvíli, až to řeknu. Vítězství je moje. Budu se stěhovat s vdovou a tréma nevlastníma dětma do horního pokoje. K tomu dostáném komoru na půdě a půl sklepa." Všechna tato slova pronášel převlečený policista s nejvážnějším výrazem. Potom pokračoval:
„A protože se tady necejtím dobře a tam na mě čeká takový štěstí, je lehce pochopitelný, že si zvolím to lepší. Kdo rychle jedná, dobře jedná! Podívám se, jestli dneska bude příhodná příležitost." Tu se Brandt zatvářil vážně a řekl:
„Ale Adolfe, abysme si později nemuseli nic vyčítat. Nemám v lásce si zahrávat s lidským srdcem." Z očí sluhy vystřelil ostrý záblesk. Byl to téměř pohled psa, který se chce vrhnout na vlka.
„Milostivej pán má pravdu, hlubokou pravdu," řekl,
„ale co teď, když si někdo srdce vytrhnul z hrudi, aby mohl týrat svý spolubratry, aniž by cejtil jejich bolest? Takový lidi jsou 151,a podobaj se dravý zvěři. Musí se vodstranit všema prostřed-kama, lstí i silou! Jsem policajt a to znamená ohař, hlídač. Když mi při práci přijde taková zvěř do cesty, tchoř, kuna, lasička, vlk nebo liška, vrhnu se na ně a neptám se, jestli je to bolí."
„Ano, to je správný způsob, jak ochránit dům svého pána. Přineseš mi nějaké novinky?"
„Doufám!"
„To prozatím stačí." Propustil sluhu a ten se vzdálil.
O nějakou dobu dříve se otevřela zadní vrátka paláce barona voň Helfensteina a z nich vyšel muž se zrzavými vlasy, stejným plnovousem a s modrými ochrannými brýlemi. Jeho šaty nebyly v nejmenším elegantní, ale také ne příliš ubohé. Nesl se jako člověk, který pamatuje lepší dny a jako vzpomínku na ně si udržel v těle jistý půvab. Zamknul dveře, zasunul klíč do kapsy a obrátil se směrem k řece k oblasti, kde chudoba rozbila své chatrče. Zde vstoupil do malého jednopatrového domku a zaklepal na dveře zadní místnůstky. Nic se nepohnulo. Zaklepal tedy opět, ale způsobem, který dával tušit jakési poznávací znamení. Uvnitř se něco pohnulo.

„Hned!" zabručel hluboký hlas. Dveře se otevřely a dlouhý, obrovský muž vyhlédl ven. Jeho tvář vypadala spíše opile, než ospale. Ptal se:
„Kdo jste? Neznám vás!" Zrzavý si zajel rukou k pravému oku, jako by si ho chtěl promnout.
„Ach tak!" zvolal nyní dloubán mnohem přátelštěji.
„Zasvěcenec! Jen pojďte dál!" Nechal příchozího vstoupit a uzavřel za ním dveře. Ukázal na stoličku a pobídl ho:
„Posaďte se!" Tato stolička, starý stůl a ještě starší židle vedle otýpky slámy bylo veškeré zařízení chudé místnosti. Zrzavý se posadil a pokynul ke stolu, kde stála téměř prázdná láhev od pálenky.
„Tak pilně zaměstnán?"
„Pilně? Kde bych vzal co na práci! Už tam není jediná kapka!" Přitom se chopil láhve a jediným douškem si nalil zbytek do hrdla. Zrzavý se zasmál a mínil:
„Musíme ji tedy zase naplnit!"
„A za co?" zeptal se druhý výsměšně.
„Takže jste jako po požáru?"
„Dokonale!"
„Kde máte ženu?"
„Žebrá. Už čtyry dny nepřišla domů. Vegetí tam někde venku ve Florio a já tu dřepím a žízním! Netrpělivě na ni čekám, ale až přijde dóm, rozbiju jí kosti na kaši!"
„To nemáte co na práci?"
„Na práci?" vyjel na něj hromotluk zlostně.
„Chcete mě urážet?"
„To by mě ani nenapadlo!"
„Tak mě neznáte?"
„Ale znám, dokonce moc dobře!"
„Tak? Kdo teda jsem?"
„Tisícinásobný umělec Bormann."
„Ať to vezme ďas! Voň mě zná! Kdo vůbec jste?"
„To je vedlejší. Posílá mě kapitán."
„Hergot! Je to pravda?"
„Ano."
„Zdá se tedy, že je konec bídy! Z něj vždycky kápnou nějaký prachy!"
„Pomalu, pomalu!"
„Nebo že by ne? Tak to zase můžete klidně odkráčet. Kdo hledá mojí pomoc, musí mít na to, aby zaplatil."
„Když od vás něco chce!"
„Vy nic nechcete? Tak co nejrychlejc vypadněte! Nenechám se vyrušovat bez zisku a beztrestně!" Zrzavý sáhl do kapsy a zacinkal naditým měšcem.
„U všech čertů!" zvolal Bormann.
„To je zatraceně pří-jemnej zvuk! Jen s nima ven!"
„Jen pomalu! Nejdříve obchod a potom mzda."
„Pro mě — za mě! Ale něco byste měl vytáhnout hned, protože vás ujišťuju, že dokud ta flaška nebude naplněná, nebude se mnou řeč!"
„Dobře, takže kolik?"
„Dvacet krejcarů."
„Zde!" Vytáhl guldenovou minci a podal ji hromotlukovi. Ten ji rychle sebral a řekl:
„Celej gulden? O to lip! Počkejte!" Popadl láhev a vyběhl ze dveří.
„Bestie!" mumlal si zrzavý. Nebyl to samozřejmě nikdo jiný, než sám kapitán.
„S takovou sebrankou se musí člověk zabývat. Ale jsou to naopak nejlepší lidi!" Po krátké chvíli se Bormann vrátil. Jeho rozjasněný obličej zářil a lesklé oči vesele mžouraly.
„Tady nesu plnou flašku, druhou jsem vypil tam," rozplýval se.
„Teď můžeme mluvit o obchodech. Vysypte co po mně chcete!"
„Učinit vás šťastným!"
„Hergot! To je krásně řečený!"
„Vím, co říkám."
„Jen jestli to taky dodržíte!"
„Myslím, že ano."
„Nebo jestli to budete moci dodržet!"
„Žvásty!"
„Tváříte se moc honosně! Vy snad víte, co potřebuju a co mě udělá šťastným?"
„Ano."
„No, tak to řeknělč!"
„Potřebujete prostředky, abyste s několika lidmi mohl táhnout jako vynikající umělec přes celou zem."
„Bůh ví, že voň to uhádnul! Jo, umělec už jsem a ředitel chci bejt!"
„No, tak si můžete angažovat malou skupinu."
„Věděl bych koho! Moje žena a k tomu dva nebo tři, to by stačilo! Ale k tomu je zapotřebí moc peněz!"
„Kolik?"

„Dvě stě guldenů!"
„Sto padesát nepostačí?"
„Ne!"
„Dobře, kapitán vám těch dvě stě pošle." Bormann vyskočil ze židle jako píchnutý vosou, pohlédl na mluvčího a ujišťoval se:
„Pane, je to pravda, skutečně pravda?"
„Jaký bych měl důvod ke lži?"
„Jo, to bych vám ani neradil! Rozmlátil bych vás na kaši! Takže sem s těma prachama!"
„Pomalu, pomalu, můj milý!"
„Ach tak! Já jsem z ty radosti na něco úplně zapomněl! Co by to bylo za člověka, kterej by dal prachy jen tak? Co tedy t po mně kapitán chce?"
„Maličkost."
„Tak? Hm! Maličkost! To znám. Už jsem mu pár maličkostí prokázal, tak proč ne taky teď!"
„Vždyť vám pokaždé dobře zaplatil!"
„To je pravda! Vždycky byly mezi náma noblesní vztahy! Jakou maličkost máte na mysli teď?"
„Je to služba, kterou posloužíte i sám sobě."
„Napínáte mě!"
„Co člověk udělá pro bratra, udělá vlastně i pro sebe!"
„Ach, myslíte toho? Toho hloupýho chlapa?"
„Ano."
„Děkuju!"
„Proč?"
„Pro něj nehnu prstem!"
„Proč ne?"
„Nestojí za to, vůbec za to nestojí!"
„To byste mi musel vysvětlit!"
„Sám má na všem vinu! Proč teď sedí? Protože se nechal chytit!"
„Vás nikdy nechytili?"
„Hm, jo! A kolikrát!" Mohutně si přihnul z láhve a pokračoval:
„To mu tedy nebudu mít za zlý, ale to poslední mu prominout nemůžu!"
„Co?"
„Vloupačku u Hellenbachů."
„Co na tom vidíte tak neprominutelného?"
„Nechápete to? Potom jste stejně hloupej jako on! Seděl ve vězení?"
„Ano."
„Vylezl ven, aby se vloupal?"
„Ano."
„Víte, kdo mu v tom pomáhal?"
„No?"
„Kapitán, kdo jinej! Měl u toho nějakej dobrej úmysl, zaručeně se jednalo o nějakej chytrej trik. Ale brácha, ten pablb, se nechá čapnout! Já bych raději všechny zabil, než bych se nechal chytit!"
„Vaše tušení je v lecčems správné."
„Takže mám pravdu? Víte o tom něco?"
„Nemluvím o tom. Nechcete tedy pro bratra skutečně nic udělat?"
„Ne!"
„Náš rozhovor je u konce!" Vstal a chystal se k odchodu.
„Stát!" zavolal Bormann.
„Tak rychle to nejde! Peníze potřebuju a když to nejde jinak, budu se muset zabejvat mým bratrem." Zrzavý se pomalu posadil a řekl:
„Dobře! Vidím, že jste dostal rozum! Je to i pro vás lepší. Přejděme rovnou k věci!"
„Jo, přejděme rovnou k věci!" Přitom popadl láhev a dopil ji.
„Prve jste tušil velice správně," souhlasil zrzavý.
„Váš bratr byl díky kapitánovi, jehož to mimochodem stálo dost peněz, propuštěn ven —"
„Podplatil klíčníka?"
„Ano."
„Něco jsem slyšel."
„Udělali vašemu bratrovi na tváři červenou jizvu. Toho si měly oběti všimnout a tím by se podložila domněnka, že tuje někdo mimořádně podobný vašemu bratrovi, ale má na tváři znamení. Potom by mohl kapitán dokázat, že vloupání, za které sedí váš bratr ve vazbě, udělal člověk jemu sice podobný, ale s jizvou na tváři. Následkem toho by museli vašeho bratra propustit na svobodu."
„K čertu!"
„Nemám snad pravdu?"
„Určitě! Proklatě dohřej trik! To mohla vymyslet jen kapitánova hlava, žádná jiná!"
„Je to skutečně tak! Váš bratr byl dvakrát propuštěn ven. Poprvé to zkazil a podruhé se nechal chytit."

„To je ale tupec! Co teď? Nemyslím, že by se dal zachránit!"
„Prozatím je třeba, abychom získali čas a k tomu musíte dopomoci vy."
„Jak to?"
„Váš bratr musí být považován za blázna!"
„Hrome! Má se chovat jako cvok?"
„Tak nějak, ale ne docela. On bude skutečně tak trochu blázen."
„Ať vás vezme čert!"
„Teď ještě ne! Kapitán vašeho bratra potřebuje a udělá pro něj cokoliv. Existuje jistý lék, který dokáže u člověka přivodit šílenství. Rozumíte mi, můj milý?"
„Jo, takovejch prostředků je víc."
„Mohou být však nebezpečné nebo nespolehlivé."
„Belladonna?"
„Snad, nebo alespoň látka, která je obsažena v rulíku zlo-mocném. Říkají tomu atropin."
„Ten má bratr dostat?"
„Ano."
„Co když se z toho opravdu pomátne?"
„To přece má!"
„A když zůstane cvokem?"
„Kapitán se postará, aby se něco takového nestalo."
„Dobrý, kapitán takovejm věcem rozumí. Jak mám ale já pomoct svýmu bratrovi k zbláznění?"
„Nechápete to?"
„Zatím ne."
„No, vyšetřování bude přerušeno a leccos se zatím zapomene. Nemocný bude ostře sleďován, potom se zjistí, že je skutečně duševně nemocný, a odvezou ho do blázince."
„Ať to vezme čert! O tom nechci nic vědět!"
„Nesmysl! Tam už ho nebudou tak přísně hlídat. Získá určitou volnost, jaká je ve vězení nemožná!"
„Ach! Začínám to chápat! Pak bude vyzvednut?"
„Ano, pokud nebude osvobozen již dříve."
„Osvobozen?"
„Ano."
„Nemožný!"
„Proč ne? Není bláznovstvím se někam vloupat?"
„Hergot! Tam teda míříte! Má se předpokládat, že už je padlej na palici delší dobu?"
„Jistě!" Hromotluk pomalu kývl hlavou a položil jednu nemálo důležitou otázku:
„Jak však dostane bratr ten lék?"
„Vaším prostřednictvím!"
„Cože? To jste se asi trochu přepočítal! I kdyby spolu nechali mluvit všechny bratry, nás dva nikdy. V žádným případě za ním nemůžu, jsem u nich ještě černěji zapsanej, než voň."
„Jistě, že to nemůže jít normální cestou. To bychom mu nepomohli, naopak, ještě bysme mu pritížili. Ne, to se musí stát tajně. Vy jste mimo jiné umělcem na trapéze a laně?"
„No jasně! Umím všechno!"
„Pak jste muž, jakého potřebujeme!"
„Jakým způsobem?"
„Hm, musí se použít žebřík."
„Teda zvenčí?"
„Ano."
„Na vokno jeho cely?"
„Jistě."
„Víte, kde je?"
„Velice přesně. Ptal jsem se známého, který je přítelem vězeňského duchovního."
„Fajn! Bylo by čertovsky nepříjemný, kdyby člověk lezl do špatnýho vokna."
„Samozřejmě! V takovém případě musí být člověk opatrný a pečlivý."
„Ale žebřík zvenčí? Proklatá historka!"
„To je pravda. Kapitán sestavil žebřík ze železa když se složí, dosáhne až do třetího patra. Ten žebřík však padl policii do rukou i s vaším bratrem."
„Ten chlap by skutečně zasloužil nejmíň jednu pořádnou do čumáku! Ještě, že znám naše vězení tak dobře! Kde je bratr držen ej?"
„Směrem do dvora."
„Ve kterým patře?"
„Ve třetím. V přízemí nejsou cely, takže troje schody, druhé okno od rohu."
„Tak, tak! Hm, hm! Ale teď mě něco napadlo!" Co7"
„-u.
„Nedal by se sehnat žebřík od hasičů?"
„Nesnadno."

„Proč?"
„Za prvé bychom žádný nesehnali tak rychle —"
„Ó, velice rychle! V zahradě blízkýho hostince má přece tréninkový plac sbor dobrovolnejch hasičů! V jedny kůlně jsou žebříky schovaný."
„To by bylo dobré! Ale musel byste žebřík zaháknout na oknech spodních cel!"
„No a co?"
„Vězeň v cele by to mohl vidět a prozradit."
„Nesmysl! Žádnej zajatec není tak špatnej, aby prozradil druhýho. Mimoto můžu s sebou vzít něco, abych ho přinutil k mlčení, nějakej žvanec nebo flašku."
„Když i přesto zavolá stráž?"
„Žvásty! Než tam přijde, budu už dávno dole a za zdí! Ten lék zabere hodně místa?" Ne "
„rNC.
„No, tak je to ještě snadnější, než jsem si původně myslel. Takže dojednáno, tuhle věc beru!"
„Kolik budete potřebovat lidí?" Hromotluk se na něj chvíli díval a potom vypukl v hlasitý smích. Konečně se ptal, stále se smíchem:
„Kolik lidí?"
„Ano."
„Myslíte si, že bych měl s sebou táhnout celej husarskej pluk?"
„To ne, ale —"
„Co? Hm, nepotřebuju žádnýho člověka, akorát dva žebříky: první k voknu druhýho a druhej k voknu třetího patra. Hasičský žebříky nejsou těžký, unesu jich dva tucty nebo ještě víc!"
„A když se něco stane?"
„Co by se mělo stát? Myslíte si, že jsem tak hloupej jako brácha, kterej se nechal čapnout? Nanejvejš budu potřebovat jednoho chlápka, kterej zůstane venku u zdi a bude dávat bacha, aby mě nikdo nepřekvapil."
„Dobře! To je ještě lepší. Chtěl bych si být jistý, že vše proběhne bez překážek."
„Takže půjdete se mnou?"
„Ano."
„To se hodí. Kdy?"
„Ne moc brzo. Nejraději až k ránu v té době je spánek nejhlubší."
„Kde se sejdeme?"
„Mám vás vyzvednout zde?"
„To se taky hodí. Máme ještě něco k projednání?"
„Asi už ne. To bude všechno."
„To se pletete," prohlásil hromotluk s úsměvem.
„No, tak co?"
„Peníze!"
„Ach tak! To je pro vás to nejdůležitější, že?"
„To si myslím! Hrome, bez peněz nehnu jediným článkem prstu! Takže dvě stě guldenů?"
„Ano."
„Sem s nima!"
„Ohó! Tak rychle to zase nejde! Myslíte si, že člověk zaplatí za práci dříve, než začne?"
„Já vás neoklamu!"
„To vím, a taky nejsem člověk, který se nechá jen tak oklamat!"
„Co, chcete zaplatit až na konci představení?"
„Vlastně bych měl, neboť člověk nikdy nemůže být dost opatrný."
„Sakra! To platí na mě?"
„Ano."
„To bych si vyprosil! Opakuji, že vás neoklamu!"
„A já opakuji, že to vím! V obchodech jste poctivý, ale jak je to s tou spolehlivostí dál?"
„Co tím myslíte?" Zrzavý ukázal na prázdnou láhev od pálenky a mínil:
„Vidíte? Když vám dám peníze, budete pít tak dlouho, dokud budete moci! Až potom přijdu, nebudete k potřebě."
Hromotluk se zahleděl před sebe a po chvíli zabručel:
„Hm! Nejste skutečné daleko od pravdy!"
„Tak vidíte!"
„No jo. Jsem prokletej chlap. Chtěl bych mít nějakou tu uměleckou společnost, ale když budu dneska pít, nic z toho nebude."
„Proto bude lépe, když vám nyní nic nedám."
„Tak jo! Ten gulden mi vystačí až do večera."
„Tak ujednáno. Adieu!" Vstal a podal hromotlukovi ruku.
„Ohó!" zvolal tento a rychle stáhl svou zpět.
„Co ještě?"
„Teď řeknu já, jako vy prve, že to nejde tak rychle. Ještě nejsme hotovi!"
„Už mě nic nenapadá."
„Nic jiného taky není, jedná se pořád o ty prachy! Říkáte, že je dostanu dneska večer. Ale kdy?"

„Až skončíme."
„To mě ani nenapadne! Vyžaduju čistou hru!"
„Budu jednat čestně."
„No tak tu částku rozdělíme. První dfl mi dáte až vyrazíme a druhou stovku tehdy, až bude celá historka u konce!"
„S tím souhlasím."
„Jistě?"
„Jistě!" Poté si spolu plácli a rozešli se.
Zrzavý zůstal v této části města. Šel podél vody, zabočil do jedné úzké uličky a zastavil se před starým domem, který byl tak úzký, že vedle vstupních dveří našla místo jen dvě malá okénka. Zaklepal. Za téměř slepým oknem se objevil jakýsi obličej. Trvalo ještě hodnou chvíli, než se zamčené domovní dveře otevřely. Objevil se dlouhý hubený mužík, kost a kůže. Jeho m brada byla ostrá, jeho nos byl ostřejší a jeho pohled byl nejostřejší. Pečlivě si prohlédl příchozího a potom se zeptal:
„Koho hledáte?"
„Vás!"
„Vy mě znáte?"
„Velice dobře."
„Kde? Nahoře nebo dole?"
„Dole."
„Vepředu nebo vzadu?"
„Úplně vzadu."
„Ach! Vy jste — jste — jste —"
„Buďte ticho a raději vejděme!" Zatlačil ho do úzké chodby a vstoupil do místnosti. Do nosu ho udeřil odporný zápach. U stolu sedělo pět ošklivých ženských, zaměstnaných výrobou doutníků. Navlhčený tabák ležel na podlaze, pod stolem, pod kamny, pod židlemi, na parapetech, prostě všude. Nebylo zde k vydržení. A stejně jako místnost vypadaly i ženštiny. Zvědavě civěly na příchozího, ale dál beze slova rolovaly své smotky. Starý pokynul k lavici u kamen a pobídl ho:
„Posaďte se a pokud mi přinášíte něco mimořádného, zapalte si doutník. Čerstvě zhotovené chutnají nejlépe."
„Pěkně děkuju!"
„Proč ne? Jette, podej jeden pánovi!" Oslovená byla z žen nejmenší, ale asi nejhezčí. Přesto by člověk potřeboval nemálo odvahy už jen k tomu, aby jí alespoň podal ruku. Vzala smotek, zabalila ho do listu, užmoulala špičku a celý zázrak potřela lepidlem, které se podobalo bahnu z rybníka a ještě hůře páchlo, a když ani přes jeho kvalitu nechtěl doutník držet, jeho soudržnost podpořila důkladným plivan- čem. Poté nabídla popsané Habanna caballeros s milostivým úsměvem cizinci. Zatvářil se, jako by měl smrt v patách, bránil se oběma rukama a volal:
„Děkuji, děkuji, paní Henrietto! Nikdy jsem nekouřil! Mám příliš slabé plíce a tabák nesnáším!"
„Jak?" divil se starý.
„Vy znáte tak dobře mou rodinu? Odkud víte, že Jette byla vdaná?"
„Vidíte, že to vím, pane doktore!"
„Doktore? Nebesa, vy jste ale nóbl chlap!"
„Takový jsem stále a doufám, že vám to dnes dokážu!" Přitom se dotkl rukou pravého oka, jako by si je chtěl utřít. Starý bývalý apatykář si toho hned všiml. Zvedl se s výrazem úcty, ještě jednou si muže pečlivě prohlédl a potom řekl:
„Promiňte! Znáte mě dole a vzadu, jste obeznámen se znamením — vy nejste obyčejný muž!"
„To můžete mít pravdu."
„Čím vám mohu posloužit?"
„Potřebuji vaši lékárnu."
„Dobrá, pojďme dolů!" Tu se ozval hlas té malé:
„Otče? Drahý otče!" A hlasy ostatních se přidaly:
„Otče! Nesmíme jít s tebou?" Starý zůstal stát a tázavě pohlédl na cizince.
„Víte, co mají na mysli?"
„Ano, nejvzácnější doktore," odvětil tázaný se smíchem.
„Smějí?"
„Jestli to dovolíte —"
„Rád? Ale zaplatit musíte vy!"
„To se rozumí samosebou. Pojďte, milé dámy!" Gelá společnost opustila páchnoucí místnost. Apatykář se ještě jednou podíval, jestli jsou domovní dveře pořádně zajíš- lil těny a otevřel dřevěné padací dveře uprostřed chodby. Ukázaly se úzké kamenné schody, vedoucí do sklepní místnosti. Místnost byla značně rozsáhlá. Hořelo zde několik lamp, jejichž světlo dostatečně osvětlovalo přední část sklepa. Stálo tu několik poloshnilých lavic a stolů, na které pětice dam usedla. V rohu byl postaven sud a vedle něj plechový hrnek. Apatykář napustil cosi ze sudu do hrnku a podával to cizinci. Ten opatrně usrknul. Byla to nejobyčejnější bramborová pálenka. Podal hrnek dámám a ty s opravdovou chutí začaly upíjet jeho obsah.
„Tak pojďte dál!" prosil apatykář. V pozadí byly dveře oddělující sousední prostoru. Vstoupili tam. Ve svitu lampy, kterou držel apatykář v ruce, se dal rozpoznat hrůzný nepořádek, sestávající z bylinek, květin, lahví, misek, kelímků a všeho možného podobného i nepodobného harampádí. Z tohoto mumraje vyčnívalo několik stoliček.
„Budeme jednat o nějakém tajemství?" tázal se starý.
„Ano."

„Tak zamknu." Zavřel dveře, zasunul zástrčku a pln očekávání se posadil na stoličku. Také druhý se posadil. Sáhl si do kapsy, vytáhl minci, ukázal ji apatykáři a zeptal se:
„Znáte to?"
„Můj Bože! Sám kapitán!" S těmito slovy vyskočil překvapeně ze své stoličky.
„Zůstaňte sedět!" nařídil kapitán.
„Odpovíte na mé otázky."
„Jsem vám úplně a docela k dispozici!"
„Existuje nějaký prostředek, který by mohl u člověka vyvolat na určitou dobu šílenství?"
„Ano."
„Je jich snad více?"
„Samozřejmě, existují různé prostředky a to podle toho, nač je potřebujeme."
„Hlavně si pamatujte, že míním k dočasnému účinku!"
„Rozumím."
„A potřebuji takový, aby se nedal lékaři zjistit."
„To je těžké, velice těžké!"
„Ale možné?"
„Doufám. Ale bude to drahé, velice drahé!"
„Mlčte, starý! Víte, že se nemusíte ničeho obávat! Vždy zaplatím, co si řeknete. Můžete takový prostředek sehnat?"
„Kdy?"
„Do dnešní půlnoci."
„Hrome! Čas je příliš krátký!"
„Později mi nebude k ničemu! Chcete nebo ne? Mám ještě jiné, na které se mohu obrátit!"
„Ne, ne, ne! Prosím, jen zůstaňte! Přece vám pilně a rád sloužím! Musím se však zeptat na nějaké podrobnosti."
„Jaké podrobnosti míníte?"
„Nejdříve stáří a postavu nemocného."
„Dvaatřicet let s postavou Goliáše."
„Jaké prodělal nemoci?"
„Nikdy se ho žádná nedotkla."
„Měl by být přiveden až k zuřivosti?"
„Ne."
„Tedy tiché pomatení?"
„Ano. Nesmí fantazírovat a mluvit z cesty, aby nic hloupého nevyžvanil. Rozumíte mi?"
„Jistě! Jak dlouho má pomatenost trvat?"
„Řekněme tak tři měsíce."
„Dobře. Nebude to těžké."
„Může to být podle potřeby prodlouženo?"
„Zajisté."
„Kolik dávek musí dostat?"
„Pouze jednu jedinou."
„To je dobré, výborné! Ale nemůže mu tato dávka nějak ublížit na těle?"
„Jistě! Musím k vám být otevřený."
„Ty následky se nedají odstranit?"
„Dají musí to však být léčeno včas." Tu se oba zaposlouchali. Přední sklepní dveře se otočily ve svých vrzajících pantech. Ozval se mužský hlas a děvčata mu vesele odpovídala.
„Kdo je to?" ptal se kapitán tiše. Apatykář chvíli naslouchal a uklidňoval ho:
„Žádný strach, pane! Je to můj dobrý přítel."
„Zasvěcený?"
„Ještě ne."
„Myslíte tím, že jednou bude patřit k nám?"
„Ano."
„Až půjdu pryč, uvidí mě. Proto potřebuji vědět, co je to zač."
„Je to sluha knížete Befoura."
„K čertu! Toho? Chlape, jak neopatrně jednáte! Dávejte si na něj velký pozor, ano?"
„Proč?"
„Zdá se, že kníže je nám nepřátelsky nakloněn!"
„To dobře vím. O to lepšího přítele máme v jeho sluhovi."
„Nebo špeha!"
„V žádném případě. Už se nezdrží dlouho v dosavadním zaměstnání, které si nijak nechválí."
„Už má jiné?"
„Tak nějak."
„Kde?"
„U — hm — u mé." Kapitán se překvapeně podíval na starého. Potom pokýval hlavou a zeptal se:
„U vás? Jako co?"
„Jako — hm, možná jako zeť."

„Co? On si chce vzít některou z vašich dcer?"
„Doufám, že to udělá!"
„Kterou?"
„Jette, tu nejhezčí."
„Je starý?"
„Ne, mladý."
„Ošklivý?"
„Naopak, pohledný."
„Člověče, dávejte si pozor! Zdá se mi, že v této záležitosti není všechno v pořádku!"
„Naopak, vše je v nejlepším pořádku!"
„Ale hezký, mladý muž, který navštěvuje takový dům, přece nemůže —" Zarazil se, aby apatykáře neurazil. Ten se vítězoslavně zasmál a řekl:
„Rozumím vám, rozumím! Nepovažuju své holky za žádné krasavice a už jsem si stejnou otázku položil dávno. Je tu ale věc, která mě přímo uklidňuje."
„Jaká?"
„Tento mladý muž studoval gymnázium, ale kvůli chudobě se stal číšníkem. Jeho nejoblíbenějším předmětem byla chemie a tu provozoval dál i jako číšník. Leží mu v srdci, duši i těle. Vím jaké to je, protože mně se vedlo stejně."
„Rozumí něčemu?"
„Pane, on je ještě chytřejší než já! Potom se dostal do služeb knížete Befoura a tam dál tajně experimentoval. Kníže to odhalil a přísně mu to zakázal. Když to nepomohlo, zničil mu celou jeho malou, za vydřené peníze koupenou laboratoř zničil a rozbil. Od té doby se datuje jeho zlost a dokonce nenávist k jeho osobě!"
„Ach! Skutečně?"
„Ano. Žhne touhou po pomstě."
„Jak se dostal k vám?"
„Potkal jsem ho čirou náhodou v hostinci. Dali jsme se do řeči o chemii. Řekl jsem, že jsem taky odborník a když jsem si všiml, že je tím celý posedlý, nabídl jsem mu k experimentování svůj sklep. Nyní zde tráví všechno své volno a domnívám se, že odtud nebude chtít nikdy odejít. Jeho pán se to pochopitelně nesmí dozvědět." Starý netušil, že ono první setkání v hostinci nebylo žádnou náhodou, ale bylo naaranžováno chytrým Adolfem.
„Když je tomu tak," mínil kapitán,
„tak bych ho docela rád poznal osobně."
„To je snadné. Stačí, když si k nim sedneme."
„Dobře! V naší záležitosti jsme tedy u konce?"
„Až na cenu."
„Kolik žádáte?"
„Dvacet guldenů, protože vy nesmlouváte, pane."
„Zde jsou!" Vytáhl peněženku a vložil mu částku do ruky. Poté se zvedl ze své stoličky a řekl tiše:
„Jsem architekt a jmenuji se Jakob. Nejsem zdejší, ale hledám si v rezidenci místo."
„Dobře! Pojďme!" Otevřel dveře a oba vstoupili do přední místnosti. Tam seděly dívky kolem Adolfa. Už společně vyprázdnili několik pohárů, ale dosud na nich nebylo vidět žádné působení ďábelského lekrvaru.
„Buďte vítán, milý Adolfe!" pozdravil bývalý apatykář.
„Máte dnes volno?"
„Naštěstí ano."
„Jak dlouho?"
„Dokud se mi zachce."
„Cože? Tak dlouho, jak se vám zachce?"
„Ano. Dal jsem výpověď a požádal o dovolení, abych se dnes mohl podívat po jiném zaměstnání."
„A to taky uděláte?"
„To mě ani nenapadne! Už nikdy nebudu sloužit pánům, chci se konečně postavit na vlastní nohy. Nějaký malý úspory mám a to stačí, abych si otevřel obchůdek. Při tom můžu ještě navíc experimentovat podle nálady. Kdo dneska vynalezne nějakou novou mast nebo náplast, může se stát za krátkou dobu milionářem."
„To považuju za rozumné. Ale uvědomujete si, že k takovému obchodu patří především žena?"
„Hm! To dobře vím!" Přitom hodil pohledem na malou Jette, která si právě přikládala pohár k ústům.
„Měl byste se po nějaké poohlédnout," pokračoval starý.
„Nebudu muset ani běhat daleko! Nechcete se tu s námi na chvíli posadit?"
„Na chvíli ano. Tento pán se jmenuje Jakob a je architektem. Hledá nějakou práci v rezidenci — a zde je sluha knížete Befoura, ale kašle na své zaměstnání. Pánové se tedy znají a teď, Jette, nalej!" Tím byli pánové seznámeni. Apatykář se posadil ke svým dcerám a také kapitán přisedl. Zařídil to tak, aby seděl přímo naproti sluhovi knížete a mohl ho co nejlépe pozorovat. Jeho nedůvěra zmizela a v duchu si říkal, že by se svým protějškem mohl udělat výborný tah. Kdyby měl v domě knížete spolehlivého špeha, bylo by mu to k velkému prospěchu. Pilo se. Ani baron, ani sluha knížete na sobě nedávali znát, jakou námahu je stojí polykat tento mizerný apatykářův trunk. Tvářili se, jako by jejich hrdla byla na takové nápoje zvyklá a snažili se udržet veselou náladu a rozhovor. Zároveň se každý snažil vyzpovídat druhého, aby si o něm udělal jasno. Panovala výtečná nálada. Nejveselejší byla Jette, apatyká-řova
„nejkrásnější" dcera. Její milovaný se nacházel zde, v krátké době mohla očekávat jeho žádost k zásnubám a zanedlouho by se stala jeho ženou ženou tak vzhledného muže! Plavala v moři blaha a její dobrá nálada se přirozeně

přenesla i na ostatní. Sluha Adolf se ukázal jako veselý společenský člověk. Sršel vtipem a legráckami, které prošpikoval poznámkami a názory, jenž přiváděly barona k domněnce, že s morálkou tohoto chlapce to není zase úplně nejlepší. Předsevzal si, že mu sáhne ještě lépe na zoubek, což však nebylo možné v přítomnosti ostatních. Z tohoto důvodu se nezvedl dříve, dokud se i sluha nerozhodl odejít. Spolu opustili dům apatykáře. Venku šli ještě kus spolu a když Adolf zastavil na jednom rohu, ukázal rukou na boční ulici a řekl:
„Nyní se musíme rozdělit, milej pane Jakobe. My bydlení, to znamená palác pána, leží v tomhle směru."
„To přece není důvod, abychom se už rozloučili!"
„Zdálo se mi, že jdete rovně?"
„Jsem pánem svého času. Mohu jít kdy a kam se mi zlíbí."
„Vy šťastlivce!" Tato slova byla vyřčena s velice dobře vypočteným povzdechem. Baron to zaregistroval a mínil s lítostivým tónem:
„Vy chudáku! Ano, služba u pánů je těžká a nepříjemná věc! Ano, vy se mi líbíte, proto s vámi tak srdečně cítím. Musíte už jít domů?"
„Ne, už jsem řekl, že mám dneska volno."
„Tak proč bychom se měli tak rychle rozejít? Nebo si mám myslet, že se necítíte dobře v mé společnosti? To by mě velmi mrzelo. Už jsem se zmínil, že jste mi sympatický, a rád se s vámi blíže seznámím." Chytrý policista si všiml, že musí uchopit příležitost. Ani ho nenapadlo věřit tomu, že tento muž je cizím v rezidenci a dokonce architektem. Považoval ho za zloducha, jenž mohl být v nějakém vztahu s tajemným kapitánem. Tušil, že tento architekt si přeje s ním vejít ve známost hlavně proto, aby si mohl zajistit nejrůznější a nejčerstvější informace ohledně knížete Befoura. Předsevzal si, že přistoupí na hru a odvětil:
„Co si myslíte? Náš rozhovor mi potvrdil, že jste mužem výtečných znalostí a známost s vámi by byla pro mě výhodná. Budu otevřenej a přiznám se, že i vaše osoba je mi sympatická. Taky já si přeju, abysme se dneska neviděli naposledy."
„Ano, tak je to správné! Tomu říkám, že to bylo řečeno z duše! Byl bych rád, kdybychom mohli zůstat ještě chvíli spolu přirozeně, pokud jste stejného mínění jako já."
„Souhlasím."
„Dobře! Zde je má ruka! Buďme přátelé!" Baron podal při chůzi Adolfovi ruku. Ten ji přijal a řekl vesele:
„Zde! Budiž! I když se nehodí pro sluhu pána vstupovat v nějaký známosti. Není na to čas, aby se mohl věnovat přátelům. Ale už jsem řekl, že v současný službě nezůstanu a najdu si něco, kde budu mít dost času k tomu, věnovat se přátelům."
„To mě těší! Nerozloučíme se tedy hned?" Ne " „1>C.
„Co uděláme? Neznáte v blízkosti nějakou krčmu, kde by se mohl člověk klidně posadit a pohovořit si o tom či onom, aniž by ho někdo rušil?"
„Hm!" zabručel Adolf a zamyšleně si přejel po čele.
„O jedny takový krčmě dobře vím, ale —"
„No, ale — co při tom může být za ‚ale?"
„Docela důležitý ‚ale. Je to totiž vinárna."
„To ve vás vyvolává obavy?"
„Jo, samozřejmě."
„Proč?"
„Hm! Nerad bych se blamoval."
„Jak blamoval?"
„No, už jsem řekl, že jsem se hodně zabejval chemickýma pokusama. To stojí prachy a tak —" Rozpačitě se zarazil. Baron se rozesmál a ptal se:
„Takže to není příliš valné s vaším měšcem, že ano?"
„Jo," přitakal sluha,
„tak je to."
„A to vás přivádí do takových rozpaků?"
„No jasně! To není obyčejná vinárna, kde člověk dostane Griinberger, láhev za dvacet krejcarů. Ale chtěl jste knajpu, kde nás nebudou rušit, a tomu by tahle vinárna vyhověla. Mají tam takový oddělení pro dvě, tři nebo čtyři osoby. Jenže ceny jsou takový, jaký si já dovolit nemůžu!"
„Tím se netrapte! Sice nejsem boháč a nyní navíc nemám práci, ale sklenku vína mohu svému dobrému příteli přece jen zaplatit." Adolf byl knížetem velmi dobře placen, ale mluvil o údajné chudobě, aby zjistil finanční situaci svého nového přítele. Architekt bez práce a zaměstnání si v žádném případě nemůže dovolit pít drahé víno. Pokud Jakob s návštěvou vinárny souhlasil, dalo se tušit, že podezření policisty nebylo bezdůvodné. Odvětil tedy pokyvujíc hlavou:
„Jenom sklenici? To nestačí? Tam, kam chceme jít se neprodává na sklenice, člověk musí hned koupit celou láhev."
„No, to také ještě není neštěstí! Na dlažbě neskončím. Jen mě tam klidně zaveďte!" Baron znal všechny lokály ve městě. Ke své radosti si všiml, že ho Adolf vede do jedné z těch honosných vináren, kde jsou oddělené koutky. V jednom z nich se usadili, nechali si donést podle lístku vína pro každého, a když se číšník vzdálil, rozvalil se baron pohodlně na židli, rozhlédl se po místnosti a mínil:
„Skutečně to tu není špatné, třebaže se víno nevyrovná tomu, jaké popíjí váš pán." Adolf mávl opovržlivě rukou a řekl:
„Které pije jedině on sám!"
„Hm, přece si také můžete občas dopřát sklenku?"
„Já? My, sluhové? Co vás napadá! Tenhle kníže voň Be-four je největší krkoun, jakej kdy žil! On pije nejlepší značky,

ale sluhové dostanou jen v neděli po obědě sklínku Moselský kytičky. A co je to za kytičku! Chutná jako by člověk spolknul koš štětek na holení nebo rejžáků!"
„Fujtajbl! Ale když má společnost při obědech nebo večeřích, musí přece podávat víno. A to se snad vyskytne alespoň doušek pro vás?"
„Jo, přípitek! Společnost a večeře! Jen se zeptejte v celý rezidenci, jestli k sobě někdy někoho kníže pozval na večírek!"
„Skutečně? Myslel jsem, že je milionář?"
„To taky je a jakej! Myslím si, že má tolik milionů, jako mám já feniků!"
„A přitom tak lakomý?"
„Doslova rafinovaně lakoměj! Musím vám něco vyprávět." Byl stejně rafinovaně chytrý, jako chtěl ukázat svého pána rafinovaně lakomého. Vyprávěl o knížeti zkazky, které byly přiměřené současné situaci a jeho účelu. Zmínil se, že není ve svém postavení jen nespokojen, ale že svého pána doslova nenávidí. Ano, dokonce učinil několik jakoby nechtěných poznámek, které daly vytušit, že kuje tajnou pomstu a vůbec mu není proti mysli jí povolit uzdu, kdyby se naskytla nějaká vhodná příležitost. Baron pozorně poslouchal. Neměl nejmenší tušení, že mluvčí je zakuklený policista. V duchu se radoval, že ho našel, a byl naprosto přesvědčený, že ho zaměstná jako nástroj svých plánů.
„To je skutečně smutné," podotkl, když Adolf skončil.
„Nikdy bych si milionáře nepředstavoval jako lakomce. Takže vám nedá téměř najíst!"
„Jo, tak je to!"
„Ani vám nedopřeje té radosti, abyste se ve svém volnu mohl věnovat svému koníčku?"
„Retorty a zkumavky mi rozbil napadrť!"
„Aniž by vám nahradil ztrátu?"
„To by ho nikdy nenapadlo!"
„To není jen nespravedlivé, člověk by tvrdil, že je to spíš škodolibé!"
„Nic jinýho! Hrome! Chtěl jsem —" Polekaně se zarazil.
„No, co jste chtěl?" Jeho zrak s napětím spočíval na sluhovi, jehož tvář vyjadřovala jakési vnitřní rozrušení.
„Ach, nebylo by dobrý o tom mluvit!"
„Proč ne?"
„Nesmím se dopustit neopatrnosti!"
„Hecy — kecy! Máte mě za křiváka?"
„V žádném případě! Chápete, že při takovém zacházení musí jednomu přetýct žluč!"
„Jistě! To je logické! Jiný by asi nebyl tak trpělivý, jako vy. Jistě by — hm!" Nyní to byl baron, kdo opatrně zarazil řeč.
„Mluvte dál! Jen klidně mluvte dál!"
„No, on by takového knížete jednou pěkně vypekl!"
„To je pravda! Vypekl! Ale jak?"
„Nechal by ho zaplatit za své ztráty."
„Myslíte, že bych měl knížete žalovat?"
„To ne. Žaloba by byla ta největší hloupost! Proti takovému muži vystoupit? Ne, na místě by byla vlastní pomoc."
„Vlastní pomoc? Hm!" Vrhnul kolem sebe opatrný pohled a přikývl, jako by souhlasil se slovy společníka.
„Ano," pokračoval baron,
„bezohlednost proti bezohlednosti! Ale to nemůže udělat každý."
„Jak to myslíte?"
„K tomu patří chytrost!"
„Považujete mě za tupce?"
„To ne! Ale nesmí chybět ani odvaha."
„Snad mě nemáte za zbabělce?"
„To taky ne. Na vašem místě bych věděl co dělat!"
„Tak to řekněte!"
„Na to si dám pozor," prohlásil baron opatrně.
„Krucifix! Myslíte si, že jsem člověk, kterej pohrdne dobrou radou?"
„Známe se příliš krátce, přesto se přiznám, že bych vám rád plně důvěřoval."
„To taky můžete. Jen klidně mluvte!"
„No, tedy se toho odvážím. Vy se chcete, jakmile opustíte své nynější zaměstnání, hned začít věnovat chemii?"
„To je my přání. Chemie je moje vášeň!"
„A k tomu mít nějaký obchůdek, který vám poskytne dostatek času na koníčka a slušně vás uživí?"
„Tak nějak."
„K tomu je třeba peněz!"
„Nějakou maličkost jsem již dříve ušetřil a taky ten starej apatykář bude muset něco vysolit, když si vezmu za ženu jeho Jette."
„To ano, ale bude to stačit?"
„Doufám!"
„Mám strach, že právě naopak. Mimoto, řekněte mi prosím otevřeně, jestli tu dívku, nebo lépe řečeno, tu malou dívku Jette, si budete brát ze skutečné lásky?"
„Hm!" zabručel Adolf rozpačitě.
„Takový prima chlap, jako jste vy! Nemohl byste se poohlédnout po nějaké hezčí, příteli?"

„Ale ne s penězma!"
„Nesmysl! Kdo je od přírody vybaven tak štědře jako vy, ten sežene i dívku, která nějaký ten tolar bude mít! A jak tak toho starého znám, nemá toho zase tolik. Kdyby přesto měl víc, než si myslím, vyvaroval by se, aby to nacpal do rukou vám. Je nepoddajný, třebaže ne tolik, jako váš milionářský kníže voň Befour."
„Pane, chcete mi přidělávat starosti?"
„Ne. Chci vám jako přítel postavit pravdu přímo před oči. A co když vám starý vůbec nic nedá, třebaže si vezmete Jette jen kvůli penězům?"
„To by bylo čertovsky špatný!"
„Jistě! A mimo to jsou i jiné prostředky, jimiž byste dosáhl svého účelu."
„Neznám jedinej!"
„Ale já ano!" Přitom se zatvářil velmi tajemně. Adolf ho chvíli pozoroval a konečně se pln očekávání zeptal:
„Řekněte mi ho?"
„Rád! Ale umíte mlčet, milý příteli?"
„Nikdy jsem zbytečně nekecal!"
„Chcete si snad postavit krámek, restauraci nebo něco takového?"
„To je můj sen!"
„No, tak znám jednoho, jenž by vám na to poskytl prostředky."
„Krucifix!"
„Dal by vám tolik, abyste vedle toho mohl provozovat i chemii — váš koníček, jak říkáte."
„To by musel bejt anděl!"
„To asi ne, protože neudělá nic bez nějaké protislužby."
„Udělám pro něj všechno!"
„I tehdy, kdyby požádal o něco, co není zrovna v souladu se zákony?"
„Žvásty! Co je to zákon?!" Slova byla vyřčena tím nejopovržlivějším tónem. Baron se nad tím velice zaradoval. Zeptal se:
„Jak to myslíte?"
„Hm, myslím, že zákony jsou daný nějakejma lidma. Když je vymejšleli, neptali se mě na můj názor! Co mám potom dělat, když se mi nehodí, když je pro mě výhodnější jinej přístup?"
„Vidím, že nejste hloupý chlapík. Budeme tedy mluvit otevřeně. Slyšel jste někdy o tajemném kapitánovi?"
„Jo. Ale jak o něm víte vy? Myslel jsem, že jste zde cizí?"
„Nemá lidi i mimo město?" Adolf se zatvářil udiveně. Podíval se na Jakoba s výrazem příjemného překvapení a mínil:
„Chcete tím říct, že —"
„Že —?" smál se druhý.
„Že máte něco společnýho s kapitánem?"
„Hm! Kdyby tomu tak bylo?" Tu vyskočil Adolf, udeřil pěstí do stolu a zvolal s radostně planoucím zrakem:
„Sakra, to byste byl můj člověk!"
„Pssst! Pomalu! Zdá se, že tu nemají příliš silné zdi!"
„To je fakt! Hergot, to je štěstí, že jsem vás dneska potkal!"
„Proč?"
„Už dlouho si přeju kapitána potkat!"
„Tím já ale nejsem!"
„Ale jste s ním v kontaktu!"
„Ani to jsem doslova neřekl!"
„Ale já to vím! Člověk musí bejt opatrnej, ale vy jste prve řekl, že budeme mluvit otevřeně. Opakuju teď ty vaše slova. Jsme tu sami a nikdo nás nemůže slyšet. Řekněte mi teda otevřeně, proč jste se zmínil o kapitánovi?"
„Protože vím, že dobře platí."
„To se dá očekávat!"
„Navíc pomáhá svým lidem nahoru. Nebylo by pro něj těžké, aby vám zařídil restauraci."
„No jo, ale co by za to chtěl?!"
„Ó, nic moc. Myslím, že by mu udělalo radost, kdyby věděl, že se tak rád zabýváte chemií."
„Jo," přitakal Adolf zamyšleně,
„na tomhle poli bych brzy našel příležitost k vděku. Vy už jste ho viděl a znáte ho osobně?"
„Ne. Mohu vás však každým okamžikem doporučit do jeho služeb. Chci se vám přiznat, že nejsem žádný architekt."
Policista předstíral obrovské překvapení.
„Co jste to řekl?" zvolal.
„Ano," pokýval baron.
„Jsem zcela něco jiného, než se zdá. Nebude pro mě příliš namáhavé, abych vám byl užitečný.1"
„To by byl dneska nejšťastnější den mýho života! Co myslíte, mám nechat Jette běžet?"
„Klidně!"
„A co potom?"
„To projednáme. Záleží na tom, jestli mohu být přesvědčen, že jste mlčenlivý."
„Můžete si mě vyzkoušet!"
„To samozřejmě udělám."
„Kdy?"

„Kdy? Už dnes."
„Nejsem proti a zkoušce se klidně podvolím." Tu se baron zvedl a několikrát se prošel po malém koutku. Potom opět usedl, usrknul ze sklenice a poučoval:
„Kdo se chce nechat zaměstnat kapitánem, musí mu nejdříve složit přísahu věrnosti!"
„K tomu jsem připraven!"
„Kdo poruší tuto přísahu, je potrestán smrtí!"
„Nikdy ji neporuším!"
„Než je někdo do spolku přijat, musí složit zkoušku, jestli jsou jeho služby potřebné."
„Jsem srozuměn s každou zkouškou."
„Říkáte to tak snadno, i když si musíte být vědom toho, že po vás nebude žádáno nic jednoduchého!"
„Akorát doufám, že po mně nebudou chtít nemožnosti a že mě potom dobře zaplatěj!"
„Samozřejmě! Domnívám se ale, že by pro oba bylo výhodnější, kdybychom se přestali zabývat nepotřebným úvodem. Půjdeme rovnou k cíli. Znám malou restauraci, která by vám mohla být vhod."
„Skutečně? Kterou myslíte?"
„Znáte lokál ‚U svornosti?"
„Velice dobře! Chtějí ho dát do pronájmu nebo dokonce prodat."
„Kapitán vám rád zaplatí nájemné a když uvidí, že jste věrný, pravděpodobně vám ten dům koupí."
„Hromský nebesa! Jsem připravenej na všechno!"
„Jen pomalu! Dovedu si přesně představit, co po vás kapitán bude vyžadovat jako zkoušku."
„Co?"
„Abyste se pomstil vašemu současnému pánovi!"
„No, nic příjemnějšího po mně ani nemůže chtít. Jo, chytit dvě mouchy jednou ranou!"
„Asi tak! Palác knížete Befoura znáte dobře?"
„Jasně, vždyť tam bydlím!"
„Myslím i jeho soukromé místnosti."
„Byl jsem ve všech."
„Je dům dobře osvětlen?"
„Na všech chodbách svítí plynové lampy."
„To je nepříjemné, nanejvýš nepříjemné!"
„Proč?"
„No, kdyby dostal člověk chuť k prohlídce zařízení paláce, o němž se říká, že je nanejvýš drahocenné..."
„A proč to neudělat ve dne?" Baron pokýval hlavou a odvětil:
„Prve jste se mě ptal, jestli vás považuji za hlupáka!"
„Nesmysl! Taky žádnej nejsem! Ptám se, abych se mohl zorientovat."
„No, tak mi odpovězte na otázku!"
„Jedná se vám jen o prohlídku paláce?"
„Hm! Je možné, že druhý den ráno nebude všechno přesně na svém místě."
„To by mě potěšilo!"
„Skutečně?"
„Jo! Kdo tu prohlídku udělá?"
„Muž, který se rozezná podle znamení, které bude předtím dojednáno."
„Jeden jedinej muž?"
„Snad s sebou bude mít doprovod."
„Rozumím. Doprovod s jistým vercajkem."
„Třeba."
„Co dostanu, když ty pány, určený k prohlídce paláce, provedu sám?"
„Budou vám poskytnuty prostředky k zařízení pohodlné budoucnosti, ovšem jen za předpokladu, že budete ochoten vstoupit do spolku a za další odměny sloužit."
„S tím souhlasím!"
„Skutečné?"
„Skutečně!"
„Zde je má ruka. Plácneme si! Ujednáno?"
„Ujednáno!" Plácli si. Baron podržel chvíli ruku policisty ve své, podíval se mu pevně do očí a prohlásil:
„Přece jen mám pocit, že tuto smlouvu uzavíráte příliš lehkomyslně. Přece jsem vám již říkal, že se jedná o život a smrt!"
„To vím!"
„Dnešní večer má být jen zkouška. Hlavně nemějte žádné postranní úmysly! Meč vám bude viset nad hlavou od prvního až do posledního okamžiku!"
„Nemám strach!"
„To jsem rád už kvůli vám. Palác je v přízemí chráněn železnými okenicemi. Vím taky, že ve dveřích jsou patentní zámky. Násilím by se tam člověk dostal jen těžko. Otevřete?"
„Ano. Postarám se, abych měl klíče."
„Kdy?"
„To je nejistý. Kníže chodívá domů někdy velmi pozdě a ještě potom pracuje."
„To nevadí, noci jsou nyní dlouhé. Bylo by to vhodné kolem třetí hodiny?"

„Doufám."
„Dobře! Palác je oddělen od ulice průčelní zahrádkou. Přesně ve tři, až bude odbíjet hlavní kostel, půjde kolem tiše nějaký muž-------"
„Budu stát za mřížovými vraty."
„Ano. Muž před těmi vraty ztratí svůj bílý kapesník. Plynové lampy svítí, takže si toho všimnete. To bude znamenat, že je to ten, na něhož čekáte."
„Mám na něj promluvit?"
„Ano, to uděláte. On nesmí mluvit, protože by tam náhodou mohl stát někdo jiný."
„Co mu řeknu?"
„Tiše se ho zeptáte, jestli přichází od kapitána. Další uvidíte podle okolností."
„Dobře! Postarám se o to, že inspekce v paláci bude naprosto nerušená!"
„Je zvykem knížete zamykat nábytek?"
„Jo. Jen v místnosti, kde se občas zdržuje, tohle opatření nedělá."
„Jak to myslíte?"
„Truhly a skříně v jeho studijní místnosti jsou otevřený tak dlouho, dokud se tam zdržuje."
„A truhlice a další nábytek v jeho ložnici zamyká, než jde spát?"
„Ano."
„To je výhodné! Spí lehce?"
„Naopak, jako dřevo! Ráno není k probuzení, kolikrát se musí několikrát probouzet!"
„Taky to je výhodné. K našim úmyslům již není co dodat. Ještě bych vám položil nějaké jiné otázky. Váš pán chodí často ven?"
„Skoro vůbec."
„Ani tajně?"
„To ho určitě ani nenapadne!"
„Slyšel jste o Knížeti bídy?"
„Jistě! Každej o něm slyšel."
„Musím se přiznat, že mě napadlo, že by tímto knížetem mohl být váš pán." Tu se Adolf hlasitě rozesmál a zvolal:
„Jaká je to myšlenka!! On a Kníže bídy?! Nemějte mi to za zlý, ale to je příliš! On a takový vydání, jakým podporuje Kníže bídy chudý?"

„Snad jenom svou lakotu předstírá, aby zahladil stopy! To by bylo možné."
„Ne, to musím vědět nejlíp!"
„Pochopitelně, jste jeho sluha! Jistě by vám neuniklo, že se tajně pohybuje po městě."
„No jasně! Jestli máte nějaký podezření v tyhle věci, klidně se ho vzdejte!"
„Chci vám věřit! Už ale uběhl můj čas a ještě musím udělat nějaká opatření ohledně dnešního večera. Tedy jdu, ale vy tu můžete klidně zůstat a nerušené dopít."
„Rád, ale — útrata?"
„Zde jsou peníze! Vidíte, že neskrblím! Kapitán zná ještě jiné prostředky, jak se vám odměnit. Takže, spoléhám na vás. Adieu!"
„Adieu!" Baron odcházel, přičemž hodil na stůl několik zlatých mincí. Adolf je vzal do ruky, prohlédl je a mumlal si:
„Není to špatný, ani bych nevěřil, že dneska udělám tak důležitou známost! Kdyby byla tma, tak bych toho chlapa sledoval, abych zjistil, kam jde. No, večer stejně přijde. Musím zjistit, kdo to je!" Uchopil sklenici a pomalu ji vypil. Mlaskl jazykem a pokračoval v samomluvě:
„Teď teprve vidím, jak je kníže Befour chytrej. Na něho je, jak to stojí v knize, každej policajt krátkej! Všechno klape a běží! Chytí kapitána! Ale už půjdu taky. Musím k zlatníkovi." Zazvonil, zaplatil a opustil lokál. Venku se vydal směrem k ještě tmavějším a chudším uličkám, až došel k domu, jemuž hrozilo každým okamžikem zřícení. Za jedním přízemním oknem bylo vidět různé pochybné šperky a na jedné okenní tabulce byl přilepen papír se slovy: Nákup drahokamů, zlata, stříbra a šperku. Vstoupil do chodby a poté do chudého krámku, který vůbec nevypadal na nějaké šperky a drahokamy. Po jeho pozdravu se ze židle zvedl malý hrbatý mužiček a opřel se o jediný stolek, který byl v místnosti.
„Ach, pan Adolf od pana knížete!" zvolal malý.
„Posílá vás váš pán?"
„Ano. Jste hotovej s těma věcma?"
„Včera jsem na ně sáhl naposledy. Byl bych je dodal, kdyby mi nebylo řečeno, že přijdete. Chcete s sebou obě skříňky?"
„Jo. Jak je to s účtem?"
„Ó, už mi bylo předem zaplaceno! Jeho Výsost mě vytáhla z nejhlubší bídy, dostal jsem dvojnásobek požadovaného!" Odebral se do jedné vedlejší místnosti a přinesl dvě nepříliš velké skříňky, které se přesto zdály dost těžké.
„Zde jsou a tady k nim patřící klíče. Odnesete je sám, nebo vám mám pomoci?"
„Děkuju, poradím si sám! Adieu!" Nyní šel přímým směrem do Palácové ulice. Když dorazil domů, kráčel přímo k pokojům knížete. Odložil obě skříňky v předpokoji a vstoupil. Kníže byl ve své pracovně. Vrhl na sluhu jediný pohled a ihned se ptal:
„Ach, přinášíš něco nového a dobrého?"
„Ano, Výsosti. Udělal jsem úlovek, nebo víceméně, dneska uděláme úlovek!"
„Koho? Podle tvého výrazu se musí jednat o něco významného. Doufám, že nemyslíš přímo kapitána?"

„Právě jeho!"
„No, tak ti řeknu, že ho nebudu chytat." Sluha se zarazil.
„Zatím mi na tomto úlovku nezáleží, zatím," pokračoval pán,
„ale musí se počítat se všemi možnostmi. Vyprávěj!" Adolf mu řekl, co zažil a zjistil. Kníže ho vyslechl a potom přistoupil k oknu a v hlubokém zamyšlení hleděl ven. Po chvíli se otočil se slovy:
„Za koho považuješ takzvaného architekta?"
„Za kapitánova důvěrníka, to je jistý."
„Já ne. Byl to sám kapitán!"
„Hergo----------!" ujelo sluhovi.
„Tahle myšlenka mě vůbec nenapadla!"
„Projednával s tebou závažné a důležité věci a to mohl udělat jedině kapitán. Myslíš si, že dnes v noci přijde?"
„Jasně! Přesně ve tři!"
„A co mi radíš?"
„Nepřijde sám, ale přivede s sebou svý komplice. Pustíme je dovnitř a zajmeme!" Knížeti zahrál na rtech povýšený úsměv. Napřímil se, zahrozil prstem a ptal se:
„Ty chceš být dobrý policista?"
„Tojsem, a ve vašich službách!" odpověděl Adolf a v jeho hlase zazněla potlačovaná zloba.
„Bezpochyby se považuješ za dobrého policistu?"
„Podle možností plním svý povinnosti!"
„O tom jsem přesvědčen, ale chci ti říci, že dnes ty lupiče nezajmeme."
„Ne?" podivil se Adolf téměř polekaně.
„Ne!"
„Ale ta báječná past, jakou jsem mu nastražil?!"
„I přes tuto past se nechám okrást a klidně se budu dívat, jak zloději unikají."
„Tisíckrát prosím za prominutí, ale to nechápu!"
„Já chci chytit kapitána."
„Vždyť přijde!"
„Myslíš? Kdyby přišel, stálo by to za to, vyšvihat ho lískovkou jako hloupého kluka, který se nechce učit. On nepřijde, pouze pošle nejlepší ze svých lidí. Ještě se na tebe nemůže spolehnout. Zatím ti jen uložil zkoušku a kvůli ní přece nebude riskovat svou osobu, svobodu a celé své dílo!" Adolf vytvořil mírně stydlivou grimasu. Omlouval se:
„Výsosti, promiňte! Opět jste mě přesvědčil, že jste pořád náš mistr!"
„Už si myslíš, že mám pravdu?"
„Jasně!"
„Řeknu ti, jak se vše uskuteční. Dávno před třetí hodinou bude palác obklíčen jeho lidmi. Schovají se všude, i v zahradě. Očekávají, že zde najdou vysoký úlovek, proto se dostaví ve vysokém počtu. Kapitán bude jistě s nimi, ale dovnitř do domu si netroufne."
„To začínám chápat."
„Jeden z nejlepších lidí se vydá k vratům, ale jakmile otevřeš, vstoupí jich více. Zajistí si tvou osobu, aby tě mohli okamžitě zabít, kdyby zpozorovali třeba jen stopu zrady."
„Ach, to zní nebezpečně!"
„Ale nebezpečné to není, neboť se nechám klidně okrást."
„Můj Bože, ty cennosti?"
„Nesmysl! Zmýlí se! Co je skutečně cenné a nezaniknuté, to odstraníme. Nenajdou nic jiného, pouze mé drahokamy."
„Ty ale mají milionovou hodnotu!"
„Ano, ty co jsou ve skříni. Ty ale zajdeš k malému zlatníkovi a přineseš šperky, které jsem mu dal k opravě. A potom u
„Už jsem u něho byl."
„Ach! Byl hotov?"
„Jo. Přinesl jsem ty věci s sebou." Vrátil se do vedlejší místnosti a přinesl obě skříňky. Potom podal pánovi klíče. Ten je otevřel, vyndal jejich obsah, aby je kus po kuse prohlédl. Adolf zcela oslepen přihlížel. To byl poklad, bohatství, jehož výši by nedokázal ani v nejmenším odhadnout. Když kníže odložil poslední kus, řekl spokojeně:
„Všechny tyto věci budou dnes ukradeny." Adolf se neudržel a zvolal:
„Výsosti! Co když ty drahocennosti nebudete moct vymáhat zpátky?"
„Toho se nebojím!" usmíval se kníže.
„Jak vysoko odhaduješ jejich cenu?"
„Na miliony, přirozeně!"
„Kdyby tomu bylo skutečně tak, nikdy bych neriskoval jejich ztrátu. Ale tyto věci nemají cenu ani tisíce guldenů." Sluha vrhnul na pána dlouhý zkoumavý pohled. Ten vesele přikývl a dodal:
„Těch tisíc guldenů použiji k tomu, abych odhalil skutečného kapitána. Vše co zde vidíš, úplně všechno — jsou padělky. Zlato bude za čtyři týdny černé, perly jsou falešné a kameny nejsou nic jiného než sklo. Vše je ovšem velice pečlivě zpracováno. Pravé klenoty budou uklizeny a tyto falešné přijdou na jejich místo. Kapitán spadne ze svého nebe, když zjistí, že byl podveden."
„Ach, Výsosti, ze srdce se mi ulevilo! Takovej kousek jste si mohl vymyslet jenom vy! Kdy uklidíme věci ze skříní?"
„Zatím ještě ne. Předpokládám, že se dostaví jistá osoba, která musí vidět ty pravé šperky. Pokud se nepletu ve svých výpočtech, navštíví mě dnes jistá dáma. Budu s ní hovořit ve své místnosti. Ty počkáš v předsíni a jakmile zazvoním a

požádám o sklenici vody, bude to znamením, aby ses dostavil na své stanoviště-------"
„Na jaký?" vpadl do toho sluha.
„Přineseš mi sklenici vody a řekneš, že mi hofmistr chce předložit účet. Vrátíš se zpět do předsíně, ale ihned ji co nejtiššeji opustíš. Vlezeš pod stůl, jehož ubrus tě úplně zakry- je. Usadíš se tak, abys viděl na skříň s klenoty a počkáš, co se bude dít. Znáš všechny šperky, které jsou ve skříni?"
„Přesně."
„Kdyby se něco dělo, podíváš se co chybí a lístek mi dáš do obálky jako dopis, který byl právě přinesen. Bude-li to nutné, napíšu odpověď, kterou si v předsíni přečteš, aby ses podle ní zařídil. Rozuměl jsi všemu?" Výraz sluhovy tváře prozrazoval nepochopení této otázky.
„Rozuměl jsem, ale nevím o co jde," odvětil.
„Ta dotyčná dáma, jak se domnívám, se odebere během mé nepřítomnosti do toaletní místnosti, aby se zabývala skříní. Ještě nevím jak to udělá, ale ihned se to dozvím od tebe. Nech hned zapřáhnout. Anton pojede také." Zatímco plnil sluha tento rozkaz, uložil kníže falešné šperky a převlékl se. Když nasedal dole do vozu, nařídil:
„K baronovi voň Helfenstein!" Přitom vrhnul důrazný pohled na Antona. Ten se uklonil a vyskočil vzadu na vůz. Ekvipáž se dala do pohybu. Když dorazili k baronovu paláci, odebral se kníže k baronce. Ani sluha nezůstal u vozu, nýbrž vstoupil, aby mohl prohodit slovo s komornou. Ella voň Helfenstein pocítila obrovskou radost, když spatřila přicházejícího knížete. Na jeho omluvu, že opět vyrušuje, odvětila:
„Jste vždy vítán, Výsosti! Ale je dobře, že jste nepřišel o čtvrthodinu později."
„Chtěla jste si vyjít? To je mi líto. Musím vás požádat o okamžité propuštění."
„Ó ne, ne! Chtěla jsem si jen odskočit k plukovníkovi voň Hellenbachovi, abych se poptala na zdraví Fanny."
„Také já chci později plukovníka ze stejného důvodu navštívit. Ta mladá dáma je hodná veškeré účasti. Chovala se nesmírně odvážně, třebaže byl její život v nebezpečí."
„Myslíte to vážně?"
„Jistě! Ten Bormann je prý člověk nejhoršího ražení!"
„To jsem si také myslela, ale řekněte, spojil by se takový hrubián s mužem, jehož chytili po jeho boku při vloupání?"
„Myslíte toho písaře? Četl jsem o tom. Abych se přiznal, vině toho mladého muže silně pochybuji."
„Ach! Proč?"
„Jak by k obrovi přišel?"
„Na tuto otázku odpoví vyšetřování. Ale Výsosti, přece jste nepřišel, abychom se zaměstnávali tímto nanejvýš nechutným tématem?"
„To jistě ne! Měl jsem v úmyslu navštívit plukovníka a při cestě k němu se zastavit u vás a ukázat vám svou oddanost."
„Jenom zastavit?" zeptala se laškovně.
„Přejete si, abych učinil delší přestávku?"
„Samozřejmě! Nebo jste snad zapomněl na náš poslední rozhovor? To by pro mé bylo téměř urážející."
„Jsem moc šťastný, protože vlastním mimořádné dobrou paměť. I když ji občas musím zatěžovat věcmi, které jsou mnohem méně zajímavé, než téma našeho rozhovoru."
„Smím se zeptat, o jaké věci jde?"
„Zaměstnávám se v nemalé míře vědami."
„Proto jste tak vážný! Kdybych měla právo vám poroučet, pak bych vám takovou činnost zakázala!"
„Připravila byste mě o něco, co je mi schopno poskytnout největší radost a požitek."
„Požitek? Mohou snad staré knihy učinit někoho šťastným? Domnívám se, že štěstí musí člověk hledat někde úplně jinde. Věda vytváří u lidí strach a nutí k osamocení. Proto se vy uzavíráte před veřejností. Jste bohatý, dokonce nesmírně bohatý, jak se všude říká, máte majetek, že mu není v rezidenci rovno. Proč neotevřete svůj palác kruhům, které touží po tom, aby si k vám získaly přístup?" lil Dobře věděl, jaký cíl touto otázkou sleduje a proto odvětil:
„Že by se skutečně našel někdo, kdo by zatoužil po vstupu ke mně?"
„Jistě, jistě!"
„Mohl bych znát jeho jméno?"
„Mohla bych jich jmenovat mnoho, ale postačí, když vyslovím jedno, a snad se mi podaří vás přesvědčit, jak neomluvitelně jednáte, když se uzavíráte do soukromí."
„Nemohu se toho jména dočkat!"
„Ella voň Helfenstein."
„Ach, to je ovšem vaše jméno!"
„Každopádně! Nestačí, aby vás přinutilo k lepšímu?" Pevně jí pohlédl do očí. V jeho zraku se zalesklo cosi vítězného: poznal, že jeho snad trochu smělé výpočty trefily do černého. Ona ale chápala jeho pohled zcela jinak. Vyčetla z něj vítězství, že ji přemohl a dobyl, a proto pokračovala:
„Smím doufat, že má první a zatím nevyslovená prosba dojde svého naplnění?" Jeho tvář byla vážná.
„Ello," ptal se,
„chcete mě donutit, abych se připravil o samotu, která je pro mne tak milá a nepostradatelná? Chcete mě vrhnout do víru společnosti, jejíž noblesy jsou mi vzdálené a cizí?"
„Ne, to nechci, určitě ne. Ale řekněte upřímně, i já jsem vám cizí?"
„Jaká je to divná otázka!" Tu k němu přistoupila, položila mu hlavu na rameno a ptala se sladce:
„Takže ne? Nejsem vám vzdálena?"
„Vám tvrdím, že jste mi nekonečně blízká!" Použil těchto dvojsmyslných slov zcela podle pravdy. Stála blízko, tak

blízko, že se její tělo dotýkalo jeho postavy.
„No, jsem spokojena," ujistila ho.
„Na druhé straně, nemám v úmyslu, abych vás získala pro ostatní, neboť bych tím sama nejvíc ztratila. Ale, Výsosti, můžete alespoň mně dovolit, co ostatním nedovolíte?"
„Vstup ke mně?"
„Ano. Otevřeně se vám přiznám, že hořím touhou poznat místnosti, v nichž jste doma. Ráda bych věděla, jak a kde bydlí ten, který — kterému jsem tak blízká. Je mé přání nesplnitelné?"
„Ne, Ello, není nesplnitelné! Naopak, plní mne vnitřní radostí a rozkoší. Ale —" Čekala, až bude pokračovat a když se tak nedělo, ptala se mazlivě:
„Mám se spokojit s tím vaším ‚ale?"
„Mohu vás u sebe přivítat samotnou?"
„Mám být tedy jediná, které byste otevřel?"
„V každém případě existuje jediná osoba, u níž svolím k výjimce, a tou osobou jste vy."
„Vy myslíte, že této výjimky nedovedu využít?"
„Ale morálka —??" Tu mu položila i druhou paži na rameno a vtíravě se ptala:
„Potřebuje snad láska morálku? Ne! Má své vlastní zákony a těmi se řídí, aniž by se ptala, jak zní studená pravidla konvence. Smím přijít?" Tvářil se, jako by podléhal jejímu milému nátlaku:
„Ano, Ello."
„Kdy?"
„Nechcete se rozhodnout sama?"
„Ráda! Dnes?"
„Ach, už dnes?" Udělal velice překvapený výraz. Baronka se krátce zvonivě zasmála a zeptala se:
„Už máte jiné povinnosti?"
„Ne. Budu celý večer doma."
„Dobrá, přijdu!"
„Ale — pan baron!"
„Baron? Můj manžel? To je směšné! Snad si všimne, že jedu ven, nic víc. Je vůči mně bezohledný a tak mu nejsem povinna skládat žádné účty."
„Budu vás očekávat."
„Ale ne příliš brzy. Nechám svůj vůz odjet a jistě budete tak laskav, že mě odvezete domů. Musím se u vás pozorně rozhlédnout, abych později přesně viděla, do jakého prostředí vás mám zasadit. Stále na vás myslím a o vás sním! Je vám to snad nepříjemné?"
„Chcete mě rozzlobit, milostivá paní?"
„Milostivá paní! Jak chladné!"
„A přece ten výraz používám právem. Potřebuji vaši milost, neboť budu celý večer úplně bezbranný v zajetí vaší krásy."
„No, tak záleží jen na vás, jestli nechám svou milost zazářit. Zatím se k tomu necítím příliš povolaná." Cítil, že se k němu chystá přivinout, proto se zvedl a o krok ustoupil.
„Doufám, že už nechcete odjet!" zvolala a v její tváři se zračilo hluboké zklamání.
„Bohužel jsem k tomu nucen! Když budu tak šťastný, že vás u sebe uvidím celý večer, musím zbytek času využít co nejlépe pro mé obchody." Viděl, že očekává polibek na rozloučenou nebo jinou něžnost, ale dokázal to obejít obyčejnou poklonou. Kdyby tušil, že ji nedávno líbal i pan Seidelmann, byl by jeho odpor jistě nepřekonatelný. Snad by se kvůli tomu vzdal i její návštěvy.
„Jaký je to rozkošný muž!" šeptala, když se vzdálil.
„Téměř bych si myslela, že bez něj nemohu žít. Miluji ho, miluji, miluji! Udělám pro něj vše, cokoliv! Dokázala bych krást, vraždit — dokázala bych dokonce vlastního muže, toho — ach! Zradit!" A kníže, když kráčel dolů po schodech? Otřásl se a tiše si mumlal:
„Sprostá ženská! Večer mě navštíví a sama! Opovrhuji jí každým kouskem své duše! Pokud však chci zvítězit, nemohu ji zapudit!" Když venku nastoupil, sluha mu šeptal:
„Vyjednal jsem to s komornou jinak!"
„Jak to?"
„Večer na ples nepůjdeme."
„Dobře, budete sami. Baronka mě večer navštíví a ostatní ti řeknu později." Rodinu plukovníka našel pohromadě. Všichni se cítili jeho návštěvou poctěni a polichoceni. Vloupání bylo samozřejmě jejich jediným a stálým tématem rozhovoru. Plukovník byl velice rád, že díky ohleduplnosti úředníků nemusela být dcera vyslýchána u soudu. Dostavil se sám assessor, aby zaproto-koloval její výpověď. Právě, když o něm hovořili, otevřely se dveře a vstupující sluha ohlašoval:
„Pan soudní přísedící voň Schubert!"
„Ach, určitě něco nového a důležitého!" pravil plukovník.
„Ať pán vstoupí!" Mladý vyšetřující soudce vyhověl tomuto pozvání a byl představen knížeti, jemuž se uctivě uklonil.
„Prosím o prominutí, že vás ruším," omlouval se,
„hlavně proto, že to není nic důležitého, proč jsem přišel. Chtěl bych vám přednést prosbu, nebo spíše otázku, milostivý pane..."
„Rád vám budu k dispozici," odvětil plukovník. Když se podíval přísedící tázavě na knížete, pokračoval plukovník

slovy:
„Je důvod vaší návštěvy úředně tajný?"
„V žádném případě."
„Tak Výsost dovolí, aby jej slyšela."
„Jistě!" přikývl jmenovaný.
„Mám skutečný zájem na údělu vaší rodiny a o všechny vaše záležitosti se zajímám jako o své. Přirozeně předpokládám, že má přítomnost pana as-sessora neruší."
„V žádném případě!" odvětil úředník.
„Jedná se o obviněného Bertrama —"
„Ach!" vydechl kníže.
„Ten mladý muž je tématem rozhovoru všeho obyvatelstva rezidence. Nikdo si nedovede představit, jak mohl být kumpánem toho zločince Bormanna."
„To je záhadou i pro mne."
„Přiznal se?"
„Ani slovem. Vůbec jsem ho nemohl vyslechnout. Buď je úplně letargický, nebo fantazíruje. Zdá se, že je nemocný."
„Nebo simuluje!" poznamenal plukovník.
„I to musí brát vyšetřující soudce v úvahu, ale následkem všeho jsem byl zcela přesvědčen, že se o přetvářku nejedná."
„No, jestli skutečně fantazíruje, snad se dá něco z jeho řečí použít pro vyšetřování?"
„Ani v nejmenším! Stále volá: ‚noci, noci, noci! nebo veršuje."
„Známé verše?"
„Jedna z těchto básní mluví o mořské víle a ta druhá je ‚Tropická noc ze sbírky hadžiho Omanaha."
„Zvláštní!"
„Více, než zvláštní. Zdá se, že trpí tělesnými bolestmi. Svůj slamník zničil snad pod vlivem právě těchto bolestí. Dnes jsme ho vedli k mrtvole jeho otce a doufali jsme, že ho přivedeme k řeči, ale marně. A zítra — ach! To je právě věc, která mě k vám přivedla."
„Pokud chcete vyslovit nějaké přání, s potěšením vám vyhovím."
„Ano, bylo by to možné vzhledem ke zvláštnosti případu. Slyšel jste, že opatrovnický otec tohoto muže zemřel úlekem?"
„Jistě!" vmísila se Fanny.
„To muselo být něco hrozného! Syn lupičem, otec mrtvý úlekem a malé děti v sirotčinci! Ta rodina bydlela ve Vodní ulici, takže jsme si téměř viděli navzájem do oken. Nedokážu se tím směrem ani podívat!"
„Když se na vás z té strany navalilo tolik špatností!" pokýval přísedící.
„Stále nemohu pochopit souvislost toho všeho. Nevím, jak se mohl dostat Bormann z vězení k tomuto písálkovi."
„Zde jsou dvě vysvětlení," poznamenal kníže. Ostatní na něj v očekávání pohlédli a přísedící rychle zvolal:
„Výsost mluví o vysvětlení? Zdá se mi, že v této chvíli je jakékoliv vysvětlení nemožné. Byl bych vděčný i za pouhé naznačení!"
„No, vy si myslíte, že Bertramova nevina je vyloučena?"
„Neodsuzuji žádného obžalovaného, dokud nemám důrazné důkazy o jeho vině v nikách."
„Takže jsou dvě možnosti: buď je Bertram vinen, nebo ne. V prvním případě musíme předpokládat, že tohle vloupání nemohl s obrem Bormannem předem domluvit."
„To je nepochybné."
„Tudíž by musela existovat třetí osoba, která plán vypracovala."
„Kdo by to mohl být?"
„Nepomyslel jste nikdy na kapitána, pane přísedící?"
„Jistě. Dokonce jsem na něj byl upozorněn. Bormann totiž tvrdí, že byl ven propuštěn klíčníkem ten ale tvrdí, že je to pomluva. Nechce o tom nic slyšet a trvá na tom, že jedině kapitán by mohl nějakým způsobem vytáhnout obra z vězení."
„To by bylo možné," prohlásil kníže. Chtěl pokračovat, ale přísedící mu skočil do řeči:
„Jakým způsobem si to představujete, Výsosti?"
„Způsob mi není zcela jasný, ale mám dobré důvody věřit, že kapitán měl v této hře prsty. S těmi důvody vás seznámím později, nyní se musím vrátit k mé přerušené větě."
„K předpokladu, že je Bertram vinen?"
„Ano. Je-li skutečně vinen, musíme se domnívat, že je podřízený kapitánovi."
„Váš závěr je správný, i když se mi nezdá pravděpodobné, že by kapitán používal tento typ lidí."
„Potom se tedy dostáváme k druhé možnosti, pane přísedící. Bertram je nevinen!"
„Co vás vede k těmto úvahám?"
„Milostivá slečna před chvílí poznamenala, že je odtud možné hledět do oken bytu Bertrama?"
„Je tomu tak," přikývla Fanny voň Hellenbach.
„Mohu ze své místnosti vidět přímo do jeho oken."
„A v této místnosti došlo k vloupání?"
„Ano."
„Když se dá hledět odtud tam, je logické, že z jeho oken je vidět do vaší místnosti!"
„Jistě."

„Milostivá slečno, svítilo nějaké světlo, když došlo k vloupání?"
„Ano."
„Ach! Představte si tedy Bertrama, který ve stejnou dobu stojí tam naproti u okna. Dívá se sem a ve světle vaší lampy vidí, že je zvenčí otvíráno zahlédne postavu, nebo třeba jen stín muže, který vstupuje dovnitř, bezpochyby se zločinným úmyslem. Následuje volání svého srdce zabránit v tomto či- nu.
„To by bylo jistě možné, ale byl ozbrojen a měl v ruce uloupený řetízek, když byl polapen! Tyto dva body jsou dost závažné."
„Nedaly by se vysvětlit? Jak se dostal obr přes zeď?"
„Šetřením se zjistilo, že vlastnil výtečně zkonstruovaný železný žebřík. Ten mu však posloužil pouze k výstupu do okna. Bezpochyby sem přišel oknem ve Vodní ulici. Klíč od tohoto domu byl nalezen v jeho kapse, a zahradní zeď, která dělí oba pozemky, přelezl pomocí dřevěného žebříku. Ten patřil k domu ve Vodní ulici."
„Ten žebřík zůstal opřen?"
„Ano. Policisté ho po zatčení lupičů zajistili."
„A co se zjistilo ohledně toho nože?"
„Malé sestry zadrženého, které jsou nyní v sirotčinci vypověděly, že patří jim."
„Kde se zdržoval obžalovaný před činem?"
„Ty malé nic nevěděly. Je zde sice ještě jedna starší sestra, ale následkem duševního rozčilení je trochu nemocná —"
„Ta ubohá dívka!" vpadla do toho Fanny.
„Já jsem ji vyslýchal," pokračoval přísedící.
„Dokázala si vzpomenout, že byl její bratr pozván na večeři, ale kam, to už nevěděla. Potom se vrátil domů, vešel do svého pokoje, odkud po chvíli v největším rozčílení vyběhl."
„Ach, mé tušení!" zvolal kníže.
„To je to, co jsem chtěl vědět! Nechtě mě mluvit! Bertram tedy zdálky zahlédne lupiče. Rozhodne se tomuto činu zabránit. Nikdo z rodiny mu nemůže pomoci, proto jim nic neřekne, aby je nezneklidnil. Popadne nůž, seběhne po schodech a dvorem ke zdi. Zde leží žebřík. Vyleze nahoru, překoná zeď a běží k zadní části tohoto domu. Zde vidí další žebřík, který vede nahoru k oknu. Rychle vyšplhá nahoru, vstoupí otevřeným oknem a spatří lupiče při práci. Chce ho odmrštit, přitom mu vytrhne z ruky řetízek a ve stejné chvíli vniknou do místnosti i policisté. Zahlédnou u něj nůž a řetízek a proto předpokládají, že je kumpánem obra. Zatknou ho. Není to tak možné, pane přísedící?" Úředník poslouchal pozorně slova knížete a nyní pravil:
„Výsosti, obdivuji vaši mimořádnou kombinační techniku. Zdá se, jako bych to viděl na vlastní oči. V tomto okamžiku jsem začal hledět na celý případ ze zcela jiné strany."
„To by mě velice potěšilo!"
„Vzpomínám si, že dva policisté, co stáli u zadních vrat říkali, že spatřili muže, který rychle vystoupil nahoru po žebříku. Poté zaznělo z místnosti zvolání: ‚Zpět, darebáku! nebo tak nějak a potom —:"
„Ano," přerušila ho rychle Fanny,
„to byla slova, která jsem také slyšela."
„Vykřikl je snad někdo z policistů?" tázal se kníže.
„To se musím zeptat," odvětil přísedící. Kníže pokrčil rameny a řekl uctivým tónem, v němž však zazněl přízvuk přísnosti:
„Tuto odpověď jsem nečekal!"
„Proč?"
„Protože právě na tom, kdo tyto slova řekl, mnohé záleží." Bylo zřejmé, že úředník bojuje sám se sebou. Dobře pocítil výtku těchto slov, ale byl příliš opatrný, aby se nechal unést falešnou zlobou. Proto klidně doznal:
„Slyšel jsem stejná slova z úst fantazírujícího Bertrama."
„Skutečně? Je tedy velice pravděpodobné, že právě on tato slova vykřikl. V tomto případě musím předpokládat, že mé úvahy jsou správné."
„To by mě neskonale potěšilo. Dům číslo jedenáct ve Vodní ulici je stižen neštěstím —"
„Číslo jedenáct?" vpadl do toho kníže.
„Ano, Výsosti."
„Číslo jedenáct! Vodní ulice, číslo jedenáct! Robert Ber-tram, Vodní ulice a číslo jedenáct! Ach! Kde jsem jenom tu adresu už slyšel?" Zamyšleně hleděl před sebe a znovu opakoval tato slova-. Tu vyskočil s výrazem poznání a obrátil se na přísedícího:
„On přednáší ve svých záchvatech báseň .Tropická noc?"
„Ano, Výsosti."
„A slovo ‚noc opakuje častěji?"
„Ano, dalo by se dokonce říci takovým zbožným tónem."
„Vzpomínáte si, ve kterém nakladatelství vyšly básně had-žiho Omanaha?"
„Tady, u Zimmermanna."
„Ach! To je tedy objev! Pane přísedící, dám vám tisíc guldenů do zástavy, že je Robert Bertram nevinen, naprosto nevinen!" Tato slova vyvolala nečekaný rozruch tím spíše, že byla vyřčena tak nadšeně. Oči knížete svítily zvláštním leskem.
„Rád bych to dokázal," řekl úředník.
„Kde však vzít důkaz?"
„V tomto případě podá důkaz psychologie, pane přísedící!"

„Smím se zeptat, jakým způsobem?"
„Nyní ne, později, zítra. Jsem naprosto přesvědčen, že vám ten důkaz předložím. Dovolte mi, abych se ještě vrátil k prvnímu bodu, k předpokladu, že kapitán pomohl obrovi z vězení. Kdo provedl udání, že dojde ke zločinu, pane přísedící?"
„Umělec Brenner, malíř."
„Odkud to věděl?"
„Od Knížete bídy."
„To je to, co jsem chtél slyšet. Tento záhadný Kníže bídy je zřejmě se vším lépe obeznámen, než soudní úředníci. Dnes jsem se projížděl a přitom mě požádal jakýsi muž, který si zvrtnul nohu, abych ho vzal do vozu, a já to udělal. Bavili jsme se mimo jiné i o dnešních novinkách a o vloupání. Cizinec tvrdil, že kapitán osvobodil obra jen na krátký čas, pouze k tomuto vloupání. Obr si musel udělat na tváři znamení, jehož si měla slečna voň Hellenbach všimnout a při udání se o něm musela zmínit. Ten lupič se jmenoval Bor-mann a měl jizvu, ale pravý Bormann ji nemá. Proto mohl obrův obhájce udělat závěr, že tady působí lupič, který je Bormannovi mimořádně podobný. Ano, při této rafinovanosti a v případě, že by vše dobře dopadlo, s čímž se jistě počítalo, ale bylo to znemožněno objevením zločinu mohlo by se dokázat, že obr je nevinen na činech, za které je nyní ve vyšetřovací vazbě."
„To je odvážné tvrzení," pravil přísedící.
„To jsem si také myslel, ale když jsem se dozvěděl, kdo tohle tvrzení vyřkl, hodil jsem veškeré pochybnosti za hlavu. Když ten muž na jedné křižovatce vystupoval, poděkoval mi a řekl: ‚Pane, určitě považujete má slova za fantastická, ale já jsem ten, kterému se říká Kníže bídy!"
„Kníže bídy?" zvolal přísedící.
„Kníže bídy?" vpadli i ostatní.
„Ano," potvrdil tázaný.
„Jel jsem s Knížetem bídy a věřím všemu co mi řekl."
„Jak vypadal? Jak se představil?" ptala se Fanny. Kníže podal zběžný popis a obrátil se k přísedícímu:
„Nemohl jsem ho samozřejmě následovat a také jsem se vzdal toho, abych ho zavolal zpět, neboť by to bylo zbytečné. Myslím však, že mou zprávu můžete považovat za malý návod."
„Jistě! Jsem velmi překvapen, ale mám radost, že zde nacházím rozluštění, které bych nikdy nepředpokládal. Vyšetřování se odedneška povede zcela jinak. Stejný zůstane pouze základ, kvůli kterému jsem za vámi přišel. Protože není obžalovaný při smyslech, rozhodl soudní rada, že se zúčastní pohřbu svého otce. Doufá, že to prostředí na něj udělá velký dojem a že se zatemnělá duše zadrženého nějak vyjádří."
„Hmm!" zamumlal kníže.
„Bertram se má uzdravit? To se očekává?"
„Ano."
„Ta možnost se zde nabízí, ale je na pováženou ukazovat při takové příležitosti zadrženého."
„Musí se riskovat."
„Bude tam mnoho lidí!"
„To se dá jistě očekávat, ale v tom nevidí pan soudní rada žádný důvod, aby změnil své rozhodnutí." Kníže lehce přikývl. Poté vrhnul kradmý pohled na Fanny a řekl:
„Hm, snad by byl jednodušší a méně nebezpečný způsob napřímit zbloudilou duši."
„A jaký?"
„O tom budeme mluvit zítra, pane přísedící! Zajímám se mimořádně o tento případ a pokud mi to dovolíte, odpoledne vás navštívím." Přísedící se uctivě uklonil a odpověděl:
„Jsem vám k službám, Výsosti. Kdybych mohl předpokládat, že se pan plukovník zajímá o Bertrama stejným způsobem, tak —"
„Jistě, samozřejmě!" vpadl do toho plukovník.
„Také mě to nanejvýš zajímá. Po slovech pana knížete věřím, že je Bertram nevinen."
„To mi dává odvahu, abych se zbavil svého úkolu. Na hřbitově bude mnoho lidí a jsem pevně přesvědčen, že nejenom nižší stavy, ale i vysoké panstvo bude početně silně zastoupeno."
„To se dá předpokládat."
„Bude pan plukovník také —" Hellenbach se zatvářil tak překvapeně, že se přísedící bezděčně zarazil.
„Já také?" zeptal se.
„Proč já také?"
„Ze zájmu."
„Ach tak! Hm!"
„Snad i s paní manželkou?"
„Má žena také? To snad ne?"
„Nebo milostivá slečna dcera?"
„Má dcera? Fanny? Na hřbitov?"
„Každopádně jsem si dovolil to považovat za možné."
„Potom tedy lituji! Člověk jde na hřbitov nerad, a při takových příležitostech už vůbec ne!"
„Doufal jsem v opak."
„Doufal? Měl jste k tomu důvod?"
„Ano, očekává se, že když to nepomůže a nezmění to stav zadrženého, mohl by snad pohled na slečnu voň Hellenbach —"

„Nesmysl!" zvolal plukovník. Právě měl v úmyslu trochu vynadat tomuto úředníkovi, ale kníže mu položil ruku na rameno a řekl:
„Prosím, pane plukovníku! Buďme více objektivní! Mám důvody, abych s panem assessorem souhlasil."
„Vy? Co? Mám snad jít na hřbitov?"
„Ano."
„S manželkou?"
„Snad."
„A s dcerou?"
„Přítomnost slečny Fanny je nejdůležitější!"
„Výsosti, nepůjdu!"
„To je politováníhodné!"
„Má žena také ne!" Kníže pokrčil rameny.
„A Fanny ze všech nejméně. Nepatříme k lidem, kteří běhají za každou mrtvolou!" Plukovník byl rozzloben více, než dal na sobě znát. Jistě měl pravdu, přesto se ho kníže zeptal:
„Měl bych ale za to, že slečna Fanny prosbu pana přísedícího splní?"
„Zakázal bych jí to! Považuji pod svou důstojnost —" Kníže ho uklidnil pohybem ruky a ptal se:
„Trval byste na svém zákazu, pane plukovníku voň Hel-lenbachu i tehdy, kdybych vám slíbil, že milostivou slečnu vyzvednu?"
„Vy? Vy tam také chcete jít?"
„Ano!"
„Výsosti!"
„Zcela určitě."
„Dovolte, ale já to nechápu."
„Potom mne tedy nutíte, abych mluvil o tom, co jsem chtěl říci panu přísedícímu až zítra. Milostivá slečno, vzpomenete si na slova, která jsem řekl, když jste mi předčítala .Tropickou noc?"
„Ano, Výsosti," odpověděla Fanny lehce se červenajíc.
„Řekl jsem, že je to téměř tak, jako kdybyste vy seděla tomu básníkovi za vzor! Nyní jsem zjistil, že tomu tak skutečně je. Tou ,Tropickou nocí jste vy!" Nechápavě se na něho podívala. Usmál se a pokračoval:
„V knihkupectví u Zimmermanna jsem potkal jednoho mladého muže, který téměř nemohl stát hlady na nohou. Otevřel jsem svou peněženku, protože jsem slyšel, že napsal pro Zimmermanna svazek básní jmenuje se Robert Bertram a bydlí ve Vodní ulici číslo jedenáct. To poslední jsem už zapomněl, ale nedávno se mi to vrátilo do paměti. Tam naproti v okně toho chudého bytu stál večer co večer mladý muž a jeho zrak směřoval sem, na váš dům. Bylo zde stále osvětlené okno, v jehož rámu se občas objevila ženská postava. Byla tak krásná a báječná! Pro něho to bylo, jako kdyby se tu objevila pohádková vfla nebo anděl. On, tak chudý a ubohý, jak se zpívá v písni, kterou jste sama komponovala: Zurčí potok na kameni svou píseň truchlivou: Zde je mi úzko, mám mrazení, zde, kde mlhy neutichnou A vy jste stála zde naproti, obklopena leskem a bohatstvím. On věděl, že nad ním stojíte vysoko. Ale slunce svítí i na červa a on vás zbožňoval a modlil se k vám jako párs) k báječné královně dne. Země ho zanedbávala, lidé si ho nevšimli. Měl krutý život, ale Bůh mu dal možnost uctívání této nádherné bytosti, jejíž obrys viděl stále v rámu okna. Dal své myšlenky papíru a vytvořil onen strhující obraz: t V jejích tmavých vlasech kvetou bohatě vonící písně země Z nezměnitelných dálek žhnou jiskry kříže na ně dolů a snem poháněné vlny mlží znovu zlatou oběť hvězd. Však když začne mladý den by našel tisíciokou a nechá její svítící spřežení se protáhnout nachovými vraty, jen ukázat svou tvář a potom i zmizet na dalekém západě) Pársové — indická náboženská sekta uctívající slunce Tak stál naproti a hleděl na toto okno také v ten večer vloupání. Všiml si lupiče a řítil se sem zachránit svého anděla. A odměna, které se mu dostalo? Leží v cele, zatčen, spoután a se zatemnělým duchem. Vybásnil si neporovnatelnou Tropickou noc a sám upadl do noci šílenství!" Mluvil klidně a téměř tiše, ale jeho oči žhnuly a jeho rty se třásly. Fanny ho beze slova poslouchala, pouze více a více bledla. Nakonec položila svou ruku na opěradlo židle a klesla na sedadlo. Tiše, bez hlesu. Ruce si držela před tváří a nehýbala se.
„Fanny, Fanny, mé dítě!" zvolala matka a objala ji.
„Fanny, děvče, co je ti?" ptal se starostlivě otec. Neodpověděla, pouze stáhla ruce. Její tvář byla bez krve a její tmavé oči zíraly na knížete pod tlakem bolesti. Téměř neslyšně se zeptala:
„Výsosti, je to pravda?"
„Předpokládám to."
„On je hadži Omanah?"
„Ano."
„Bože, můj Bože!" Konečně jí povolil tlak na prsou a vyrazila ze sebe hořký usedavý vzlykot. Nikdo ji nerušil, nechali ji být. Konečně požádala třesoucím se hlasem:
„Mluvte dál!" Přísedící pozorně sledoval slova knížete. Bylo mu jasné, co chce říci, a byl plný obdivu nad tímto ostrovtipným člověkem. Obrátil se na něj a poznamenal:
„Zvláštní! Jako jediný majetek zatčeného jsem zajistil knihu od hadžiho Omanaha a to s různými poznámkami, jejichž duševní bohatství mě překvapilo."
„Další důkaz, že mám pravdu!"
„Kde jste ale získal takové přesvědčení, že je Bertram autorem těchto básní, Výsosti?"
„Měl jsem tři důvody. Za prvé mi řekl, že pro Zimmer-manna napsal svazek básní."
„Za druhé?"

„Osobnost slečny Fanny, na níž se dá vztahovat Tropická noc."
„A za třetí?"
„Okolnost, že i přes jeho pomatený stav dokáže báseň recitovat. Pane přísedící, máte v žaláři hadžiho Omanaha. Nakladatel ho nechal vyhladovět a pro tu, kterou se snažil zachránit, byl uvržen do řetězů!" Tu Fanny vyskočila a zvolala:
„Musí být volný! Musí ho propustit! Pane assessore, žádám vás, propusťte ho!"
„Dítě, dítě, uklidni se, prosím!" prosil ji otec.
„Žádáš nemožné!"
„Nemožné jen pro dnešek!" připojil se přísedící.
„Postarám se o to, aby se hodina jeho osvobození přiblížila. Zatím musíme počkat na výsledek pohřbu."
„Půjdu tam!" zvolala Fanny.
„Dítě! Dcero!" varoval ji otec.
„Výsosti!" obrátila se energicky na knížete,
„beru vás za slovo. Vyzvednete mě?"
„Jistě! Doufám, že to vaši rodiče povolí!"
„Své dovolení už nebudu odmítat," odpověděl plukovník,
„ale musel bych vědět jistě, že je Bertram hadži Omanah!"
„A kdyby jím nebyl, neměl by být zachráněn?" divil se kníže.
„Obraz slečny Fanny, kterou viděl ve svém posledním okamžiku na něj bude jistě účinkovat!"
„Ať ho přivedou sem!"
„Pane plukovníku!" prosil přísedící. "
„Dobře, ano, dobře! Nemám nic proti tomu!"
„Ráno by se měl do cely přivést nakladatel a obchodník s knihami Zimmermann," dodal kníže.
„Jisté by ho poznal."
„To zařídím," sliboval přísedící.
„Bohužel jsem slyšel, že odjel a proto musíme čekat. Přesto doufám, že ho zítřejší překvapení přivede k rozumu." Své poslání splnil a rozloučil se. Také kníže po nějaké době odešel. Viděl, v jakém stavu se Fanny nachází, pozoroval zachmuřené tváře otce a matky, proto jim při odchodu pokynul s prosbou o porozumění a ohled v očích. Když byla konečně Fanny sama ve svém pokoji, dívala se dlouho z okna na potemnělý zadní dvůr. Je možné, že v tom domě za ním vznikly jiskřivé básně, které nadchly všechny čtenáře? Cítila ve svém srdci hlubokou bolest a bez přestání plakala a plakala. Vypadalo to, jako by se měla celá tato bytost rozpustit v slzách. Jemně a tiše, jakoby z velké dálky k ní zněla její slova: Božský vzduchu, i když zde studí, nesmuť, zahlaď vrásky. Nechť tobě na věrné hrudi, svítí slunce naší lásky. Slzy přestaly téci a pomalu zaschly. Ale ještě dlouhou dobu seděla dívka oblečená na okraji postele, a její smutný pohled byl obrácený k oknu. Její srdce bylo klidné, i když v něm dosud vězela tichá bolest. Ale vedle této bolesti klíčil pocit hrdosti: ona byla nocí, tou báječnou jiskrnou
„Tropickou nocí"! Byla to ona, koho básník tak neporovnatelně opěvoval, byla to ona, které patřily verše: A modř jejího diadému zazáří blýskáním krystalu. Byla skutečně tak krásná? Zasloužila si nadšení tohoto Bohem nadaného básníka? Neptala se a neřekla to, ale v pokoře sklonila hlavu a sepjala ruce. Smělo se to, co cítila při vzpomínce na Bertrama, nazvat láskou? Ne a opět ne! Ona byla dcerou vysoké aristokracie a on byl syn chudého, úlekem zesnulého krejčího. Propast, která je oba dělila, nedala ani pomyšlení na nějaké hlubší sympatie, ale přece! Přece a přece! Nebyl pouze synem krejčího a dítětem chudoby, ne, on byl také hadži Omanah, básník díla
„Domácí, tropické a pouštní obrazy."

KAREL MAY
Text původního autorizovaného dfla vydaného v roce 1884—1886 nakladatelstvím H. G. Münchmeyer, Dresden
přeložil ©Vladimír Sundá — 1995
Odborná spolupráce a podklady Dr. Hans Wollschläger — 1994 ©
Illustration by Petr Pelikán — 1995 ©
Cover by Libor Balák — 1995 ©
Czech editions by NAVRAŤ — 1995
ISBN 80-7174-973-7
2. Román z cyklu Ztracený syn